

Het Bruuijsel

Vogelwacht Uden e.o.

VOGELWACHT UDEN E.O.

- Voorzitter** : Jan-Willem Hermans
Broekmorgen 28, Uden
Tel.: 0413-269804
- Secretaris** : Liesbeth Verkaar
Oliemolenstraat 53, Uden
Tel.: 0413-265397
- Penningmeester** : Anita van den Acker
Raam 523, Uden
Tel.: 0413-253151
- Bestuursleden** : Peter van de Braak, Jacques Raats en John Opdam
- Bankrelatie** : ABN-AMRO Uden, rekeningnummer: 60.99.68.254

“HET BRUUIJSEL” - nummer 2 - 2009

- Redactieleden** : Liesbeth Verkaar, Jolanda Rutten, Jan-Willem Hermans,
John Hermans, Peter Noy en vacature.
- Typewerk + correctie:** Mia van der Cruijssen
Lavasveld 68, Veghel
Tel.: 0413-343146
E-mail: miavandercruijssen@home.nl
- Tineke Huijs
Plantsoen 30, Heesch
Tel.: 0412-451911
E-mail: tenphuijs@home.nl
- Eindredactie + kopij** : Peter Noy
Eikenwal 186, Uden
Tel.: 0413-251691
E-mail: pknoy@hetnet.nl
- Drukwerk + omslag** : Graphiset B.V. te Uden.
- Samenstelling** : Graphiset B.V. te Uden.
- Verspreiding** : Lies Schoenmakers (coördinatie), Sandra van de Burgt en vele anderen.

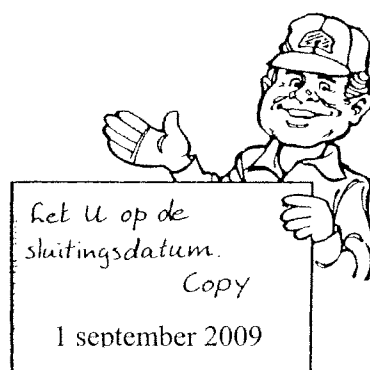
“HET BRUUIJSEL” verschijnt 4x per jaar in een oplage van 285 exemplaren

- Clubgebouw** : De Groenhoeve
Artillerieweg 3, Uden (bij Kinderboerderij)
Tel.: 0413-250047
- Website Vogelwacht** : www.vogelwachtuden.nl **E-mail:** info@vogelwachtuden.nl

We zien niet graag dat iemand gedeeltes van dit blad gebruikt, voordat we daar toestemming voor hebben gegeven.
Men dient dan wel het Bruuijsel als bron te vermelden.

Inhoudsopgave

Colofon.....	Redactie	01
Inhoudsopgave.....	Redactie	02
Mededelingen Redactie	Jolanda Rutten	03
Van de Bestuurstafel... ..	Liesbeth Verkaar	04
Vogelwacht Uden goes ‘Cota Doñana’ (Spanje)	Jan-Willem Hermans	06
De bezorging van ‘Het Bruujtsel’ (deel 1)	Marlies Noy	17
JeugdVogelwacht... ‘Eidooier’	Peter van de Braak	18
Waarom gaat het wél goed met de Nachtzwaluw?.....	Liesbeth Verkaar	20
Wetenswaardigheden.....	John Hermans	22
In gesprek met... ‘Lies Schoenmakers’	Liesbeth Verkaar	24
Voorjaarsexcursie Zuid-Limburg 2009, inleiding.....	Liesbeth Verkaar	27
Voorjaarsexcursie Zuid-Limburg 2009, donderdag 21 mei	Ria de Vent	28
Voorjaarsexcursie Zuid-Limburg 2009, vrijdag 22 mei.....	Arend Vermaat	29
Voorjaarsexcursie Zuid-Limburg 2009, zaterdag 23 mei	Bert van Ginkel	30
Voorjaarsexcursie Zuid-Limburg 2009, zondag 24 mei	Marlies Noy	33
Aankondiging Herfstexcursie Terschelling (10 t/m 14 oktober)...	Peter Noy	34
Vogelwaarnemingen voorjaarsexcursie Zuid-Limburg 2009.....	Arend Vermaat	35
Maandagavondwandelingen 2009 afgerond!	Peter Noy	36
Verslag Vogelcursus 2009.....	Simone Schraven	38
Bijzondere Waarnemingen.....	Peter van de Braak	39
Publiekswandeling Tweede Paasdag (13 april 2009).....	Annie Krancher	40
Bijzondere vogel in de kijker... ‘De Fluiter’	Jan-Willem Hermans	41
Big Dag 2009.....	John Hermans	42
Verslag excursie met de cursisten	Liesbeth Verkaar	44
Interne(s)t	Jan-Willem Hermans	45
Eilat, een paradijs voor trekvogels	John Hermans	46
Gebeurtenissen in de tuin	Mieke van Gerwen	48
Tweede Brabantse zwaluwentil in Keldonk.....	Keldonk.nl	49
Natuur dicht bij huis!.....	Peter Noy	50
Gezamenlijke excursie Vogelwacht en IVN-Uden	Ine Verberne	52
Nieuwe sponsor voor Vogelwacht Uden.....	Peter Noy	53
Impressie publiekswandeling op Tweede Paasdag	Peter Noy	54
Oproep: Inval begeleiders ‘JeugdVogelwacht’	JeugdVogelwacht	55
Vogelwacht - Winkel.....	Jacques Raats	56
Verrekijkers in onze winkel	Jacques Raats	57
Wat doet Vogelwacht Uden?.....	Redactie	58
Advertenties.....	Bestuur	59

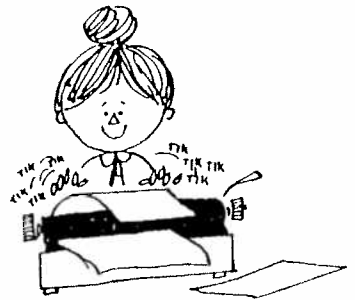
Mededelingen van de Redactie

De vogels zijn super actief op dit moment. Overal hoor je ze, maar je ziet ze ook overal. Ze zijn niet meer zo super voorzichtig. Logisch ook, als je af-en-aan vliegt naar je nest om die hard roepende jongen te voorzien

van eten, dan heb je minder tijd om voorzichtig te zijn. En daar ben ik dan weer blij mee.

Gewoon gaan zitten op een bankje in de tuin met de verrekijker in de hand en genieten maar! Ons nieuwe watervalletje bij de vijver is een groot succes! De Witte Kwikstaart komt er elke dag even badderen of drinken. Maar ook de Groenling, Houtduif, Zwartkop en Merel heb ik er al op de foto weten te zetten. Leuk, leuk, leuk!

Dit jaar heb ik een paar nestjes van dichtbij bekeken om te zien hoeveel van die hongerige jongen erin zaten te roepen (sorry Leo, ik heb niet braaf elke week gecontroleerd). Het record was een nestje met dertien Pimpelmezen. Een minder goed resultaat was een nestje van een Zanglijster die zijn (haar?) nest zo slordig in de Klimhortensia had gemaakt dat het door de groter groeiende jongen helemaal scheefgezakt is. Twee jongen zijn eruit gevallen toen ze al half volgroeid waren. Verder hadden de Koolmezen in onze tuin vrij kleine aantallen (6 of 7 jongen), maar er zaten dan ook wel drie kastjes met Koolmezen erg dicht bij elkaar.

Opvallend is dat ik dit jaar geen nest heb gevonden van de Roodborst en ook niet van de Winterkoning. En de Boerenwaluw is verhuisd naar onze burens nadat ze eerst wel begonnen zijn aan een nestje in ons tuinhuisje, jammer...

Opvallend is dat ik dit jaar geen nest heb gevonden van de Roodborst en ook niet van de Winterkoning. En de Boerenwaluw is verhuisd naar onze burens nadat ze eerst wel begonnen zijn aan een nestje in ons tuinhuisje, jammer...

Dit zijn heel in het kort wat persoonlijke ervaringen van mezelf. In de rest van dit Bruujssel zijn nog veel meer ervaringen te lezen van andere leden. Opvallend vind ik dat er dit keer vrij veel leden iets geschreven hebben die dat niet elk Bruujssel doen. Zo beschrijft Mieke van Gerwen een

ervaring in haar tuin met haar kleinkinderen, Simone Schraven deelt haar ervaringen tijdens de Vogelcursus met ons, Annie Krancher vertelt over een geslaagde publiekswandeling en Ine Verberne schrijft een impressie van de gezamenlijke excursie met het IVN naar Kasteel Elsloo in Limburg. Dank jullie wel hiervoor, ik vind het erg leuk om eens iets te lezen van anderen dan onze vaste schrijvers! (natuurlijk ben ik ook super blij met onze vaste schrijvers, maar dat terzijde).

Verder in dit Bruujssel prachtige verslagen over de meerdaagse excursies naar Zuid-Limburg en Zuid-Spanje, een vogelvakantie naar Eilat in Israel, onze vaste rubrieken en nog veel meer. Lees, geniet en droom heerlijk weg in ons mooie clubblad. O ja, fijne vakantie!

Namens de Redactie,
Jolanda Rutten

Van de Bestuurstafel...

Zoals eigenlijk altijd, staat de agenda van de Vogelwacht weer bol met activiteiten. Van inventarisatie tot Blokhutwandeling en van Wespendienven spotten tot trektellen. We kunnen eigenlijk alleen maar zeggen: "Doe mee en ervaar deze activiteiten". Het bestuur probeert alles in goede banen te leiden, hieronder kun je er alles over lezen.

Inventarisaties Maashorst, Maashorst in beeld

Wanneer jullie dit lezen zijn de inventarisaties afgerond voor dit jaar. Het is goed verlopen en er is een schat aan informatie verzameld. Jullie kunnen er alles over lezen in de nieuwsbrieven via onze website. Volgend jaar willen we de rest van de Maashorst inventariseren (nog drieëntwintig kilometerhokken), dus hopelijk doet iedereen dan weer mee. Het is erg mooi werk en de vroege ochtend is het mooiste gedeelte van de dag!

Blokhutwandeling

Op zondag 28 juni houden we een ledenwandeling (I.V.N. en Vogelwacht, dus geen publiekswandeling!) vanaf de nieuwe Blokhut met mooie informatieve panelen. Het is een initiatief van I.V.N. en Vogelwacht, naar een idee van Joop Bergsma en naar het ontwerp van Lambert Mickers. Onze nieuwe burgemeester, de heer Henk Hellegers, zal hierbij aanwezig zijn en hopelijk ook alle genodigden. We wandelen de zomereditie en willen op deze manier deze wandeling onder de aandacht van het publiek brengen. Via onze site kun je deze wandeling downloaden.

Maashorstfair

Op zondag 13 september aanstaande wordt er weer een Maashorstfair georganiseerd. Deze is op dezelfde locatie als vorig jaar, bij familie Van de Berg, Bosdreef 5 (nabij theater Naat Piek). Wij willen ons die dag presenteren op het natuurplein. De ideeën en het uitwerken ervan zijn in volle gang. Heb je nog aanvullingen, neem contact op met iemand van het bestuur.

Cursussen Vogelwacht

Twee cursussen zijn weer afgerond, de Piepcursus en de Vogelcursus. John Hermans en Jan Verhoeven (ons Goudhaantje) waren cursusleiders bij de Piepcursus. Naar aanleiding van de Vogelcursus (cursusleiders Jan-Willem Hermans, Jan van den Tillaart en Liesbeth Verkaar) zijn verschillende cursisten lid geworden. Hopelijk hebben we wat van ons enthousiasme voor het vogelen over gebracht op de mensen.

Huiszwaluwentil in Keldonk

Na het plaatsen van een Huiszwaluwentil in Keldonk, (op initiatief van Tiny van den Elsen) hebben wij het idee opgepakt om ook een zwaluwentil te plaatsen bij de Leijgraaf. Hier komt de Huiszwaluw nog voor en die willen we graag helpen, want die wordt steeds zeldzamer. Met hulp van onze leden willen we dat voor elkaar proberen te boxen. Ook hier zijn ideeën en aanleveren van materiaal van harte welkom.

Aanleveren foto's Bruijsel

Ook in deze editie van het Bruijsel staan weer prachtige vogelfoto's. We willen graag leden vragen om zijn/haar mooiste foto's op CD of DVD te zetten en bij Peter Noy af te geven. Dan kan hij weer vooruit met het plaatsen van foto's in het Bruijsel. Het is natuurlijk het leukst als er foto's van eigen leden in ons eigen blad staan. En het is een hele eer dat deze geplaatst worden in ons mooie blad!

Keet (mobiele telpost)

Voor je het weet is het al weer 1 augustus en dan begint de trekvogeltelling weer bij ons 'Benkske' op de telpost. De keet die daar vorig jaar stond is nog net een van de laatste dagen dat hij op de telpost stond, vernield door vandalen. De deur is geforceerd en er moet nodig een likje verf op. Als je toch van plan was te gaan tellen, misschien heb je dan wel zin om mee de keet op te knappen. Het is altijd fijn als je daar een paar uur staat, dat je even in de keet kan schuilen of een kop koffie drinken. Het is dus wel belangrijk dat de keet weer in gebruik wordt genomen. Dus kom en help ook een handje mee!

De Vrije Teugel

Er is gelukkig een klein succes behaald bij de plannen van de Vrije Teugel. De geplande grote vijver wordt minder groot, zodat de bolle akker, die cultuurhistorische waarde heeft, intact kan blijven. Ook wordt er tweeënhalve hectare nieuwe natuur geplant als compensatie. De werkgroep 'Natuur en Milieu' houdt het allemaal goed in de gaten en heeft regelmatig overleg daarover met de Gemeente Uden.

JeugdVogelwacht zoekt begeleiders!

De jeugd heeft inmiddels dertig leden en is erg enthousiast. Bijna tien procent van ons ledental is nu jeugdlid! Er kwam een leuke reactie van een van de ouders. Twee van hun kinderen zijn lid en als ze nu met hen door de natuur lopen, worden de ouders op allerlei wetenswaardigheden gewezen. Deze ouders complimenteerden de leiding van de groep. Dat is leuk, daar doe je het voor! Een keer per maand trekt de jeugd de natuur in op zaterdagochtend van 09.00 tot 11.30 uur. Voor het komende seizoen, dat in september weer van start gaat, zijn wij nog op zoek naar enthousiaste begeleiders om enkele keren mee te helpen. Je hoeft geen specifieke kennis van vogels te hebben (daar hebben we de andere werkgroepen voor). Het geeft iedere keer weer veel voldoening wanneer je de blijde gezichten van onze jeugdleden ziet. Loop eens een keer 'op proef' mee en ervaar de bijzondere sfeer. Meld je aan bij Peter van de Braak, telefoon: 0413-253586.

Ledenadministratie

Mede door de Vogelcursus zijn er weer veel nieuwe aanmeldingen van leden. Uit Uden zijn lid geworden: José van Hoeij (zus van Annie en Lia), Wim en Ton Abels, Ankh van Burk en Miranda van Geelkerken. Uit Zeeland ook veel nieuwe leden: Kees en Antoinette Verstegen, Hans Brouwer, Vincent Verstraten en Maria Willemse. Uit Boekel is Hans van de Heuvel lid geworden. Allemaal hartelijk welkom bij de club en veel vogelplezier!

Will van de Crommert is verhuisd naar de Goordonksedijk 3 te Veghel. Mignon van de Wittenboer en Ad Bekkers zijn verhuisd naar de Stoppelveldseweg 1A te Heeswijk-Dinther. Veel geluk in jullie nieuwe huis!

Vakantie verhalen

De komende zomerperiode gaan er weer veel Vogelwachters op vakantie, in Nederland of wat verder weg. Graag zien wij jullie boeiende vakantiebelevissen tegemoet. Probeer, naast een korte gebiedsomschrijving, ook wat te vertellen over de gespotte vogelsoorten. Eventueel wat leuke anekdotes doen het altijd goed. Wie weet staat jouw verhaal in een van de volgende Bruujsels. Stuur ook enkele leuke foto's mee. Alvast bedankt en een fijne vakantie!

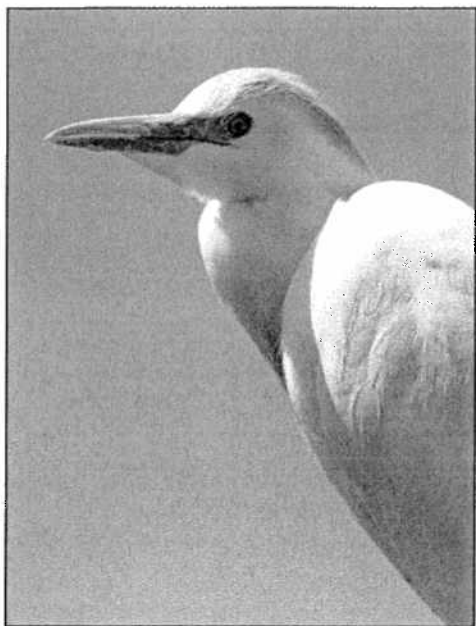
Namens het Bestuur,
Liesbeth Verkaar

Vogelwacht Uden goes Cota Doñana (Spanje)

Een reisverslag van onze voorjaarsexcursie van donderdag 16 april tot en met 23 april 2009. Alvorens van dag tot dag onze belevenissen te vertellen, eerst iets over de gebieden die we bezocht hebben.

Portugal

We zijn geland op Faro. Faro is een stad en gemeente in het Portugese district Faro. De gemeente heeft een totale oppervlakte van 202 km² en heeft zo'n 59.000 inwoners. Faro is een Portugese

Koereiger

stad met een lange historie. Ruim tweeduizend jaar geleden legden de Romeinen er al een grote haven aan. In 1540 kreeg Faro stadsrechten en in 1756 werd de stad hoofdstad van Portugal's zuidelijkste provincie. Tegenwoordig is de stad het bestuurlijk centrum van het district Faro, zetel van een bisschop en centrum van een belangrijke toeristische streek, de Algarve. Faro is de grootste stad in de Algarve met een internationaal vliegveld en een van de beste gebieden om naar vogels te kijken van Portugal. De stad ligt beschut achter een gecompliceerd duinsysteem dat zich in oostelijke richting tot Tavira uitstrekt. Deze duinen hebben een aantal lagunes afgesloten en een vogelrijke habitat gecreëerd die direct ten westen van de stad begint. Het is niet altijd eenvoudig tot de verschillende delen van het gebied door te dringen, maar het is alle moeite waard. In de trektijd zijn er veel steltlopers. Tot de interessante broedvogels behoren Woudaap, Kwak, Koereiger, Krooneend en Purperkoet. De laatstgenoemde soort is een specialiteit van

de beste plek: de lagune die grenst aan de salines bij het westeinde van Faro's vliegveld. Het is zelfs mogelijk deze soort vanuit het vliegtuig te zien, wanneer men met westenwind opstijgt.

Alentejo

Alentejo is een gebied met uitgestrekte glooiende vlakten, hier en daar onderbroken door stukken rots, kurkeiken- en naaldbossen en een netwerk van rivieren. Deze vlakten strekken zich uit van Montemor in het westen tot Elvas en de Spaanse grens in het oosten. Het merendeel van het land is bedekt met grote graanakkers, maar er zijn ook gebieden met lang, schraal gras, waarin men op traditionele wijze vee laat grazen. In deze graslanden nestelen soorten als de hier wijdverspreide Kleine Trap, waarvan men in ieder open, omgeploegd stuk land groepjes kan aantreffen. Ook de Grote Trap is hier algemeen, maar zoals gebruikelijk niet gemakkelijk te vinden. De N4 tussen Montemor en Elvas verschaft toegang tot een karakteristiek landschap met een doolhof van kleine wegen. Evora is een aantrekkelijke stad, met in de omgeving de beide trappen. Nabij de grens kan men paden en kleine wegen in noordwestelijke richting vanaf Elvas volgen, die een goede kans bieden op de Grote Trap.

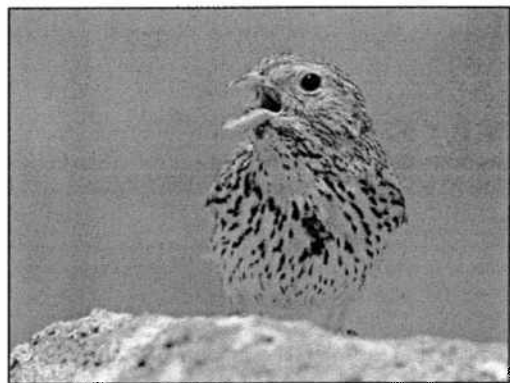
Cota Doñana

Het Nationaal Park Doñana en de omringende gebieden van het Natuurpark Doñana bestaan uit bijna 139.000 hectare beschermd en halfbeschermd gebied en is gelegen in de zuidwest regio van Andalusië (Spanje). De grote variatie aan habitat zorgen voor een groot aantal verschillende soorten zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen en vissen, buiten de ongeveer 750 plantensoorten en grote aantallen motten, libellen en vlinders.

Het totaal aantal waargenomen vogels in de omgeving bedraagt circa 360 soorten, hiervan zijn er uiteraard een aantal dwaalgasten bij. Het aantal vogelsoorten wat regelmatig te zien is bedraagt ongeveer 275 soorten. Door de geografische positie is de kans op dwaalgasten tijdens trek of door een storm zeer groot. Vele unieke vogelsoorten zijn hier al eens waargenomen. Het belang van de gehele Doñana mag niet onderschat worden. Miljoenen overwinterende vogels, voornamelijk watervogels en steltlopers uit het noorden, komen naar deze omgeving, aangetrokken door het milde klimaat en een overvloed aan voedsel. Het gebied ligt tevens in de trekroute van en naar Noord- en West-Afrika tijdens het voor- en najaar. Ongeveer zes miljoen vogels trekken hier door elk jaar. Het gebied is bovendien van groot belang als broedgebied voor enkele schaarse en meest bedreigde vogelsoorten van Europa, zoals Marmereend, Knobbelmeerkoet en Spaanse Keizerarend.

Nationaal Park Doñana

Het Nationaal Park Doñana is gelegen in de zuidoosthoek van de provincie Huelva en zuidwestelijk van de provincie Sevilla. Het is hoofdzakelijk een vlak gebied, het hoogste punt ligt slechts 47 meter boven zeeniveau. Ten noorden en ten zuiden wordt het begrensd door landerijen, ten oosten door de Rio Guadalquivir en ten zuiden door de Atlantische oceaan. Volgens recente tellingen bedraagt het Nationaal Park 54.252 hectare beschermd gebied, bestaande uit duinen, bossen van dennen en steeneiken, open kruidenterreinen en een groot gedeelte uit moeras en lagunes, alles bij elkaar een van de beste en meest belangrijke wetlands van Europa. Cota Doñana behoort tot één van de vijf grote Europese riviermondingen (Camargue, Evros-delta, Donau-delta en de Wolga-delta). Honderden jaren was dit het koninklijk jachtgebied (cotos), waar koningen, koninginnen en andere notabelen kwamen om hun sport te beoefenen. Het gebied is genoemd naar Doña Ana, de vrouw van de hertog van Medina Sidonia, die gezaghebber was van de Spaanse Armada. In 1963 werden 6.794 hectare door het Wereldnatuurfonds gekocht en beschermd en tevens werd er een wetenschappelijk centrum opgericht. In 1969 werd het een Nationaal Park en in 1978 werd er meer land aangekocht. In 1988 werd het park benoemd tot Speciaal Beschermd Gebied voor vogels. Het park wordt nu beheerd door de Consejeria de Medio Ambiente (onderdeel van de regering van Andalusië). Entree van het park is beperkt, alleen met touroperators die een vergunning hebben kan je in het Nationaal Park komen. Deze touroperators (Co-operativa de Marismas del Rocio) gebruiken terreinwagens waarin 21 personen zitting kunnen hebben. De ritten duren ongeveer vier uur en bestrijken zo'n zeventig kilometer langs de Atlantische kust, de duinen en in het hart van het gebied. Al lijkt dit aantrekkelijk, het is niet de ideale manier om te kijken naar vogels, insecten en planten. De chauffeurs, die meestal alleen Spaans spreken, hebben een vastgestelde route en kunnen niet stoppen bij een mooie waarneming. Er zijn echter vier bezoekerscentra in het park die open zijn voor iedereen. Drie ervan moeten zeker bezocht worden, de vierde, de Jose Antonio Valverde

Grauwe Gors

Bezoekerscentrum is vele kilometers verwijderd en moeilijk toegankelijk. De laatste jaren hebben hier echter de volgende soorten gebroed: Zwarte Ibis, Ralreiger, Purperreiger, Kwak, Kleine Zilverreiger, Koereiger, Wouwaap, Purperkoet en Knobbelkoet, zodat als het kan een bezoek meer dan de moeite waard is.

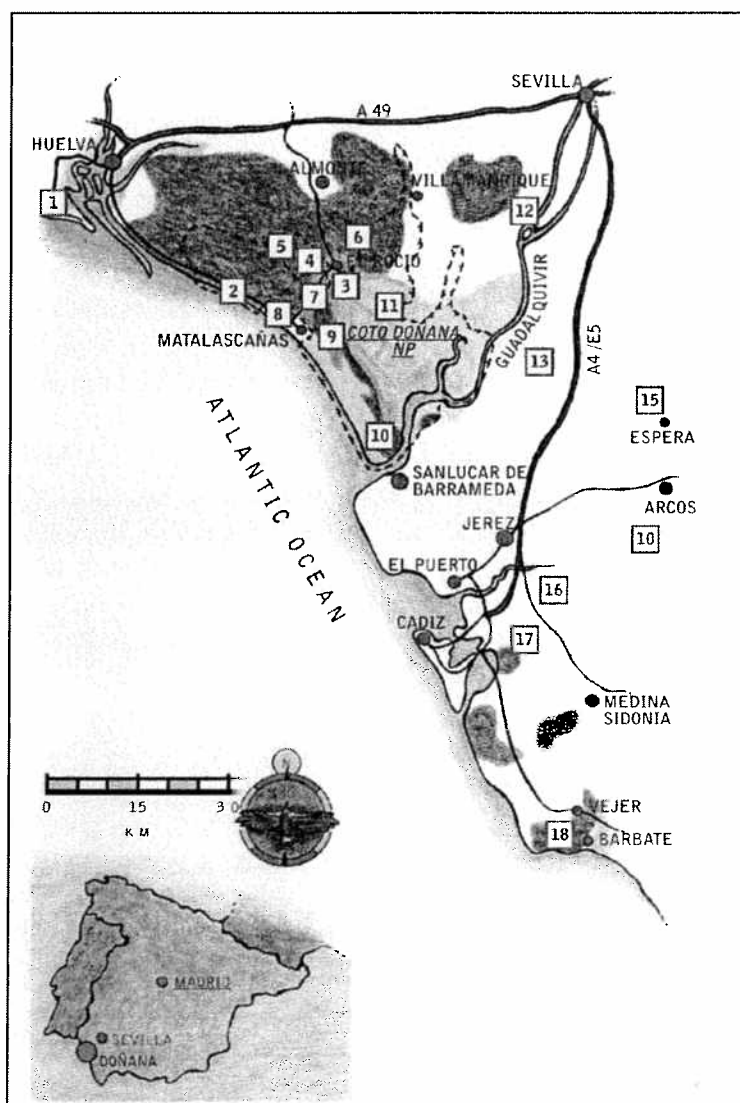
Natuurpark Doñana

Het beschermde gebied betreft 84.200 hectare en is omringd door parkland en in het zuiden de Atlantische oceaan, met maar liefst dertig kilometer zandige kust.

Deze bufferzone rond het Nationale Park Doñana profiteert van de beschermde status van het nationale park, maar het heeft een iets minder streng beleid. Het park wordt bestuurd door de Consejería de Agencia de Medio Ambiente (AMA). Er is een grote verscheidenheid aan biotopen, zoals beken, rivieren, lagunes, stranden, zoutmoerassen, bossen, rijstvelden, open land, weiland en landbouw, elk met zijn eigen specifieke vogels en andere natuur. Entree is meestal vrij en er zijn diverse bezoekerscentra met uitgezette wandelpaden. De vogels die in het nationale park te zien zijn, zijn ook hier te bewonderen, vaak nog dichterbij.

El Rocio en Matalascañas

El Rocio en Matalascañas liggen zestien kilometer van elkaar. El Rocio ligt meer landinwaarts en is een slaperig stadje met open witte zanderige straten. Paarden overheersen het straatbeeld. Het centrum is gelegen aan het moeras en wordt gemarkeerd door een opvallende witte kerk. El Rocio is erg katholiek en met Pinksteren een bedevaartsoord voor velen om de heilige maagd Maria te vereren.

Matalascañas, waar we ons verblijf hadden, ligt aan de Atlantische kust. Een echte badplaats, met zeer veel hotels, geschikt voor honderdduizend toeristen in de zomer. Op donderdagmorgen 16 april stonden de volgende personen om half elf gereed bij de Groenhoeve om naar Weeze (vliegveld net over de grens bij Gennepe) te gaan:

Nog steeds zijn er boomgaarden met amandelen, citrusvruchten en vijgen. De laatste jaren worden veel Johannesbroodboomgaarden aangeplant. Kenmerkend zijn ook de hagen met vijgcactussen (*Opuntia ficus-india*), waarvan de vruchten eetbaar zijn. Op veel plaatsen zien we palmen. Het betreft hier meestal de Canarische dadelpalm (*Phoenix canariensis*), waarvan de vruchten niet eetbaar zijn. Er zijn nog een paar bedrijven in het gebied die zeezout produceren, vroeger een belangrijke bron van inkomsten. Het natuurpark is van groot belang voor trekvogels. Het vormt een belangrijke schakel tussen Europa en sub-Sahara Afrika. Ook als broedgebied is het van belang voor verschillende vogelsoorten.

Kleine Zwartkop

We zagen nog onvoorstelbaar veel steltlopers. Een mooie vlucht Regenwulpen, maar ook de Kleine Zwartkop liet zich mooi zien en fotograferen. Om nog enkele vogels meer te noemen: Lepelaar, Krakeend, Krooneend, Kluut, Steltkluut, Strandplevier, Bontbekplevier, Groenpootruiter, Bonte Strandloper, Kleine Strandloper en Kanoet. De steltjes zijn al mooi op kleur en daardoor wat makkelijker te herkennen. De meeste moeten nog naar het noorden om daar te gaan broeden. Een reis van circa vijfduizend kilometer. Onvoorstelbaar dat dit elk voor- en najaar weer gebeurt. Het eten in het hotel smaakte prima, een prima keuze om de eerste dag mee te beginnen. De vogelstand is op 51 soorten gekomen. Niet slecht voor zo'n drie uur vogelen.

Vrijdag 17 april 2009

We gaan vandaag naar Spanje, maar voor we naar Matalascanas gaan (ons tweede onderkomen) brengen we in Portugal een bezoek aan Alentejo, een gebied waar de Grote Trappen mooi te zien moeten zijn.

Alentejo

De Alentejo is een prachtig gebied wat ten noorden van de Algarve ligt. Dé habitat van Grielen en Trappen. Een echte aanrader! Dankzij de nieuwe snelweg naar Lissabon ligt het op nog geen uur rijden van Albufeira. We nemen de tolgeweg tot aan Ourique en slaan bij Castro Verde rechtsaf. Het gebied vormt een schril contrast met de Algarve en doet denken aan het landschap van de Extremadura: uitgestrekte glooiende vlakten met verspreide kurkeiken, extensieve landbouw of schraal grasland waar vooral schapen grazen. Bij Castro Verde hebben we inkopen gedaan voor de picknick. We zien hier al direct een Grauwe Kiekendief voorbij vliegen. Ook de Kleine Trap was snel gespot en bij een Ooievaar op nest zaten de Spaanse Mussen. We rijden richting Mertola (weg 123). Het gebied wordt onderbroken door rotsachtige gronden met kurkeiken, olijvenbomen en naaldbossen en een netwerk van beken. Bij een wegonderbreking zijn we gestopt en zagen Blauwe Ekster, Kleine en Grote Trap, Hop. Enkele kilometers buiten Castro Verde staat aan de linkerkant van de weg een richtingsbordje Monte Da Iria Nova. We zijn tot aan de beek gereden en hebben de heuvels in de buurt afgetuurd. Wij zagen hier enkele Grielen, Scharrelaars, Bijeneters en Roodstuitzwaluwen. Een eind verderop ligt links langs de weg het dorp São Marcos De Alaboeira. Hier slaan we rechts af een groene poort door en rijden de onverharde weg in door het Reserva Biologica Herdade De São Marcos. Het biologisch beheer in dit gebied is speciaal afgestemd op Trappen. Na ongeveer een kilometer zagen we de eerste Grote Trappen.

Grote Trappen zijn vanwege hun formaat weliswaar eenvoudiger waar te nemen, maar je moet wel goed zoeken. Je vindt ze vaak op eenzame plaatsen en je moet ze dan zeer voorzichtig benaderen. Maar liefst 62 Grote Trappen worden er geteld. Er was ook een gebouw neergezet speciaal voor de Kleine Torenavalken. Er broeden zeker een veertigtal Kleine Torenavalken. Er moeten hier wel zeer veel insecten zijn, het voedsel voor de Kleine Torenavalk. We zien ook mooi een Steenuil en diverse Kleine Trappen. Er zijn weinig gebieden in Europa waar je dit kunt waarnemen. We zijn iets verder gereden, waarbij Chris telkens de poorten open maakte en ook weer sloot. Bij een heuveltje aangekomen zien we boven op de top, vlakbij een Spaanse Keizerarend. Hier in de buurt hebben we onze picknick opgesteld, helaas begon het een beetje te miezelen. Via Mertola zijn we naar het zuiden gereden om vlak voor de Spaanse grens bij Castro Marim de snelweg weer op te gaan. Hier ligt ook een prachtig gebied, wat we helaas gezien de tijd niet konden bezoeken. Bij Bollullos hebben we de snelweg verlaten om naar El Rocio en Matalascanas te gaan. In Matalascanas hadden we het hotel Cortijo Golf vrij snel gevonden. Een prachtig hotel, wat in het voorseizoen nog goed te betalen is. Het inchecken had wat voeten in aarde en ook konden we niet meteen dineren. Maar na wat misverstanden weggeruimd te hebben, kon er aangevallen worden, onder het genot van een wijntje en bier. Na het eten werd de stand opgemaakt. We zijn op 86 soorten beland.

Zaterdag 18 april 2009

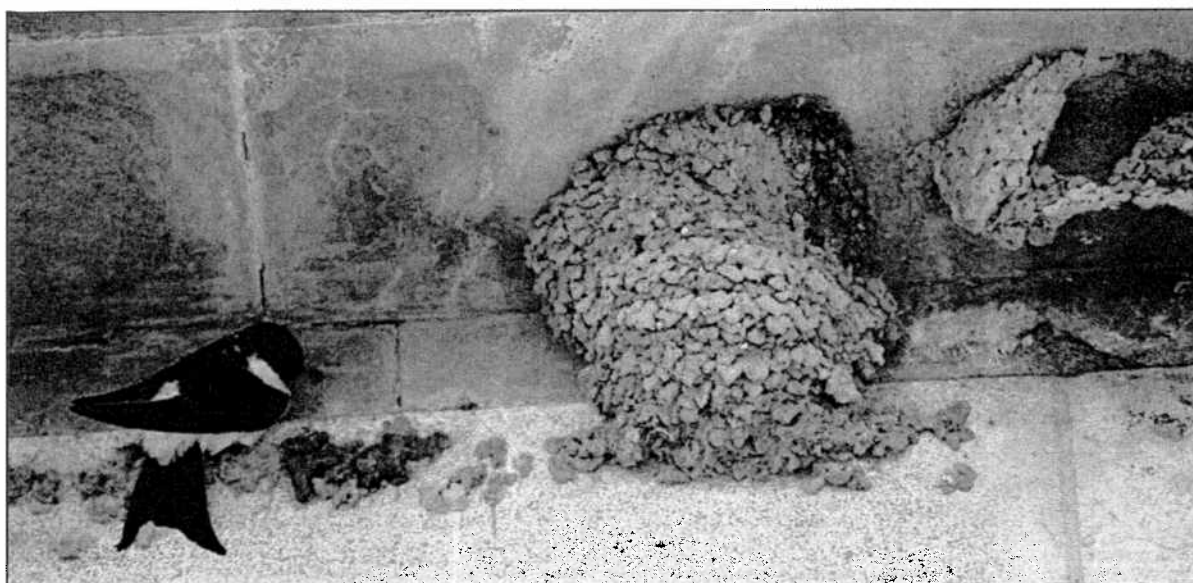
Vandaag verkennen we de omgeving van Matalascanas en El Rocio. We rijden richting El Rocio en bezoeken de lagunes van del Acebuche.

Op de parkeerplaats is de Blauwe Ekster zeer goed en van dichtbij te zien. In het bezoekerscentrum gaan we uiteraard speldjes kopen voor

aan de verrekijker. Ook het ooievaarsnest en de vele Huismussen vallen op. Er staan vele schuilhutten. We bezoeken ze allemaal en zien soorten als Purperkoet en Lepelaar. Ook was er heel mooi een Snor te horen en te zien. De paden tussen de schuilhutten zijn helemaal voorzien van houten vlonders. Hier is alleen al een bos voor gekapt! Het bos wordt flink onderhouden, als je het aan mij vraagt, iets teveel. Aan vogels geen gebrek, Iberische Tjiftjaf, die een iets ander geluid heeft dan onze Tjiftjaf, hebben we goed gehoord, maar ook een wild zwijn met jongen liet zich zien. De zon kwam flink door, waardoor de roofvogels begonnen te zweven. We zagen prachtig de balts van de Dwergarend. We vervolgden de weg naar El Rocio. In Rocio hebben we inkopen gedaan voor de picknick. Er waren al veel belangstellenden op het grote zandplein voor de kerk. Er trouwde een stelletje, maar wij hadden meer oog voor de plas langs het plein. Hier zaten veel Flamingo's en Grutto's. Zo'n zes kilometer verder bij km 31.9 gaan we links en gaan langs het bezoekerscentrum van La Rocina. We vervolgen echter de weg om te picknicken. Bij een plaats aangekomen met zeer veel Bijeneters gaan we het brood nuttigen. Na het eten rijden we terug naar het bezoekerscentrum van La Rocina en gaan daar ook weer alle schuilhutten bekijken. We zien hier prachtig de Zwarte Ibissen, Krooneenden en zelfs het Helenafazantje. Over de weg bereiken we weer de plas die uitkijkt over El Rocio. Er zijn nog vele Kemphanen en -hennen die naar noordelijkere streken moeten. Dit geldt niet voor de Witwangsterns, die hier broeden. Bij het overvliegen van een Rode Wouw ontstaat er wat paniek. Diverse Vale Gieren vliegen over. Een Roodkopklauwier laat zich prachtig zien. We gingen weer terug naar de auto's om de weg te vervolgen naar het Palacio del Acebron. We stallen de auto op de parkeerplaats.

Het Palacio is in 1961 gebouwd door een rijke koopman als uitvalsbasis voor zijn jachtpartijen. Nu herbergt het een expositie over de menselijke geschiedenis van Cota Doñana.

Huiszwaluw (foto: Jan-Willem Hermans)

Het paleis is bezaaid met nesten van de Huiszwaluw. Deze konden prachtig gefotografeerd worden. Boven op het paleis is een uitkijkplatform. Hier zagen we echter niet veel. Rond het paleis ligt een wandeling door een mooi stukje bos. De zon was echter al nadrukkelijk aanwezig, zodat het aantal vogels wat we zagen tegenviel. Terug naar het hotel in Matalascanas. Langs de kust zagen we nog Jan van Genten en Grote Sterns. Het Stormvogeltje wat voorbij kwam, was te ver weg om op naam te brengen. Het eten smaakte weer uitstekend. De stand werd opgemaakt en bereikte 122 soorten.

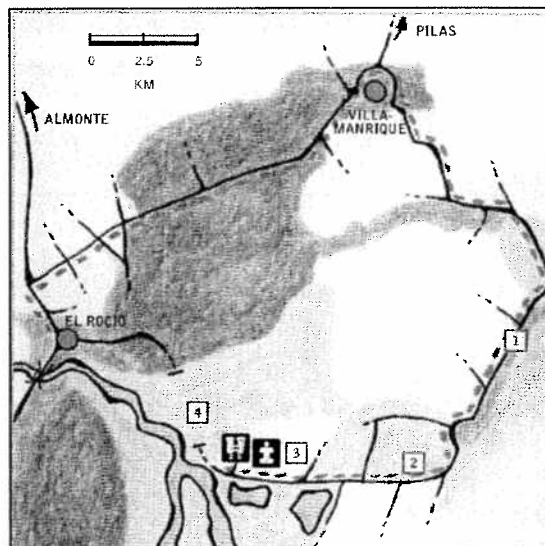
Zondag 19 april 2009

Vandaag gaan we naar de moerassen van Odiel. Dit zesduizend hectare grote gebied is een verkleinde uitgave van de Cota Doñana. Er is echter een uitzondering, het gebied wordt beheerst door eb en vloed en loopt dus altijd vol water. We gaan langs de kust van Matalascanas naar Huelva. Voor we hier zijn gaan we twee gebieden langs de kust bekijken. Bij parkeerplaats Cuesta Maneli stoppen we en lopen weer over houten vlonders over het duin naar de kust. In het duin zien we de Provençaalse Grasmus. Op zee is er ontzettend veel trek van Jan van Genten te zien die vlak voor de kust voorbij vliegen, maar ook een Kleine Jager en een Kuhls Pijlstormvogel. Terug op de parkeerplaats beginnen de roofvogels weer omhoog te zeilen. We zien diverse Buizerden en Slangenarend. Het tweede gebied wat we aandeden heet Ribetihilos. Bij het bord Camino Verde a Mazagon gaan we naar rechts, dus niet naar de kust maar het binnenland in. We rijden met de auto langs elektriciteitsmasten waarin Raven en Torenvalken te zien zijn. In het open gebied zijn Thekla Leeuwerik en Hoppen te zien. De Thekla is te onderscheiden van de Kuifleeuwerik door zijn hoge toon op het eind van zijn liedje. We parkeren de auto en maken een wandeling. Het aantal vogels hier viel tegen. We gaan dezelfde weg terug en vervolgen de weg naar Huelva. We moeten er af bij Puerto interior. Rechts bij de T-splitsing. We rijden langs de oever van de Odielrivier. We volgen de bordjes Punta Umbria. We gaan de rivier over en nemen de eerste weg rechts en volgen de PN de las Marismas del Odiel. Bij het bezoekerscentrum hebben we gepicknickt. Van hieruit leidt een rustige goed begaanbare weg ons door moerassen en duingebied. Er jaagt een Grauwe Kiekendief over de velden.

In het water staan veel steltlopers, Lepelaars en we zien volop de Wenkkrabben, die hun naam eer aan doen. Als we te dichtbij komen schieten ze in hun holletjes. We rijden de hele dijk af naar het uiterste puntje. Bij een parkeerplek zien we zeer dichtbij acht Vorkstaartplevieren. Zelfs ik met mijn 200 mm lens heb ze mooi op de plaat. Op het uiterste puntje hebben we onze sticker met Vogelwacht Uden erop achtergelaten. We zijn nog richting El Portil gereden. Deze drukke badplaats viel echter tegen, waardoor we weer snel koers zetten naar het hotel. Moe maar voldaan begonnen we aan het diner. De stand vandaag heeft de 137 soorten bereikt.

Maandag 20 april 2009

Vandaag staat San Jose Valverde bezoekerscentrum op het programma. Een aanrader en een hoogtepunt. Om er te komen moeten we voorbij El Rocio de afslag nemen naar Villamanrique de la Condesa. In Villamanrique gaan we inkopen doen en rijden richting Pilas en Sevilla. Bij de volgende rotonde rechtdoor richting Isla Mayor. Iets verder staat een bord waarop naar rechts het bezoekerscentrum is aangegeven, hier rechtdoor. Na twee kilometer volgen we de voet van de dijk. We rijden het Doñana National Park in. Bij een kruising gaan we rechtdoor. We stoppen voor een dode Zwarte Wouw, die helaas aangereden langs de kant van de weg lag. Aan de rechterzijde zien we in de grasvelden Kalanderleeuwerikken, Kwartels en volop Grauwe Gorzen. Ongeveer vijftig Vorkstaartplevieren hangen boven de bloemvelden en ook hier enorm veel Kortteenleeuwerikken. Aangekomen bij een gemeentehuis gaan we naar rechts en over de brug naar links. De weg is hier een beetje weg. We moeten vooral niet het spoor volgen anders raken we vast. Auto 2 had dit nog niet helemaal door. Uiteindelijk komen we aan bij het bezoekerscentrum. Hier hebben we buiten op de bankjes ons brood opgegeten, ondertussen vliegen de Zwarte Ibissen af en aan. In het bezoekerscentrum kunnen we onder het genot van koffie door de grote ramen kijken naar een spektakel. Vlakbij zien we broedende en baltsende Purperreigers, Grote Karekieten, Krooneenden, Kwakken. Er werd ons verteld dat er 's morgens een Westelijke Rيفreiger was waargenomen. Dit is een Afrikaanse soort die de laatste jaren in klein aantal broedt in de Cota Donana. Na even turen zagen we deze soort prachtig door de telescoop. We hebben buiten het bezoekerscentrum nog een wandeling gemaakt. Opvallend veel Gele Kwikstaarten, maar ook Zwarte Wouwen en Vale Gieren. Deze kwamen zo te zien af op de nageboorte van de te lammeren schapen. Bij het bezoekerscentrum hoorden we dat er bij de Dehesa de Abajo mogelijk Knobbelmeerkoeten te zien waren. Dit is ook al zo'n Afrikaanse soort die hier zijn noordelijkste verspreiding heeft. Na enkele verkeerde afslagen, kwamen we bij deze waterplas aan. Hier broeden ontzettend veel Ooievaars in olijfbomen, het is de grootste kolonie van Spanje. Het waaide ontzettend, maar uiteindelijk zagen we via de telescoop tussen de vele Meerkoeten ook enkele Knobbelmeerkoeten. Via Pilas zijn we naar Villamanrique en El Rocio naar ons hotel gegaan. De stand bracht ons nu op 149 soorten.

Dinsdag 21 april 2009

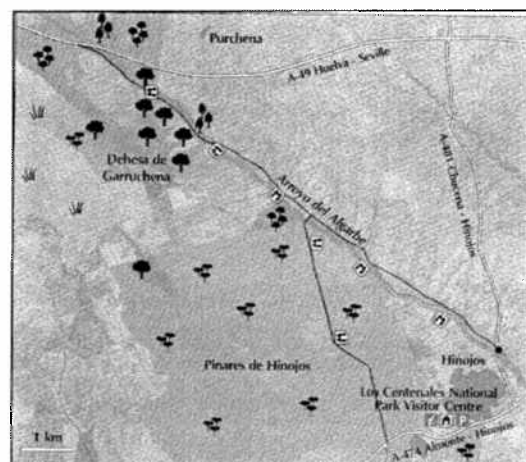
Vandaag zijn we naar de groene kalksteenbergen van de Sierra de Grazalema gegaan. Dit ruige kalkmassief vangt opvallend veel neerslag op, hetgeen het groene landschap verklaart. In 1984 is het een nationaal park geworden.

Er liggen verschillende plaatsen in het park, zoals Grazalema, El Bosque, Ubrique, Zahara de la Sierra en Benamahoma. Het park is 51.695 hectare groot en het hoogste punt heet El Torreon en is 1.654 meter hoog. Via Sevilla, waar we zelfs in de file gestaan hebben, bereiken we El Bosque. Van hieruit slingert de weg omhoog richting Grazalema. Iets buiten El Bosque hebben we gestopt bij een parkeerplaats. De plaatselijke aannemer was bezig om de stenen omheining van de parkeerplaats te vernieuwen. Hier hebben we een kleine wandeling gemaakt en zagen mooi de Bergfluiters en Vuurgoudhaantjes. De parkeerplaats was ideaal ingericht om ons brood op te eten, waarna we naar Grazalema gingen. Voor het dorpje gestopt. Buiten de Rotszwaluwen hebben we daar niet veel gezien. Het mooie dorpje doorgereden komen we aan de andere zijde op een grote parkeerplek. Hier wilden we omdraaien. Maar al snel zagen we een Zwarte Tapuit. Een niet alledaagse vogelsoort. Ook de Blauwe Rotslijster liet zich mooi zien. Dit was een geweldige plek, ook de Alpenkraai, Alpengierzwaluw en Rotszwaluwen laten zich hier waarnemen. We gaan weer terug door het dorp en rijden richting Zahara. Bij een parkeerplaats houden we halt en zien Vale Gieren en een Slangenarend. In Zahara rijden we langs het stuwmeer. Dit viel tegen, zodat we weer terug zijn gereden naar Grazalema. Op de weg naar El Bosque zijn we links gestopt voor een stevige bergwandeling. We zagen mooie soorten, zoals Rode Rotslijster, Bergfluits, Winterkoning en Grijs Gors. Terug via dezelfde weg. Ook nu weer file in Sevilla. Laat bereiken we ons hotel. Aan een mooie dag is weer een eind gekomen. De teller is op 161 soorten gekomen.

Woensdag 22 april 2009

Vandaag blijven we een beetje in de buurt. We gaan eerst naar El Rocio. Bij de plas zien we een Tuinfluits en werd er getwijfeld tussen een Zwartkoprietzanger en een gewone Rietzanger. Het bleek toch om een gewone Rietzanger te gaan. Hierna rijden we van Villamanrique naar Hinojos en gaan rechts en weer links de A-481 op naar Chucena. Over de brug bij Hinojos ligt een geasfalteerde weg naar links richting La Palma del Condado. Na een aantal kilometers door een olijfbosgaarden gereden te hebben, zien we prachtig Dwergarenden boven ons. Het landschap verandert langzaam en wordt steeds mooier.

We horen een Koekoek en zien een Grijsze Wouw op grote afstand. Na drie kilometer komt de weg weer in de buurt van het water, hier stoppen we voor de Rosse Waaierstaart, hebben deze echter niet gezien. Iets verderop horen we een Draaihals en na enig speurwerk hebben we de vogel prachtig in de kijker. Verder zien we de Slangenarend, Zwarte Wouw en horen we de Kwartel. We gaan dezelfde weg weer terug om in Hinojos inkopen te doen voor de middag. Hier zagen we enkele bewoners ter paard door het dorp rijden. Nadat we de plaatselijke bakker leeggekocht hebben zijn we naar Chucena gereden en hebben daar op een picknickplaats heerlijk gegeten. Besloten werd om nog terug te gaan naar El Acebuche om nog een keer alle hutten af te lopen. Er zaten veel Blauwe Eksters, die toch moeilijk te fotograferen waren, maar ook Lepelaars, Tureluurs en weer Wilde Zwijnen. Ook de Snor liet zich weer mooi bewonderen. We zijn bijtijds terug gegaan naar het hotel. Enkele zijn nog aan zee

Blauwe Ekster

geweest, enkelen hebben het koude water van het zwembad getrotseerd. Er werd besloten om bijtijds te eten, zodat we na het eten nog naar het Palacio del Acebron konden gaan om de Moorse Nachtzwaluw te horen. We stonden er en al na enkele minuten hoorden we een Moorse Nachtzwaluw. Helaas kwam er een parkwachter aangereden die ons verzocht het gebied te verlaten. Ondanks dat in de boeken het tegenovergestelde beweerd werd, was het nationale park 's avonds niet open. We probeerden nog een andere plek buiten het park, waar we helaas op grote afstand de Moorse Nachtzwaluw ook hoorden. Laat doken we het bed in met een stand van 169 soorten.

Donderdag 23 april 2009

Helaas al weer de laatste dag. We besloten om zo snel mogelijk naar Faro te rijden en daar de tijd die ons dan nog gegeven was tot we met het vliegtuig moesten vertrekken, te vogelen op de golfterreinen. Op het golfresort doorrijden tot de laatste parkeerplaats. Hier loop je meteen de lagune in. Het water was net aan het opkomen. Er zaten dus veel steltlopers vlakbij. Langs het golfterrein zijn enkele vijvers aangebracht. Dit is de beste plek in Europa om Purperkoeten van heel dichtbij te zien, maar ook Krooneenden laten zich hier goed zien. Je moet wel een beetje opletten, niet elke golfer is slagvast, zoals we ervaren hebben, er kunnen wel eens ballen afzwaaien. We vonden nog een kleine dode slang, de enige die we deze reis gezien hebben. Op de parkeerplaats probeerden wij te picknicken, dat werd ons echter onmogelijk gemaakt door een parkeerwachter. Dus op weg naar het vliegveld hebben we onze laatste boterhammen, fruit en beleg opgemaakt. Zonder al te veel problemen zijn we ingecheckt en keerden keurig op tijd terug in Weeze. Auto's genomen en terug naar de Groenhoeve. Een prachtige week zat er op. Voor herhaling vatbaar. Maar liefst 174 vogelsoorten zijn waargenomen. Bij aanvang van de reis hebben we iedereen gevraagd om op te geven hoeveel soorten we in totaal zullen gaan zien. Chris van Lieshout's glazen bol had het bij het juiste einde.

Jan-Willem Hermans

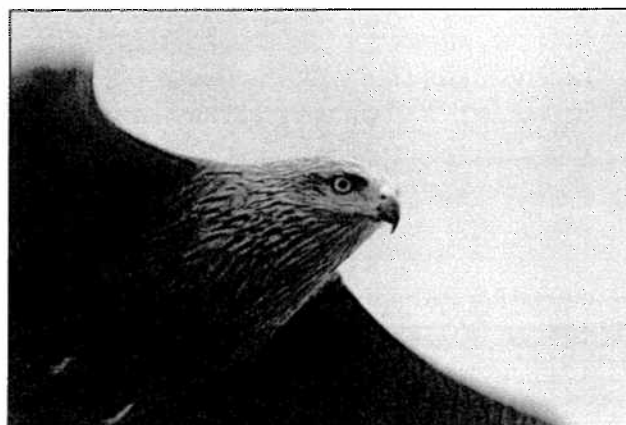
Waargenomen vogels Cota Doñana 2009 (totaal 174 soorten)

1. Aalscholver	49. Grote Bonte Specht	97. Lepelaar	136. Steltkluut
2. Alpengierzwaluw	50. Grote Karekiet	98. Meerkoet	137. Stormmeeuw
3. Alpenkraai	51. Grote Lijster	99. Merel	138. Strandplevier
4. Appelvink	52. Grote Stern	100. Moorse Nachtzwaluw	139. Tafeleend
5. Bergfluit	53. Grote Trap	101. Nachtegaal	140. Tapuit
6. Bijeneter	54. Grote Zilverreiger	102. Oeverloper	141. Tjiftjaf
7. Blauwe Ekster	55. Grutto	103. Oeverzwaluw	142. Torenvalk
8. Blauwe Reiger	56. Hop	104. Ooievaar	143. Tuinfluiter
9. Blauwe Rotslijster	57. Houtduif	105. Pimpelmees	144. Tureluur
10. Boerenzwaluw	58. Huismus	106. Provençaalse Grasmus	145. Turkse Tortel
11. Bontbekplevier	59. Huiszwaluw	107. Purperkoet	146. Vale Gier
12. Bonte Strandloper	60. Iberische Gele Kwikst.	108. Purperreiger	147. Vale Gierzwaluw
13. Bonte Vliegenvanger	61. Iberische Tjiftjaf	109. Putter	148. Veldleeuwerik
14. Boomklever	62. IJsvogel	110. Raaf	149. Vink
15. Boomkruiper	63. Jan van Gent	111. Ralreiger	150. Visdief
16. Boomleeuwerik	64. Kalanderleeuwerik	112. Regenwulp	151. Vorkstaartplevier
17. Bosuil	65. Kanoet	113. Rietzanger	152. Vuurgoudhaan
18. Bruine Kiekendief	66. Kauw	114. Ringmus	153. Waterhoen
19. Buizerd	67. Kemphaan	115. Rode Patrijs	154. Waterral
20. Cetti's zanger	68. Kerkuil	116. Rode Rotslijster	155. Watersnip
21. Cirlgors	69. Kievit	117. Rode Wouw	156. Westelijke Rيفreiger
22. Dodaars	70. Kleine Bonte Specht	118. Roodborst	157. Wielewaal
23. Draaihals	71. Kleine Jager	119. Roodborsttapuit	158. Wilde Eend
24. Drieteenstrandloper	72. Kleine Karekiet	120. Roodkopklauwier	159. Winterkoning
25. Dwergarend	73. Kleine Mantelmeeuw	121. Roodstuitzwaluw	160. Witbuikzandhoen
26. Dwergster	74. Kleine Plevier	122. Rosse Grutto	161. Witgat
27. Ekster	75. Kleine Strandloper	123. Rotszwaluw	162. Witte Kwikstaart
28. Europese Kanarie	76. Kleine Torenvalk	124. Scharrelaar	163. Witwangster
29. Fitis	77. Kleine Trap	125. Scholekster	164. Wouwaap
30. Flamingo	78. Kleine Zilverreiger	126. Sint-Helenafazantje	165. Zilverplevier
31. Fuut	79. Kleine Zwartkop	127. Slangenarend	166. Zomertortel
32. Gaai	80. Kluut	128. Slobend	167. Zwarte Ibis
33. Geelpootmeeuw	81. Kneu	129. Snor	168. Zwarte Roodstaart
34. Gele Kwikstaart	82. Knobbelmeerkoet	130. Spaanse Keizerarend	169. Zwarte Ruiter
35. Geoorde Fuut	83. Koekoek	131. Spaanse Klapster	170. Zwarte Spreeuw
36. Gierzwaluw	84. Koereiger	132. Spaanse Mus	171. Zwarte Stern
37. Goudvink	85. Kokmeeuw	133. Staartmees	172. Zwarte Tapuit
38. Grasmus	86. Koolmees	134. Steenloper	173. Zwarte Wouw
39. Graszanger	87. Kortteenleeuwerik	135. Steenuil	174. Zwartkop
40. Grauwe Gans	88. Krakeend		
41. Grauwe Gors	89. Krooneend		
42. Grauwe Kiekendief	90. Kuhls Pijlstormvogel		
43. Griel	91. Kuifkoekoek		
44. Grijze Gors	92. Kuifleeuwerik		
45. Grijze Wouw	93. Kuifmees		
46. Groene Specht	94. Kwak		
47. Groenling	95. Kwartel		
48. Groenpootruiter	96. Lachstern		

Tekst: Jan-Willem Hermans

Illustraties: Jan-Willem Hermans

Foto's: Marc Gottenbos

Zwarte Wouw

De bezorging van 'Het Bruujsel' (deel 1)

Om hier achter te komen ging ik op 30 mei naar verzorgingshuis de 'Stekkerhoek' in Nistelrode. Hier interviewde ik Lies Schoenmakers. Ze logeert hier tijdelijk na een onfortuinlijke val met de fiets op Hemelvaartsdag. Was ze maar met ons meegegaan op voorjaarsexcursie.

Allereerst haalt Theo Versteegden ongeveer driehonderd Bruujsels op bij Graphiset in Uden en brengt deze naar Lies. Samen met Sandra van de Burgt coördineert Lies de verspreiding van het Bruujsel in Uden en omliggende dorpen. Lies heeft de verantwoordelijkheid voor Uden en Sandra heeft de supervisie over de nabije dorpen en wat er per post verstuurd moet worden. Vier jaar geleden heeft Lies dit overgenomen van Annelies Timmerman, omdat zij naar Nijmegen verhuisde. Lies brengt vervolgens op haar racefiets de benodigde Bruujsels naar Johan van Roosmalen, Joop Bergsma, Conny Koenen, Lia Mickers, Theo Versteegden, Theo Jansen, Tiny van Boekel en ondergetekende. Conny en ik krijgen het grootste pakket, begrijp ik, van Lies (ja, ja....!). In toenemende mate verzorgt Lies ook de dorpen in de omgeving van Uden en verdeelt de Bruujsels over enkele mensen van de 'maandagochtendseniorengroep' (mooi scrabblewoord, Red.). Deze bezorgen de clubbladen bij de leden in de omliggende dorpen.

Peter Noy is altijd al op tijd met het doorgeven van het aantal Bruujsels en de exacte datum waarop het blad uiterlijk in de bus moet liggen (voor Pasen, voor Kerstmis etc. zodat de vogelaars wat te lezen hebben tijdens de feestdagen...). De ledenlijst wordt altijd up to date gehouden door Liesbeth Verkaar met betrekking tot de adreswijzingen en nieuwe leden. Peter houdt de adverteerders bij en de instanties waar het Bruujsel ook naar toe gaat, zoals Gemeente Uden, Bibliotheek, SOVON, Brabants Landschap, Kinderboerderij, Natuurcentrum Slabroek etc. Lies vertelt dat ze in drie jaar tijd twee keer is uitgevallen: Drie jaar geleden als gevolg van een val tijdens het hardlopen, waardoor ze het aan haar nieren kreeg en door haar laatste val kreeg ze het op 'haar heupen' en brak haar bekken. Gelukkig nam Liesbeth het tweemaal over. Lies brengt haar Bruujsels in weer en wind op haar fietsje rond naar de diverse bezorgers. Soms hebben de bladen de onhebbelijke gewoonte om onder haar pakkendrager uit te glippen en moet ze de bladen bij regenachtig weer nat en wel van de grond opvissen! Dan zijn er ook nog negen maandagagenda's rond te brengen. Ooit fietste Lies negen kilometer om er twee af te geven! Dankzij het e-mail verkeer is het aantal rond te brengen maandagagenda's enorm geslonken.

Ikzelf heb de gewoonte om 'mijn' vijfendertig Bruujsels met de auto rond te brengen. Ik scheur daarvoor door diverse wijken en het is mijn streven om de motor geen enkele keer af te zetten. Gewoonlijk lukt dit wel. Ik weet dat Conny alles op de fiets rondbrengt en het nuttige met het aangename probeert te combineren: als het even kan kijkt ze of de bewoner binnen zit en gaat gezellig een bakje koffie drinken. Wijzer geworden verlaat ik Lies na een uurtje en laat haar onder de hoede van de verzorgenden van de 'Stekkerhoek'.

Marlies Noy

Naschrift Redactie: Ook hier doet de 'Wet van Murphy' opgeld; Sandra van de Burgt is eveneens zes weken uit de roulatie vanwege een afgeschuurde achillespees. Wij wensen Lies én Sandra ontzettend veel beterschap en gaan er vanuit jullie weer snel in ons midden te hebben.

JeugdVogelwacht

Iedere maand komen ze bij elkaar om te beleven wat vogels kijken is. Soorten als Klapekster en Kerkuil pronken op hun waarnemingslijsten. JeugdVogelwacht Uden is hét voorbeeld voor alle volwassen leden. Hun eigen clubblad heet Het Ei, uiteraard mag de eidooier dan ook niet ontbreken in het Bruijsel.

Seizoen 2008/2009

De Kleuter

Op 21 maart jl., de eerste lentedag met mooi zonnig weer, hebben we als JeugdVogelwacht meegedaan aan de zwerfvuilactie rond de Kleuter. Met negentien jeugdleden zijn we aan de slag gegaan. In twee groepen zijn we vertrokken, Stijn met negen en Hermien met tien personen. Vuilniszakken werden verdeeld, ieder kreeg wegwerphandschoenen aan en elke groep kreeg een paar vuilknijpers mee. Deze ochtend hebben we heel wat opgehaald: acht vuilniszakken, de ene nog beter gevuld dan de andere.

De groep van de Kleuterweg heeft nog een extra bijzondere daad verricht. Ilsa keek naar een dakgoot en zag daar iets bengelen. Een Huismus was verstrikt in plastic wat als nestmateriaal werd gebruikt. Gelukkig kon de bewoonster met een ladder de mus bevrijden. De volgende soorten zijn er rondom de Kleuter gezien; pekingeenden, Wilde Eend, Tjiftjaf, Zwarte Kraai, Staartmees, Vink, Kievit, Fuut, Meerkoet, Canadese Gans, Blauwe Reiger, Merel, Pimpelmees, Knobbelzwaan, Groenling, Ekster en Huismus.

GPS-tocht

Onze moderne jeugd die opgegroeid is met computers en playstations vindt kaartlezen natuurlijk ouderwets. Vandaar dat we met GPS ontvangers aan de slag zijn gegaan.

Wat het leuke hiervan is, dat je ze eigenlijk niets hoeft uit te leggen. Ze pakken het apparaat en beginnen direct te lopen. De bedoeling van dit apparaat is om van punt naar punt te lopen (waypoints). Dit zijn vastgestelde punten door het Natuurcentrum Slabroek.

Vanwege de grootte van de groep hadden we twee groepjes gevormd die elkaar halverwege zouden tegenkomen. Natuurlijk ga je ondertussen vogels kijken. Hier op de akker zitten Zwarte Kraaien, maar de JeugdVogelwachters vinden ook Tjiftjaffen en zelfs een Sperwer. De waargenomen soorten zijn: Witte Kwikstaart, Turkse Tortel, Kauw, Roodborst, Pimpelmees, Zwarte Kraai, Spreeuw, Geelgors, Ransuil, Boomleeuwerik, Zwarte Specht, Kuifmees, Roodborsttapuit, Grote Bonte Specht, Buizerd, Tjiftjaf en Sperwer.

Poelen

De opkomst was erg groot vandaag (27 jeugdleden), kennelijk is het inventariseren van poelen een geliefde activiteit! Samen met Nico Ettema zijn we naar de nieuwe poel aan de Karlingerweg gegaan. Hier moesten we uitkijken voor een zeldzaam plantje dat hier volop groeit: de Zonnedauw, dat viel nog niet mee, want die plantjes stonden echt overal. Na wat uitleg van Nico (de deskundige van het IVN) zijn we aan het scheppen gegaan. Eerst wat schoon water in een bakje en daarna met grote schepnetten met een platte bovenkant over de grond schrapen en alle modder op de kant omkiepen.

Hier een greep uit alle gevonden soorten: bruine kikker, alpenwatersalamander, kleine watersalamander, bootsmannetje, waterscorpioen, dikkopjes (van de gewone pad en van de bruine kikker), larven van libellen en van kevers, bloedzuigertjes en nog veel meer klein spul. Ook hebben we diverse libellen gezien. In de laatste poel die we bezochten zaten vooral veel vissen: de zonnebaars. Deze exoot eet echt alles wat leeft en daardoor zaten er in deze poel nog maar erg weinig andere waterdieren. Alleen het dikkopje van de gewone pad kwam wel veel voor, want die is giftig. Eén enthousiasteling was zelfs tot aan z'n nek nat!

Breng jij de jeugd uit Uden echt naar buiten?

Wat is er nu leuker dan samen met jongeren van vogels en natuur te genieten? Jongeren begeleiden, terwijl zij jou met andere ogen naar de natuur laten kijken. De JeugdVogelwacht bied jou nu die kans! We zijn altijd op zoek naar een enthousiaste begeleiders. Kennis van vogels en natuur is niet het belangrijkste, een dosis humor, spontaniteit en gezellige omgang met kinderen wel. Lijkt het je wat? Neem contact op met een begeleider van de JeugdVogelwacht. Pas wel op het werkt erg verslavend!!

Echt naar buiten?

Ken je kinderen die wel warmlopen voor een grote portie natuur op elke derde zaterdag in de maand en hier erg graag tijd voor vrij willen maken? Geef ze de gratis 'Buitengids', die te downloaden is op onze site en laat ze contact opnemen met Peter van de Braak, zodat ze zich op kunnen geven. Voor kinderen die geen tijd hebben om mee te doen aan activiteiten, of volwassen vogelaars die willen weten wat ze zoal missen is er 'Ei Nieuws'. Opgeven kan op www.vogelwachtuden.nl en klik op 'Jeugd'.

Peter van de Braak, Jeugdcoördinator (telefoon: 0413-253586)

Waarom gaat het wél goed met de Nachtzwaluw?

In deze tijd hoor je maar al te vaak dat vogels op de Rode Lijst van bedreigde diersoorten komen. Met de Nachtzwaluw gaat het juist erg goed. Hoe dat komt hebben drie wetenschappelijke instituten uitgezocht en hiervan stond recent een artikel in het Eindhovens Dagblad. In juni maken we met de club altijd avondwandelingen naar deze wonderbaarlijke vogel. Maar allereerst een beschrijving van de vogel waar we het nu eigenlijk over hebben.

De Nachtzwaluw

De Nachtzwaluw is een beetje een mysterieuze vogel, die pas in de schemering actief wordt. Hij heet dan wel zwaluw, maar heeft niets met zwaluwen te maken, het is een totaal andere familie. Hij is ongeveer zo groot als een Merel, maar met een veel grotere afgeplatte kop en langere

Nachtzwaluw vaak in lengterichting op een tak

vleugels en staart. Hij rust overdag vaak in lengterichting op een tak of op de grond en is dan door zijn verenkleed uitstekend gecamoufleerd en daardoor moeilijk te ontdekken. Hij versmelt als het ware met zijn omgeving door de kleuren van zijn verenkleed; bruingrijs met beige vlekken. Op het einde van de lange, smalle vleugels en op de staarthoeken heeft het mannetje opvallende witte vlekken. Deze vallen vooral op in de schemering en worden gebruikt bij de balts (het vrouwtje mist deze vlekken). Want tegen de schemering komt de

Nachtzwaluw tot leven en maakt prachtige baltsvluchten. Dan worden de vleugels boven het lichaam tegen elkaar geklapt, om indruk te maken op de vrouwtjes en zijn territorium af te zetten. Als hij niet met de vleugels klapt, heeft hij een geruisloze vlucht als van een uil. Hij jaagt dan op grote vliegende insecten, waaronder nachtvlinders, die in de wijd opengesperde bek met kleine snavel worden gevangen. In de mondhoecken zitten stevige borstels om de diameter van het 'vangnet' nog groter te maken. Hij is erg wendbaar en heeft een grillige, langzame, maar soepele vlucht. Soms bidt hij voor hij uitvalt naar een insect. Hij doet wel wat aan een valk denken, de Boomvalk bijvoorbeeld, die kan ook zo wendbaar achter insecten of libellen aanjagen. De geitenhoeders dachten vroeger dat hij 's avonds de geiten kwam melken, dit heeft hem de bijnaam "Geitenmelker" opgeleverd. De vogel was natuurlijk gewoon op zoek naar de insecten die zich tussen de kudde bevonden, maar wisten zij veel. Het kenmerkende ratelende, snorrende geluid dat hij maakt kan lang aanhouden en van toonhoogte wisselen, dit maakt hem ook mysterieus. Je verwacht een dergelijk geluid niet van een vogel. Het lijkt wel op het geluid van een pad. Vóór hij weer in onze omgeving is, zo vanaf eind april, heeft hij een flinke reis gemaakt, want hij overwintert in Zuid-Afrika. Hij maakt een reis van duizenden kilometers en steekt de Sahara over. Hij komt naar Nederland om te broeden in open droge naaldbossen met zandgrond, droge heidevelden, open plekken in gemengd bos of duinvalleien.

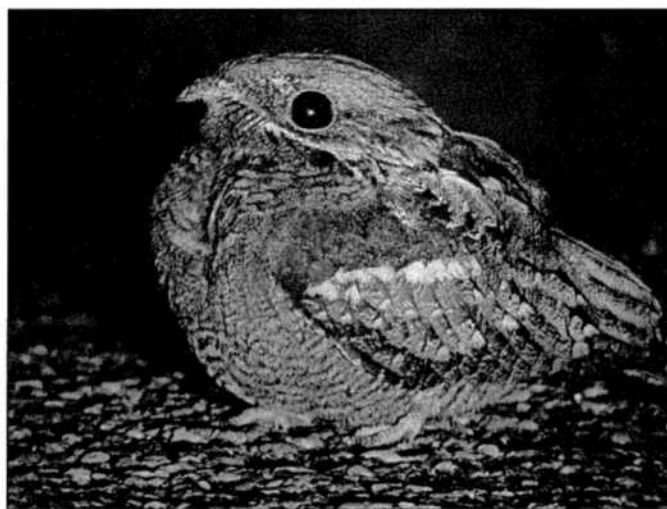
De vogel houdt van een warm, droog en zonnig klimaat. Het nest is hooguit en kuiltje op de kale grond, vaak in de buurt van dood hout, waardoor het nest met de broedende vogel ook mooi gecamoufleerd is. De twee eieren worden in achttien dagen uitgebroed door beide ouders. De kuikens vliegen na tweeënhalve week uit. Soms is er een tweede broedsel, dat dan kan doorlopen tot half september. Het mannetje zorgt dan verder voor de kuikens uit het eerste broedsel.

Raadsel

De ornithologen staan voor een raadsel, want waarom zijn er ineens zoveel Nachtzwaluwen op de Strabrechtse heide (tussen Geldrop en Someren) en op de Grootte Heide (onder Eindhoven)? Op de Strabrechtse Heide alleen werden al vijftig broedparen geteld. Landelijk zijn er zestienhonderd tot negentienhonderd broedparen geteld, terwijl er in 1985 slechts vierhonderdvijftig broedparen geteld zijn, een kwart van wat er nu broedt! Henk Sierdsema van SOVON Onderzoek Nederland vond het wel eens tijd om niet alleen bedreigde vogelsoorten te onderzoeken, maar ook een soort waar het juist heel goed mee gaat. Gemakkelijk was dat niet, want het gaat om een nachtvoegel. Sierdsema haalde, behalve het SOVON, er nog twee andere instituten bij: de Vlinderstichting en de Stichting Baggerveen. Deze laatste stichting heeft het verband bewezen tussen bodemgesteldheid, de aanwezigheid van mestkevers en de populatie Klauwieren. Zo'n verband werd rondom de Nachtzwaluw ook vermoed. Daarom zijn de grondinsecten en nachtvlinders in de genoemde gebieden geïnvventariseerd. Ook zijn tien Nachtzwaluwen van een zendertje voorzien. Zo konden deze maandenlang worden gevolgd. Er bleek voedsel volop te zijn, op de Strabrechtse heide hebben de vogels een grote overlevingskans en zijn de kuikens het zwaarst. Uit het zenderen bleek dat de vogels overdag vooral langs de bosranden vertoeven, zodat ze 's avonds kunnen jagen op de heide en open plekken in het bos. Aanleg van weides en akkertjes op de hei trekt vlinders aan en daar varen de nachtzwaluwen wel bij. Ook het uitstellen van bomen kappen tot na de late broedtijd (half september) draagt bij tot betere broedresultaten. Beheer is dus van cruciaal belang. Verder zijn de winterverblijven de laatste tijd natter en daardoor voedselrijker geworden. De wereldwijde klimaatverandering speelt dus ook een rol bij de goede broedresultaten hier. Gelukkig is het niet alleen kommer en kwel in vogelland, dat bewijst dit onderzoek maar weer eens.

Nachtzwaluwen in de Maashorst

Als wij in juni weer op avondexcursie gaan, kunnen we weer genieten van die prachtige vogel. Tijdens het tellen op de telpost, zien onze leden vaak nachtzwaluwen in de schemering. In de Maashorst broeden acht tot tien broedparen, maar precieze gegevens hebben we nog niet. Die hopen we te krijgen na het inventariseren van de Maashorst, wat we dit voorjaar aan het doen zijn. Het artikel in het Eindhovens Dagblad sluit af met het advies om niet alleen op zoek te gaan, maar met een vogelvereniging of boswachter en om vooral rustig aan te doen. Ze zijn niet schuw, maar laten zich wel snel verjagen door luidruchtige nachtbrakers. En die mooie broedresultaten van de laatste jaren willen we natuurlijk graag zo houden!

Nachtzwaluwen nemen toe in de Maashorst

Liesbeth Verkaar

Wetenswaardigheden... (door John Hermans)

Blauwe Kiekendieven opnieuw schaarser in Nederland

Bij Blauwe Kiekendieven denk je aan de Waddeneilanden. Al decennialang is hier de enige broedpopulatie van betekenis in Nederland gehuisvest. Maar dit solide lijkende bastion van zo'n honderd broedparen begon tien jaar geleden te wankelen. Recent is de soort zelfs in een vrije val terecht gekomen. Afgelopen jaar is het aantal broedparen met maar liefst 19% afgenomen. Met negenentwintig paar is de stand inmiddels exact gehalveerd ten opzichte van vijf jaar eerder. SOVON probeert sinds 2004 met gericht onderzoek in het broedseizoen de oorzaken van deze achteruitgang te ontrafelen. Daaruit blijkt dat de conditie van de jongen regelmatig onder de maat is en dat er in sommige jaren gemiddeld genomen te weinig prooidieren beschikbaar zijn. We denken dat de overleving buiten het broedseizoen is afgenomen en dat jonge vogels zich elders vestigen. Jaarrond zijn de omstandigheden in Nederland er voor muizenetende roofvogels als Blauwe Kiekendief niet beter op geworden. Het in 2005 gestarte kleurringproject laat zien dat op sommige eilanden niet of nauwelijks jonge vogels terugkeren. De naburige populatie op de Duitse Waddeneilanden heeft met dertig tot vijftig paar al jaren een redelijk stabiel niveau. Afgelopen jaar werd het eerste bewijs geleverd van uitwisseling met deze populatie. Een broedend vrouwtje op Baltrum bleek drie jaar eerder op Schiermonnikoog te zijn geboren. Mogelijk kunnen in de toekomst de in Duitsland geboren vogels, die inmiddels ook gekleurd worden, onze populatie van vers bloed voorzien.

Blauwe Kiekendief

Uit: Vogelnieuws, mei 2009

Voorjaarsjacht Malta eenmalig verboden

Een uitspraak van de premier van Malta geeft enig uitzicht op een einde aan de voorjaarsjacht in dat mediterrane land. Elk jaar sneuvelen door die jacht honderdduizenden trekvogels. Hun route, van de winterverblijven in Afrika naar de broedgebieden in Europa, loopt via de Maltezer eilandengroep die onder Sicilië ligt. Premier Lawrence Gonzi verklaarde voor de televisie dat er dit jaar geen voorjaarsjacht wordt toegestaan omdat het Europese Hof zich momenteel over het onderwerp buigt. Kennelijk wil Gonzi de kat niet verder op het spek binden. Tot nu toe trok de Maltezer politiek zich niets aan van de vermaningen en veroordelingen door de Europese Commissie. Malta is sinds 2004 lid van de Europese Unie, maar lapt de Europese Vogelrichtlijn aan zijn laars. Daarom bracht de Commissie de zaak voor het Hof.

Uit: Vogelnieuws, april 2009

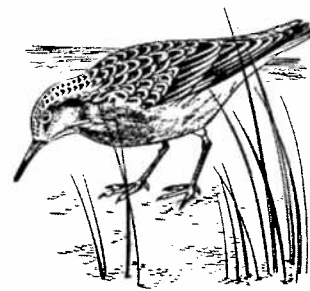
Poep leidt naar verblijfplaats pinguïns

Wetenschappers hebben een manier ontdekt om kolonies pinguïns op de Zuidpool te lokaliseren. De enorme bergen poep die de dieren produceren, zijn namelijk met satellieten te zien. Dat schrijven de onderzoekers in een wetenschappelijk tijdschrift, meldt de BBC dinsdag. Pinguïns leven acht maanden van het jaar bij elkaar op het ijs. Hun uitwerpselen laten een roodbruine vlek achter op het ijs. De wetenschappers bekeken foto's van de Zuidpool en ontdekten op die manier de verblijfplaats van achtendertig pinguïnkolonies. Zes kolonies, waarvan de locatie bekend was, bleken te zijn verdwenen. Volgens onderzoeker Peter Fretwell is de nieuwe methode goed toe te passen in de toekomst. "Door klimaatverandering weten we dat het ijs in de komende jaren zal gaan smelten. Door deze techniek weten we waar de dieren zich bevinden en kunnen we zien of ze bedreigd worden door de veranderingen", aldus de wetenschapper.

Uit: ANP, Vara's Vroege Vogels, 2 juni 2009

Overbevissing kokkels verdreef steltlopers

De overbevissing op kokkels in de Waddenzee tussen 1996 en 2005 heeft het aantal steltloperachtigen ofwel kanoeten in dat gebied aanzienlijk doen teruglopen. Dit resultaat toont aan dat menselijke ingrepen in de Waddenzee voortdurend in de gaten gehouden moet worden, om niet achteraf met voldongen en onomkeerbare feiten te maken te krijgen. Dat stellen onderzoekers van het NIOZ Koninklijk Nederlands Instituut voor Zeeonderzoek, de Rijksuniversiteit Groningen en SOVON Vogelonderzoek. Volgens hen is het aantal kanoeten in de tien jaar van de overbevissing met tweeënveertig procent afgenomen. Een deel van de trekvogels stierf door voedseltekort. Het andere deel heeft andere foerageergebieden opgezocht in Engeland en Frankrijk.

Kanoet Strandloper

Uit: ANP, Vara's Vroege Vogels, 28 mei 2009

Een op acht vogelsoorten met uitsterven bedreigd

Een op de acht vogelsoorten in de wereld wordt met uitsterven bedreigd. Bij 192 soorten, twee meer dan in 2008, is de situatie kritiek. Dat blijkt uit de jaarlijkse Rode Lijst van de internationale natuurbeschermingsorganisatie IUCN, die donderdag is gepubliceerd. Op de lijst staan 1.227 met uitsterven bedreigde soorten. Een van de vogels waarvan het voortbestaan zeer ongewis is, is een felgekleurde kolibrie die alleen in Colombia voorkomt en pas in 2005 voor het eerst werd waargenomen. Het leefgebied van het dier beperkt zich tot 1.200 hectare bos in het berggebied van het zuidwesten van Colombia. De Sidamo-leeuwerik, die vliegt in Ethiopië, is 'gestegen' van bedreigde naar zeer ernstig bedreigde diersoort. Het vogeltje maakt volgens de IUCN de kans de eerste vogelsoort van het Afrikaanse vasteland te worden die door veranderd landgebruik uitsterft. Een van de vinken op de Galapagos-eilanden loopt door een parasiet het risico het Darwinjaar niet te overleven. De beroemde Britse bioloog Charles Darwin baseerde zijn evolutieleer onder meer op wat hij op die eilanden voor de kust van Zuid-Amerika had gevonden. Niet alleen zeldzame vogels worden zeldzamer, ook dieren die vroeger veel voorkwamen zijn op de Rode Lijst beland. Zo is in het oosten van Noord-Amerika de Schoorsteengierzwaluw vrijwel uit de lucht verdwenen. Het aantal is het afgelopen decennium met bijna dertig procent verminderd. Er zijn echter ook vogels die het de laatste jaren beter zijn gaan doen. Zo is op het eiland Mauritius de Roodkoppige Foudia Rubra, waarvan op een gegeven moment nog slechts tweehonderdvijftig exemplaren bekend waren, weer meer te zien. In Nieuw-Zeeland hebben beschermingsmaatregelen ertoe geleid dat een stormvogelsoort op de Rode Lijst niet langer 'kritiek' is, maar 'bedreigd'. Het is een van de zes vogelsoorten die zo'n 'promotie' hebben gemaakt.

Uit: ANP, Vara's Vroege Vogels, 14 mei 2009

Zeldzaam zangvogeltje rukt op

Mede dankzij de relatief zachte winters van de afgelopen jaren voelen sommige vogelsoorten die normaal gesproken zuidelijker in Europa broeden, zich ook in Nederland steeds meer thuis. Vooral de zeldzame Cetti's zanger is bezig met een opmerkelijke opmars noordwaarts. Dat meldde Staatsbosbeheer dinsdag. In Nationaal Park De Biesbosch zijn dit jaar veertig territoria geteld. Het overwegend bruine zangvogeltje is lastig waar te nemen omdat het in dicht struikgewas leeft, maar is volgens boswachter Thomas van der Es wel te herkennen aan zijn luide en kenmerkende roep. In de jaren zeventig telde Nederland enkele tientallen broedparen, maar daarna liep de populatie sterk terug. De Cetti's zanger is sinds medio jaren negentig echter weer sterk in opkomst. Dat komt omdat het insectenetende vogeltje hier nu ook in de wintermaanden voldoende voedsel kan vinden.

Uit: ANP, Vara's Vroege Vogels, 7 april 2009

In gesprek met ... 'Lies Schoenmakers'

Het is wel wat bizar, want op de dag dat ik het interview met Lies wil gaan uitwerken, krijg ik een telefoontje van haar dat ze in het ziekenhuis ligt. Ze is gevallen met de fiets tijdens een tourtocht op Hemelvaartdag (21 mei) en ze heeft haar bekken en enkele vingers gebroken. Dat zal niet meevallen voor haar. Lies is een zeer actieve vrouw die heel graag buiten is. Er is haar gelukkig wel verzekerd dat alles weer goed komt, maar dat ze veel geduld moet hebben en veel moet rusten. Het zal toch minstens zes weken gaan duren.

Beschuitje met aardbeitjes

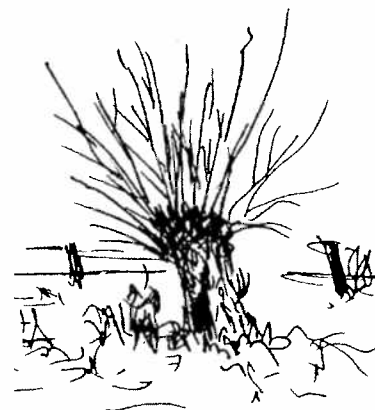
We hebben afgesproken op een mooie middag en we kunnen lekker in de tuin zitten. Lies heeft al beschuitjes met aardbeien en thee klaar staan. Gezellig! (er zijn vervelender dingen om te doen). De tuin staat er prachtig bij, echt een natuurtuin waaruit je al kunt opmaken dat de eigenaar niet van erg netjes houdt. Dat mis ik vaak in tuinen, een beetje de natuur zijn gang laten gaan. Nu is dat in een kleine tuin natuurlijk wel lastiger. Maar over het algemeen houden vogels niet van nette tuinen waar geen blaadje in mag liggen. Vogels houden van rommelig. We zitten aan een flinke vijver met allerlei bloeiende waterplanten en kikkerdril. Ze kan dan ook vanuit haar tuin genieten van het gekwaak van de kikkers. Natuurlijker kan bijna niet. Lies is op 1 januari 2002 lid geworden van onze club, ze is nu dus achtenhalf jaar lid. Ze is ook lid van het IVN-Uden, maar daar al heel wat langer. Ze heeft zes jaar het secretariaat verzorgd in de tijd dat Ernest de Groot nog IVN-voorzitter was. Als secretaresse van het IVN kreeg ze natuurlijk ook de post van de Vogelwacht. Als ze dan las wat voor een leuke excursies wij hadden (zowel de eendaagse als de meerdaagse excursies), kreeg ze erg veel zin om daar ook bij mee te gaan. Dat is de reden dat ze lid is geworden bij ons en ze gaat dan ook regelmatig met veel plezier mee met onze excursies. Bij het IVN heeft ze in 1988-1989 de Natuurgidsencursus gevolgd. Ze is een echt natuurmens. Van jongs af aan al, want ze groeide op als boerendochter op een boerderij langs de Dommel in Boxtel. Toen hield ze al veel van bloemen en planten en van het buiten zijn en de ruimte. In de winter overstroomde de Dommel altijd en als het hard genoeg vroom, kon ze daar schaatsen. Heerlijk!

Naar Uden verhuisd

In 1975 kwam ze met haar gezin naar Uden, ze kreeg drie kinderen: twee dochters en een zoon. Toen de kinderen naar school gingen is ze parttime gaan werken in het onderwijs. Ze werkte op de LOM-school 'de Klimop', tegenwoordig heet die school 'de Tandem'. Het is speciaal basisonderwijs en er komen kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden. Het voordeel van werken in het onderwijs was, dat ze altijd thuis was als de kinderen uit school kwamen en ze ook tegelijk vakanties hadden. Dat vond Lies belangrijk. Intussen is ze al oma van zes kleinkinderen; drie meisjes en drie jongens en ze is al een jaar met pensioen. De tijd vliegt. Een van haar kleindochters is nu ook lid van de Jeugdvogelwacht en heeft het er erg naar haar zin (het zit in de familie). Nu heeft ze nog meer tijd voor vrijwilligerswerk, want dat doet ze al jaren. Zowel bij het IVN als bij ons verzet ze veel werk. Zo zit ze bijvoorbeeld ook bij het VLU (Vrijwillig Landschapsbeheer Uden, dat is een gezamenlijke werkgroep van IVN en de Vogelwacht). Willem Peters, de coördinator, vroeg jaren geleden of ze zin had om mee te werken en er werd haar verzekerd dat ze geen koffie hoefde te zetten.

Willem vond dat er ook vrouwen mee konden werken in het veld. Lies houdt de presentielijst bij tijdens de VLU-werkdagen en begeleidt het maken van de rillen. De bomen die omgezaagd worden, moeten klein gemaakt worden. De dikke stammen worden verkocht als brandhout en de takken worden op een ril gelegd. Hier kunnen dan muisjes en konijntjes onder schuilen of vogels in broeden. Hiermee heeft ze de eervolle naam 'takkenwif' gekregen. Een naam waar ze trots op is. En weer of geen weer, Lies is altijd present. Het echte zware werk laat ze aan de mannen over, maar er zijn nog genoeg dingen die ze wel kan doen. En met plezier! Na drie uur in de buitenlucht werken, komt ze altijd met rode wangen thuis.

Vogelwacht Uden

Ze vindt Vogelwacht Uden een erg actieve club, waar heel veel enthousiasme en kennis in zit en vindt het goed dat we steeds groter worden. Hoe meer mensen betrokken worden bij de natuur, hoe beter. Om nog bij een werkgroep te gaan, daar heeft ze al teveel werk voor. Ze loopt bijvoorbeeld op de maandagochtend ook mee met de seniengroep. Dat kan sinds ze met pensioen is. Die lopen iedere maandagochtend van negen tot half twaalf. Een mooi begin van de week en er worden soms leuke waarnemingen gedaan. Verder helpt ze regelmatig achter de bar in de Groenhoeve tijdens dialezingen. En voor het eerst gaat ze dit voorjaar mee met het inventariseren van de Maashorst. Ze gaat mee met Ramon en mij en is altijd stipt op tijd. Ze woont dicht bij ons en we zien het licht van haar fiets altijd al, als wij net naar buiten komen. Het optaan vindt ze verschrikkelijk, maar als we eenmaal op weg zijn, is het heerlijk. De hele vroege inventarisaties van juni kan ze nu niet meer meedoen vanwege haar blessure en zullen Ramon en ik het samen af moeten maken, jammer. Ze bracht altijd een stukje gezelligheid mee. De vogelgeluiden begon ze al aardig onder de knie te krijgen. Dat was ook de reden waarom ze meeging en om te kijken hoe die inventarisaties in zijn werk gaan. We zijn toch drie uur bezig (naar het gebied fietsen en weer terug kost ongeveer een half uur) en dat om de week, dus het is een mooie manier om de geluidjes te leren. Ze zegt zelf: "Bij het IVN moet je ogen op steeltjes hebben om alles goed te kunnen zien, nu moet ik oren op steeltjes hebben". Volgend jaar wil ze meedoen met de Piepcursus. Thuis draait ze regelmatig de CD met vogelgeluiden, maar ze heeft er wel moeite mee, het blijft allemaal niet zo goed hangen als ze zou willen. Maar de aanhouder wint!

Lies is al drie keer mee geweest met een buitenlandse reis: Schotland, Extremadura en dit jaar Zuid-Spanje. Daar kan ze enorm van genieten, van de gezellige groep, van de vogels, maar als die haar even wat teveel worden, ook van de planten en bloemen. Het zijn schitterende reizen waar je de mooiste vogels op een presenteerblaadje voorgeschoteld krijgt. Wat ze zowel voor het IVN als voor de Vogelwacht doet is de maandagenda's bezorgen bij de mensen die geen e-mail hebben. Dit zijn er de laatste tijd steeds minder, bijna

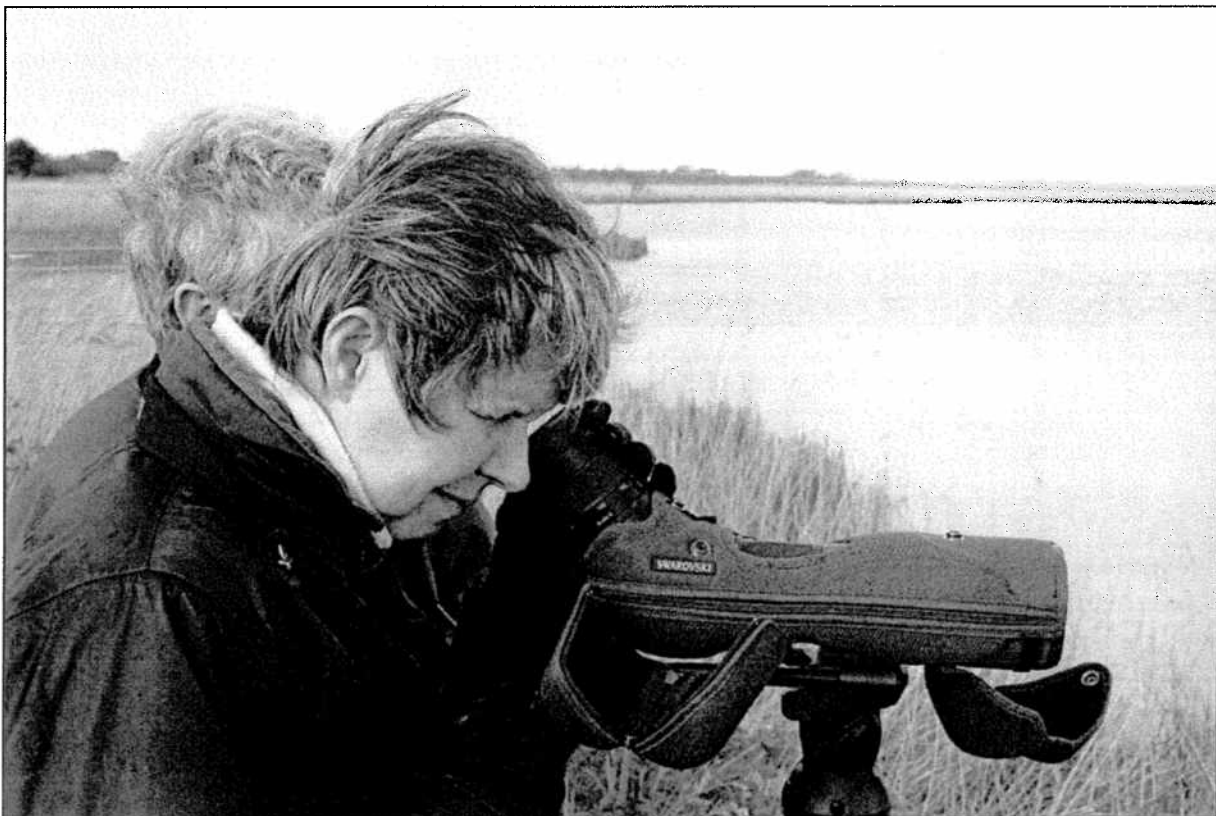
iedereen heeft wel een computer. Ook bezorgt ze de clubbladen bij de leden. Theo Versteegden haalt de Bruujsels op bij Graphiset en brengt ze bij Lies. Ons Bruujsel is erg dik, dus ze moet een heel gewicht meetorsen op de fiets. Want ze doet alles op de fiets, ze heeft geen auto. Er is een heel netwerk van mensen die het Bruujsel bezorgen, vooral in de omliggende plaatsen en samen met Sandra van de Burgt heeft ze de coördinatie. Ze kan gelukkig wel al heel wat Bruujsels kwijt bij de seniorenwandeling op de maandagochtend, want daar komen al best veel leden samen. Dat scheelt weer bezorgtijd. Wie dus dit Bruujsel in jullie brievenbus heeft gedaan, is nog niet bekend, want Lies zal het een tijdje niet kunnen helaas.

Andere hobby's

Behalve IVN en Vogelwacht heeft ze nog meer hobby's. Ze is al zes jaar bij de fietsclub en fietst flinke afstanden op een racefiets. Dit is meestal op zondag en honderd kilometer op een dag is geen uitzondering. Ook de val op Hemelvaartdag was tijdens zo'n fietstocht. Ze had er al ruim honderd kilometer op zitten, toen ze van de fiets werd gereden door iemand uit de groep (uiteraard per ongeluk), met alle gevolgen van dien. Verder trimt ze al jaren een keer in de week een uur in de bossen. Voor iemand van haar leeftijd is dat toch wel bijzonder. Ze houdt hiermee haar conditie op peil. Ook doet ze vrijwilligerswerk in het Natuurcentrum Slabroek. Ze is daar weekendbeheerdster en daar helpt ze vooral achter de groenbalie en geeft mensen informatie over de Maashorst en uitleg over het wijstverschijnsel rond Uden. Ze werkt er voornamelijk in het weekend. Sinds er niet meer dicht bij het centrum geparkeerd mag worden (deze is verplaatst naar de grote parkeerplaats een paar honderd meter voor het centrum), kan ze toch wel merken dat de aanloop iets minder is. De mensen moeten nu een stukje lopen voor ze bij het centrum zijn. Het is wel goed voor de omwonenden, soms pulde het er uit van de auto's, dat was ook geen erg fraai gezicht.

Lies hoeft zichzelf nooit af te vragen: "Wat zal ik nu weer eens gaan doen". Er is altijd wel iets wat gedaan moet worden. Nu is dat allemaal even helemaal anders geworden. Het zal heel moeilijk zijn om te accepteren dat ze even niets kan en mag en al haar bezigheden moet laten voor wat ze zijn. Met pijn in het hart moest haar agenda leeggestreept worden. Ze zal door al die lichaamsbeweging die ze altijd had, een erg goede conditie hebben en dat zal waarschijnlijk wel in haar voordeel werken bij het herstelproces. Tegen de tijd dat jullie dit verhaal lezen, zal ze waarschijnlijk al een aardig eind genezen zijn. Toch wensen we haar nog heel erg veel beterschap en sterkte bij het revalideren! En bedankt voor het interview en de lekkere aardbeitjes Lies!

Liesbeth Verkaar

Lies Schoenmakers (excursie Lauwersmeer (2008))

Voorjaarsexcursie naar Epen (21 t/m 24 mei 2009)

Inleiding (door Liesbeth Verkaar)

Voor de zestiende keer alweer gingen we met een groep van eenendertig vogelwachtleden naar het mooie plaatsje Epen in Zuid-Limburg. We hadden ons onderkomen in de groepsaccommodatie 'Tergracht'. Het ontbrak ons aan niets: goed verzorgde appartementen en een grote groepsruimte waar we konden eten. Als we het terrein afliepen, stonden we zo bij de Geul. Dit karakteristieke riviertje geeft een idyllische sfeer, zeker als de huiszwaluwen je om de oren vliegen. Ontbijt en lunch verzorgden we zelf, de warme maaltijden waren verzorgd. Dit bracht met zich mee dat we allemaal één keer corvee hadden. Iedereen deed zijn best en het was heel goed voor het groepsgevoel. Deze dagen leer je de mensen van de groep beter en/of op een andere manier kennen. Je hoort links en rechts activiteiten van mensen die ik nog niet wist. Alleen daarvoor is zo'n excursie al waardevol. Er is geen onvertogen woord gevallen, iedereen is tolerant en past zich aan de groep aan. Leuk om te zien. En het weer werkte goed mee, mooier weer konden we ons niet wensen. Een groep van eenendertig mensen kwam langzaam in beweging, maar ook dat ging uiteindelijk prima.

Wie gingen er mee?

Riky Alma, Jan van Bergen, Tiny en Riet van Boekel, Joke van den Boogaard, Franka van Boxtel, Simone van de Burgt, Lambert Cox, Bert van Ginkel, Leo van den Heuvel, Petra Hermens, Antoinette Klören, Conny Koenen, André Kuipers, Els en Frans Loeffen, Rien de Mol, Peter en Sjan Noy, Marlies Noy, Theo van der Velden, Ria de Vent, Lambert en Hermien Verkuijlen, Arend Vermaat, Theo en Dorien Versteegden, Annie Vervest, Peter en Tonny Vlamings en Liesbeth Verkaar.

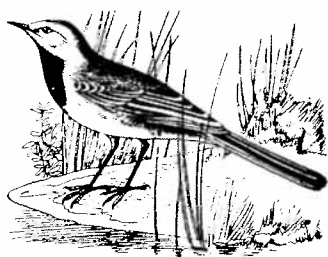
Wandelen

We hebben erg veel gewandeld in het mooie Limburgse heuvelland, ruim veertig kilometer! We waanden ons in het buitenland. Het glooiende landschap waar de Geul doorheen loopt, de piepende poortjes die er ook helemaal bij horen, de holle wegen met heel veel bloemen langs de weg, de karakteristieke witte vakwerkhuizen, de vele terrasjes die we gepikt hebben en natuurlijk de vele vogels die we gezien en gehoord hebben, maakten het

geheel tot een geweldige Hemelvaartexcursie. Uiteraard wil ik langs deze weg ook opnieuw Peter Noy bedanken voor de, zoals altijd, perfecte organisatie. Geweldig toch als iemand in de club zoveel tijd en aandacht wil geven aan het organiseren van een excursie. Want er komt heel wat bij kijken, ook heel veel kleine dingen waar de meesten geen weet van hebben. Ik noem een paar dingen uit de lange lijst van dingen die gedaan moeten worden; corveelijst maken, kamerindeling maken, auto-indeling maken, theedoeken meenemen, contacten leggen met de catering en restaurant, boodschappen voor al die dagen, routes uitstippelen, vogelaars informatie opvragen, taart bestellen, financiën regelen enzovoort, enzovoort. En dat terwijl Peter een heel drukke baan heeft, maar hij vindt het hobby! Gelukkig maar. Wij hoeven alleen onze eigen spullen mee te nemen en te genieten en dat hebben we zeker gedaan. Peter alweer bedankt!

Donderdag 21 mei door Ria de Vent

Als 'verse' deelnemer aan de Hemelvaartexcursie van de Vogelwacht Uden, werd ik gevraagd om het verslag te maken van de eerste dag. Alles is voor mij nieuw dus ik probeer er het beste van te maken. Gelukkig boden Riet en Tiny van Boekel meteen aan me te helpen en dat aanbod heb ik aangenomen. Om 7.45 uur moesten we (31 deelnemers) verzamelen bij de Groenhoeve in Uden. Iedereen was lekker op tijd zodat we om acht uur in twee groepen, met de auto vertrokken richting Kasteel Elsloo waar onze eerste excursie was. Peter had alles tot in de puntjes geregeld en zoals gepland kwamen we om half tien aan bij dit Kasteel met restaurant. Deze uitstekende planning en organisatie bleek het hele weekend door te gaan. Peter dank hiervoor! Er volgde hier een koffie- en plaspauze zoals er vandaag nog heel veel zullen volgen.

Witte Kwikstaart

Dan gaan we een mooie natuurwandeling maken in het nabijgelegen 'Bunderbos'. Een uniek bosgebied wat doorkruist wordt door diverse waterloopjes. De begroeiing is zeer gevarieerd met een uitgebreide flora en fauna. Het begon al met een Nijlgans op het dak van het restaurant. We hadden gehoopt op een Grote Gele Kwikstaart maar helaas deze liet zich niet zien. Wel zagen we een Pimpelmees een modderbad nemen, prachtig om te zien. In het bos rook het naar daslook en de IVN-ers onder ons wezen ons op allerlei mooie bloemen en planten. Peter leidde de tocht van ongeveer zeven kilometer door het bos, een donkere vochtige

spoortunnel, holle wegen en boerderijlandschappen. Het weer was geweldig zo'n eenentwintig graden. We hoorden Boomklevers en een Zwartkop met zijn mooie geluid in het bos. Onderweg bij een boerderij een Zwarte Roodstaart, Witte Kwikstaarten, Mussen en op een Koekoeksbloem aan de waterkant een Koninginnepage. Aan het einde van de tocht een Waterhoentje met jongen. Ik geniet van de natuur, de indrukken en informatie om me heen en merk dat ik nog héél veel kan leren van deze kenners van vogels en natuur.

Rond twaalf uur drinken we koffie of thee bij het schitterende kasteel, we mogen het terras een beetje verbouwen om allemaal een plekje uit of juist in de zon te krijgen. We zien een Witte Kwikstaart op het dak van het restaurant zijn jongen eten geven, alsof hij weet dat wij dit willen zien. Nadat we in de file hebben gestaan om af te rekenen gaan we naar een waterrijk gebied onder het kleine dorpje Meers. We rijden enkele rondjes langs water en dorpjes en zien hier Kievieten, Fuut, Scholeksters en allerlei eenden. Maar het gebied wat we zoeken vinden we niet. We besluiten door te rijden naar Epen. We komen met zijn allen aan (zonder file) bij recreatieboerderij Tergracht en worden welkom geheten door Ingrid, de eigenaresse. Zij verdeelt de sleutels van de appartementen en de groepsruimte. Wat opvalt, is de grote hoeveelheid Huiszwaluwen die hier af en aan vliegen, prachtig om te zien. We zullen hier het hele weekend nog vaak van genieten. Ze worden vastgelegd door fotocamera's en filmapparatuur. Er zijn hier zo'n dertig broedparen. Ook het Koolmeesje, dat broedt in een ton, wordt gevolgd en gefilmd. De corveeploeg gaat met vele helpende handen alles naar de keukens sjouwen en zet koffie met natuurlijk Limburgse vlaai.

De appartementen worden ingericht, bedden worden uitgezocht of opgeblazen en de rust keert weer. Daarna lekker even op het terras met een (wit)biertje erbij. Er wordt alvast een rondje Geul gelopen, dit kan nog voordat we gaan eten. We zien hier zowaar het beroemde Zinkviooltje bloeien, uniek in het Zuid-Limburgse landschap.

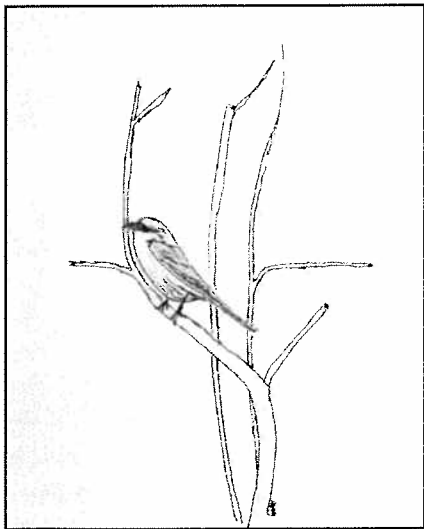
Zinkviooltje

De Koekoek is in de verte actief, later deze week zal ik deze nog prachtig in beeld krijgen. Het diner is al klaar als we terug komen. Het is een buffet met nasi, witte rijst en allerlei salades en vleesgerechten en een lekker toetje. Kopje koffie en een lekker glaasje na. De corveeploeg ruimt op, heerlijk, dit ga ik thuis ook instellen. Na het eten wordt de waarneemlijst doorgenomen, dan blijkt pas hoeveel ik er gemist heb. De volgende dag nog beter opletten, goed luisteren en meekijken. Er zullen nog vele soorten langskomen dit weekend, zo'n tachtig! Dus alert zijn en wakker blijven. 's Avonds komen de kaarten nog uit de tas om te rikken (met veel lachen, gieren en brullen) en wat rustiger te jokersen, maar ook om lekker buiten zitten, borrelen en kletsen. Lambert Cox liet nog filmmateriaal van eerder die dag zien en alle toeschouwers keken met verwondering naar dit natuurschoon. Uiteindelijk toch naar bed want morgen is er weer een vol programma. Na heel wat gedraai, gesnurk en gekreun valt iedereen in slaap na deze prachtige eerste dag.

Vrijdag 22 mei door Arend Vermaat

De grote tocht!

Omdat het brood niet al te vroeg opgehaald kan worden, ontbijten we ook niet al te vroeg. We gaan om half tien op pad voor een flinke wandeling die ons langs Epen, Mechelen en Vijlen zal voeren. Voor een paar van ons is dit teveel van het goede en zij zullen vandaag hun eigen gang gaan. Bij de Volmolen (een fraai gerestaureerde watermolen) zien we Ringmussen en we horen de Spotvogel. Hier vliegen ook Bosbeekjuffers boven de Geul, in Nederland een vrij zeldzame libellensoort, maar hier helemaal op zijn plaats. De wandeling gaat verder langs de Geul en onze aanwezigheid wordt door het vee niet helemaal op prijs gesteld. Volgens mij was het nog een stier ook die zo gromde. Er vliegen hier een paar Oeverzwaluwen rond die nestgangen maken in een steile oever van de Geul. We komen een bekende van John Hermans tegen die belooft dat er verderop Grauwe Klauwieren te zien zijn. Dat blijkt ook zo te zijn en ze zijn goed te bekijken en

Grauwe Klauwier

zelfs te fotograferen. Waarschijnlijk broeden ze hier. Nadat iedereen ze gezien heeft en uitgerust is gaan we verder richting Mechelen. Bij binnenkomst van dit dorp zitten er vier roofvogels boven ons, twee Buizerds, een Boomvalk en een Wespendif. De laatste is snel uit beeld verdwenen, misschien nog een doortrekker? In het dorp wacht ons een terras met koffie. Daar geeft Peter Noy de locale grootgrutter onze behoeften door, zodat die later op de dag alleen opgehaald hoeven te worden. We vervolgen onze wandeling in de richting van Vijlen, de kerk van dat dorp is al van ver te zien, maar die ligt dan ook bovenop een heuvelrug. Langs het gehucht Elzet en een weiland met onder andere Roeken (verder nergens gezien) maken we een flinke klim omhoog om in Vijlen te komen. Dit is het hoogste punt wat we deze vakantie bereiken. En die kerk is inderdaad zo gebouwd dat hij van verre te zien is. Via fraaie paadjes gaan we naar het Vijlenerbos. Daar aangekomen horen we al snel de Fluit.

Helaas geen andere lokale specialiteiten te zien, maar dat ligt misschien ook aan ons. Aan de andere kant van het bos moeten we afdalen in de richting van onze slaapplek, via Cottessen. Maar welk van de vijf paden is dat nou? Uiteindelijk lukt dat wel en via Cottessen komen we weer bij de Geul uit. Op de brug waait de hoed van Frans af. Snel rent hij er achteraan en stroomafwaarts is er een hond die op commando van zijn baas de hoed eruit haalt.

Van de hond mag Frans Loeffen de hoed wel nog een keer in het water gooien, hij haalt hem wel op. Even later hebben we een wandeltocht van zeventien kilometer volbracht. De achterblijvers willen graag de Grauwe Klauwier zien en vinden André bereid om mee te gaan. Deze keer zonder succes, wel zien ze een Roodborsttapuit. Later zullen ze hem toch nog zien en filmen! Ons avondeten is de barbecue waar volop van wordt gesmuld en er is ruim voldoende. Conny en ik proberen 's avonds nog de Grote Gele Kwikstaart te zien die bij de Volmolen zou moeten zitten, maar we zien alleen vleermuizen, en zonder Batdetector zijn die nauwelijks op naam te brengen.

Frans Loeffen heeft zijn hoed terug

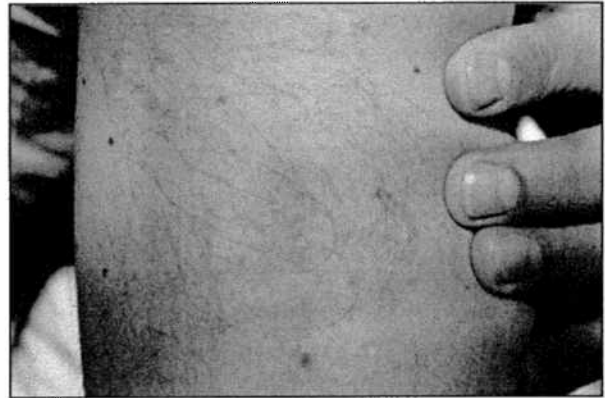
Zaterdag 23 mei door Bert van Ginkel

Hemelvaartdag 2009, vroeg uit de veren, om zes uur word ik opgehaald door Jan van Bergen om vervolgens in Lieshout Leo van den Heuvel op te pikken. Doel: het Geuldal bij Epen en omstreken en Moresnet en Plombières in België. Veel te vroeg, om half acht, staan we vogels te kijken bij de Groenhoeve, terwijl we pas om acht uur zouden vertrekken. Maar beter te vroeg dan te laat en dat hebben we al die dagen erin gehouden. De reis naar Epen verliep voortvarend en bij onze aankomst in het prachtige heuvellandschap bij Tergracht aan de Plaatweg werden we niet alleen door onze gastvrouw verwelkomd maar ook door tientallen Huiszwaluwen die onder bijna alle dakgoten van ons tijdelijke onderkomen verbleven en boven onze hoofden over het terras scheerden, op jacht naar insecten en/of hun partner, c.q. de partner van een ander.

Het duurde vrij lang, zeker tot laat in de avond van de eerste dag, voordat Peter Noy spiedend en laverend door de zaal met vogelaars mij ontwaarde en waarschijnlijk dacht: 'Het is mij vorig jaar in het Lauwersmeergebied ook gelukt, Bert is de pineut, hij mag weer een stukje voor het Bruujssel schrijven.' Ik voelde mij wederom zeer vereerd dat ik uit al die vrijwilligers werd verkozen om één en ander bij elkaar te verzinnen van wat we zoal deze dagen hebben ondernomen en vooral aan vogels, en om niemand te kort te doen, aan planten en vlinders hebben gezien. Mijn opdracht was eigenlijk de wandeling van zaterdag langs de Geul van Moresnet naar Plombières in België te evalueren. En dat kwam mooi uit want daar hoopten we de Waterspreeuw en de Grote Gele Kwikstaart te zien en dat was ook mijn ultieme doel. Nog in het zweet (vocht dat door overmatige inspanning door de poriën van de lichaamshuid naar buiten dringt) van het corveeën (anderzins troep opruimen) reden we op zaterdag 23 mei, rond negen uur, met ongeveer acht auto's richting Moresnet. Vandaar verder te voet, langs de Geul richting Plombières. Nu is het wat moeilijk om precies te vertellen wat deze dag zoal is gezien omdat door de grootte van de groep het regelmatig gebeurde dat we elkaar uit het oog verloren en er kleinere groepen 'afvalligen' ontstonden. Althans in ieder geval één. Daaraan was ik zelf ook schuldig, want ik had mij voorgenomen niet terug naar huis te gaan voordat ik tenminste de Waterspreeuw, de Grote Gele Kwikstaart en de Grauwe Klauwier had gezien. En dan niet even in een schicht voorbij of van je weg zien flitsen, nee echt van dichtbij, close-up.

En dat is uiteindelijk gelukt, al moest ik daarvoor met een paar man op de zondag terug naar Moresnet voor wat betreft de Grote Gele Kwikstaart en de Waterspreeuw, in plaats van deel te nemen aan de kasteelwandeling bij Vaals.

Maar eerst nog even de zaterdag. Tijdens de wandeling, op de terugweg van Plombières naar Moresnet, trachtte een ander deel van de groep, dat in Plombières een terras had aangedaan, zich bij ons te voegen. We liepen door een prachtige weide tegen een heuvel langs de Geul waarin ook drie paarden liepen. Eén daarvan joeg constant een ander weg. Totdat dat paard een indringer zag: Arend! Arend, een echte paardenliefhebber, wilde het paard over de hals aaien maar deze stelde dat op zijn beurt niet op prijs en beet hem onverwachts in zijn rechter bovenarm. De

‘pijnlijke blauwe plek’

serene rust werd bruut verstoord. “Hé, ben je gek geworden”, of woorden van gelijke strekking, klonk het. Het paard rende van schrik weg en kwam onze (veilige) richting op om vervolgens met uitgestrekte hals en opgeheven hoofd verontwaardigd in de richting van de inmiddels vluchtende groep te kijken. Betrof het een vriendelijke kennismakingsknuffel? Het resultaat was in ieder geval duidelijk zichtbaar. Niet alleen op Arend’s shirt, ook op zijn arm daaronder.

Terug naar de vogels. Ik houd nooit het aantal ‘gescoorde’ soorten bij maar op de vogellijst zag ik dat het uiteindelijk drieëntachtig soorten betrof. Op mijn zaterdag werden onder andere de volgende soorten waargenomen: Boomvalk, Bosrietzanger, Geelgors, Grasmus, Grauwe Klauwier, Havik, Kneu, Koekoek, Matkop, Ooievaar, Roodborsttapuit, Spotvogel, Tuinfluiter, Zwarte Roodstaart, Zwartkop en natuurlijk voor de andere deelnemers de Grote Gele Kwikstaart en de Waterspreeuw. Voor het totale overzicht verwijs ik naar de vogellijst. Zoals gezegd ging het mij eigenlijk maar om drie of vier soorten. Ik was de IJsvogel vergeten te noemen. Deze is ook niet gezien. Als de schijn niet bedriegt zou het wel eens kunnen zijn dat veel meer dan de helft van deze soort door de laatste vorstperiode het loodje heeft gelegd. Ook vogelaars in Limburg en België bevestigden die indruk. Een kleine groep, waarvan ik steevast deel uitmaakte, ging iedere ochtend voor het ontbijt, rond vijf uur, half zes, op pad. Vroeg opstaan was niet moeilijk, ik werd iedere ochtend rond half vijf, vijf uur gewekt door een zingende, nou ja, krassende, Zwarte Roodstaart op het dak van ons onderkomen. Voor de Grauwe Klauwier hadden we natuurlijk niet helemaal naar Limburg hoeven gaan, die kunnen we ook iedere dag in de Maashorst zien, maar het is toch leuk om ’m eens in een ander landschap te zien en vooral hem daarin te filmen. Dat is uiteindelijk zondagochtend vroeg gelukt, en hoe! Had Lambert Cox

Waterspreeuw

vorig jaar nog een compact camera waarmee hij door z’n telescoop filmde, nu had hij als de B.V. ‘V.P.V.W.U.’ (Video Productions Vogelwacht Uden) een heuse videocamera op zijn telescoop gefabriceerd en deze gemonteerd op een statief waarvoor je, gelet op het gewicht, eigenlijk een paar Sherpa’s zou moeten inhuren om die te dragen. Met allerlei hulpmiddelen, zoals een laser richtkijker (red dot), een zelf gefabriceerde grote zoeker met vergrootglas voor de cameramonitor en niet te vergeten de afstandsbediening op het stuur van de videokop, lukte het Lambert om een aantal soorten, waarvan ik vooraf droomde, vast te leggen op video.

Hiervan zullen we zeker nog wat gaan zien. Natuurlijk had een aantal mensen de Waterspreeuw op zaterdag bij Moresnet al gezien maar enkelen, waaronder ik, werden nog even op de proef gesteld. Tot de laatste dag, zondag, onze vertrekdag eigenlijk. Ik moest nog even een smoes verzinnen om niet met de groep aan een kasteelwandeling deel te nemen toen ik hulp kreeg van een paar mensen uit onze 'afscheidingsbeweging', die een beetje moe waren van het wandelen. We zijn niet allemaal meer zo piep zal ik maar zeggen. Ook Lambert wilde toch nog wel graag de Waterspreeuw filmen.

Hij had niet voor niets al die dagen zijn beide schouders naar de vernieling geholpen met het gesleep van zijn apparatuur. En.... onze inzet werd beloond. Hadden we 's morgens vroeg nog de Grauwe Klauwier van heel dichtbij kunnen observeren, later die morgen werden in België ook nog een paartje Grote Gele Kwikstaart en de Waterspreeuw langdurig geobserveerd en niet te vergeten door Lambert met zijn videocamera vereeuwigd. Vloog de

Lambert Cox met filmcamera

Waterspreeuw eerst, verjaagd door een naderende ruiter (man op paard), als een op een Winterkoning gelijkende Merel, met hoge snelheid langs mij heen, even later, de anderen waren ook gearriveerd (hadden een nest van de Grote Bonte Specht gefilmd?!), konden we hem onder een zeer hoog oud gewelf van een brug van vrij nabij aanschouwen. Een mooie vogel met en unieke witte bef. Vooral zijn opmerkelijke gedrag was goed te zien. Minuten lang zat hij op een uit de beekoever stekende houten balk als een springveer op één poot op en neer te wippen terwijl hij met z'n andere poot zichzelf zat te krabben. Ook vloog hij regelmatig op jacht naar voedsel heen en weer op twee grote in het water liggende betonnen blokken. Een prachtige omgeving voor de Waterspreeuw. Bebooste heuvels, een mooie snelstromende beek met helder water met daarin veel stenen. Het feest werd helemaal compleet toen ook een echtpaar Grote Gele Kwikstaarten hem kwam vergezellen. Ook zij vlogen regelmatig via deze betonblokken heen en weer naar de beekoever op jacht naar insecten en soms troffen we het om ze samen met de Waterspreeuw in één shot in de telescoop te krijgen. Soms de 'hip' synchroon met de 'kwik'. Deze slankste kwikstaart van Europa, met de langste, meest overdreven wippende staart, was goed te benaderen. En als we ze al uit het oog verloren, waren ze in hun golvende vlucht goed te horen en vooral te herkennen aan hun op een Witte Kwikstaart gelijkende, maar luidere en scherpere, roep. Ook voor hen is de snel stromende Geul een eldorado en aan voedsel geen gebrek, het wemelde er van de insecten. Uren had ik eerder al bij de 'Volmolen' nabij onze recreatieboerderij rondgehangen om een glimp van deze vogel op te vangen, echter toen zonder resultaat. Wat had ik de pest in dat ik ditmaal, uit frustratie over mijn eerdere ervaring op Ameland, mijn camera niet had meegenomen. Maar ja, ik was niet de enige die de pest in had. Lambert's grote voorbeeld 'Gerrit' kwam zondag voor één dag naar Limburg, hij was 's morgens om vijf uur van huis vertrokken, om de Grauwe Klauwier te komen filmen. Terwijl Jan, Tiny, Riet, Ria en ik al voor zes uur 's morgens in de omgeving van Epen geruime tijd genoten van Kneuen, Oeverzwaluwen, Bosrietzangers, Geelgors, Koekoek, een Roodborsttapuit met jongen en vooral natuurlijk de Grauwe Klauwier, reed Lambert terug richting Tergracht om Gerrit op te halen. Kon ik in de tussentijd met de videocamera van Lambert experimenteren en trachten de Klauwier te filmen. Tijdens ons gehele verblijf ter plaatse, zo'n tweeënhalf uur lang, vloog deze uit tropisch Afrika gearriveerde zomergast, een kleurrijk mannetje, om ons heen, om vanaf drie verspreid liggende zitposten luid te roepen. "Chie-uk", of woorden van gelijke strekking.

En dat in een decor van prachtig kleinschalig cultuurlandschap van heide en weide met Meidoorns. Door verkleining van het verspreidingsgebied en waarschijnlijk door de afname van voedsel, vooral grote insecten, is de soort behoorlijk in aantal afgenomen. Hij is inmiddels een zeldzame verschijning geworden met slechts enkele bolwerken in Drenthe en is een schaarse doortrekker in voor- en najaar. Hij vangt zijn voedsel, behalve insecten ook kleine vogels en hagedissen onder andere met een lange dalende zweefvlucht vanaf z'n zitpost. Ook spietst hij zijn voedsel aan doornen en/of prikkeldraad.

Terug naar de realiteit. Even nadat Lambert en Gerrit waren gearriveerd, Gerrit had zijn camera nog maar net gereed, verscheen de Klauwier, die nog maar net uit zicht was verdwenen, opnieuw. Terwijl ik al dagen op zoek was naar een glimp van deze vogel kon Gerrit hem direct filmen. Maar wat een pech, direct nadat de Klauwier was weggevologen hoorde ik achter mij: "gloeïende g.....g...." (gecensureerd!) om er vervolgens achter te komen dat Gerrit's videocamera had geweigerd. Het apparaat had niet opgenomen. De kans, zo niet de laatste, om de

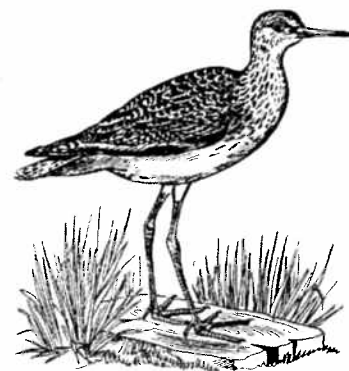
Grauwe Klauwier

Klauwier op ongeveer dertig meter afstand prachtig te kunnen filmen. Voor die dag in ieder geval de laatste kans, want we moesten terug naar Tergracht voor het ontbijt. Echter niet voordat we nog even uitgebreid de Koekoek hebben kunnen aanschouwen. Ook deze kon mooi door Lambert worden gefilmd. Na het ontbijt, het corvee, het opruimen van de kamers en het inruimen van de auto's nog even een groepsfoto voor het nageslacht, een bloemetje en een dankwoord door Peter aan onze gastvrouw, gevolgd door een afscheidswoordje door onze gastvrouw aan ons. We hadden ons zeer goed gedragen, voor 'Ollanders' natuurlijk, er waren geen klachten en we zijn ook in de toekomst weer welkom. Op naar het kasteel voor de wandeling en voor een paar afvalligen terug naar Moresnet in België. En, zoals al eerder gezegd, niet voor niets. Uren lang hebben wij, Lambert, Jan, Leo, Gerrit en ik, ons daar langs de Geul opgehouden en even zoveel tijd, met onderbrekingen uiteraard, hebben wij, zoals eerder gememoreerd, genoten van de Grote Gele Kwikstaarten en de Waterspreeuw. Ook genoten hebben we van de Oranjetipjes en de verschillende soorten Beekjuffers! Ja..aa, ik heb ook wat geleerd van de dames en niet te vergeten, Arend. Het Zinkviooltje hadden we daarvoor natuurlijk al gezien, netjes veilig? tussen een afrastering. Al met al een geweldige excursie, waarvan vooral de laatste dag mij nog lang zal bij blijven. O ja, ik moet, ik denk mede namens Lambert, Jan en Gerrit hierbij nog even mijn verontschuldiging aanbieden aan Leo, die, naar later bleek, de laatste dag door ons blijkt te zijn ontvoerd. Hij maakte zich tijdens ons verblijf aan de Geul namelijk ernstig zorgen over de anderen, die zich na ongeveer anderhalf uur nog steeds niet bij ons hadden gevoegd. Zij liepen toen waarschijnlijk al geruime tijd in de tuinen van kasteel Vaalsbroek. Sorry Leo! Rest mij nog een dankwoord aan Peter Noy voor de manier waarop hij deze dagen heeft georganiseerd. Hij zal hieraan, ongetwijfeld met Sjan, heel veel uren hebben besteed. Ook natuurlijk dank aan alle andere deelnemers voor de gezelligheid en al hetgeen ik van hen heb mogen leren. Nogmaals dank en tot een volgende keer.

Zondag 24 mei door Marlies Noy

Onze 'vrouwenkamer' was weer op tijd uit de veren. Bezorgd vroegen we weer aan elkaar of we hinderlijk gesnurkt hadden de afgelopen nacht. We stelden elkaar gerust dat dit niet het geval was.

Voordat we gingen ontbijten pakte we snel onze spullen in en haalden het beddengoed van het bed. Vandaag was het weer de laatste dag van de excursie, snik, snik....Wat vliegt de tijd als het gezellig is! We lieten ons het ontbijt weer goed smaken en verzamelden ons voor de befaamde groepsfoto. Na wat heen en weer geschuif bij de trappen lieten we ons zes keer kiekeken. In een lange rij van acht auto's vertrokken we om via de toeristische route naar kasteel Vaalsbroek te gaan. Het was opnieuw prachtig weer: De zon scheen volop en het zou deze dag ongeveer tweeëntwintig graden worden. Joke vertelde dat ze hier haar honeymoon-weekend met Theo had doorgebracht afgelopen februari. Het kasteel bezat een prachtige Engelse tuin met allerlei verschillende boomsoorten en uitbundig

Tureluur

bloeiende Rododendrons. Sommige bomen waren zo dik dat vier vogelaars hem nog niet konden omvatten. En natuurlijk was er een terrasje bij het kasteel waar we na enige tijd neerstreken. We hebben een tijd gefascineerd naar een Blauwe Reiger gekeken die rustig en heel behoedzaam door het water schreed en geregeld met zijn kop onder water dook om vervolgens met een visje boven te komen. Dit herhaalde zich zeker zes keer. Later zagen we hem 'uitbuiken' in een boom. Langs de rand van de vijver liet een Grote Gele Kwikstaart met zijn jonkie zich bewonderen. Franka en Ria kwamen vertellen dat ze de Zwarte Roodstaart hadden gezien. Ondertussen had Peter Noy een lekker stukje appelstrudel met gele room besteld, niet wetend dat deze € 7,50 kostte. Hij liet het zich vervolgens extra goed smaken! In een mum van tijd had hij de Limburgse heerlijkheid op. Na een uurtje vetrokken we naar de jachthaven Oost-Maasland, net onder Maastricht. We kwamen bij een mooie plas aan waar we nog vele watervogels hebben gespot. Het was een vertederend gezicht om een moeder Fuut met haar twee jongen op de rug te zien. Er zwommen zwanen met hun jongen rond en we zagen weer vissende reigers. En natuurlijk ontbraken de diverse eendensoorten niet. Op het meer waren ook Meerkoetjes met hun jongen van de partij en in de lucht zagen we een Tureluur. Tezamen met de kwakende kikkers en de rondvliegende libelles was het een prachtig stukje natuur. Ik vond de natuur even minder betoverend toen ik met de volle hand in een hoop poep ging zitten. Gelukkig wist iemand te vertellen dat ik met enkele blaadjes pepermunt de poep kon wegvegen en er een heerlijke pepermuntgeur op mijn hand zou verschijnen... Zo zie je maar weer dat de IVN en de Vogelwacht een prima aanvulling zijn op elkaar!

Het werd tijd om weer huiswaarts te gaan en op de parkeerplaats namen we afscheid van elkaar. Moe maar voldaan reden we weer naar Uden. Het was een prachtige excursie geweest in een heel mooi stukje Nederland en 'last but not least': Ik heb genoten van de gezellige sfeer in de groep.

Herfstexcursie Terschelling

Voor degenen die de smaak te pakken hebben, gaan we het komende najaar (10 t/m 14 oktober) naar het mooie en veelzijdige Waddeneiland, Terschelling. Gedurende vijf dagen (4 nachten) gaan we met een grote groep de vogeltrek van nabij meemaken. Het luxe onderkomen, Stayokay Terschelling, vormt het startpunt van waaruit we het vogelrijke eiland gaan verkennen. Voor zowel ervaren vogelaars als juvenielen is deze meerdaagse waddenexcursie een onvergetelijke belevenis. De duizenden trekvogels uit noordelijke streken vormen weer de hoofdmoot van ons verblijf.

Op maandagavond 12 oktober laat professional Arie Ouwerkerk schitterende foto's zien van alle op het eiland voorkomende vogels zien. Een absolute aanrader!

Waargenomen soorten voorjaarsexcursie Limburg 2009

Door: Arend Vermaat

1. Aalscholver	45. Koolmees
2. Blauwe Reiger	46. Kuifeend
3. Boerenwaluw	47. Matkop
4. Bonte Vliegenvanger	48. Meerkoet
5. Boomklever	49. Merel
6. Boomkruiper	50. Nijlgans
7. Boomvalk	51. Oeverwaluw
8. Bosrietzanger	52. Ooievaar
9. Bosuil	53. Pimpelmees
10. Braamsluiper	54. Putter
11. Buizerd	55. Ringmus
12. Canadese Gans	56. Roek
13. Dodaars	57. Roodborst
14. Ekster	58. Roodborsttapuit
15. Fazant	59. Scholekster
16. Fitis	60. Spotvogel
17. Fluiters	61. Spreeuw
18. Fuut	62. Staartmees
19. Geelgors	63. Tafeleend
20. Gekraagde Roodstaart	64. Tjiftjaf
21. Gierzwaluw	65. Torenvalk
22. Goudvink	66. Tuinfluiter
23. Grasmus	67. Tureluur
24. Grauwe Klauwier	68. Turkse Tortel
25. Grauwe Vliegenvanger	69. Veldleeuwerik
26. Groene Specht	70. Vink
27. Groenling	71. Vlaamse Gaai
28. Grote Bonte Specht	72. Waterhoen
29. Grote Gele Kwikstaart	73. Waterspreeuw
30. Grote Lijster	74. Wespandief
31. Havik	75. Wielewaal
32. Heggenmus	76. Wilde Eend
33. Holenduif	77. Winterkoning
34. Houtduif	78. Witte Kwikstaart
35. Huismus	79. Zanglijster
36. Huiswaluw	80. Zilvermeeuw
37. Kauw	81. Zwarte Kraai
38. Kievit	82. Zwarte Roodstaart
39. Kleine Karekiet	83. Zwartkop
40. Kleine Mantelmeeuw	
41. Kneu	
42. Knobbelzwaan	
43. Koekoek	
44. Kokmeeuw	

Fluiter

Maandagavondwandelingen 2009 afgerond!

1. De Maashorst - Uden (6 april 2009)

Tijdens de aftrap van het seizoen werd een bezoek gebracht aan het begrazingsgebied. Het weer was prima die avond, zo'n vijftien graden. Veel zangvogels lieten zich horen, tjiftjaf, fitis en zwartkop. Ook de boompieper, boomleeuwerik, en veldleeuwerik konden aan de lijst worden toegevoegd. Er werd natuurlijk veel bijgekletst, deze wandelingen lenen zich daar uitstekend voor. De blaadjes zitten nog niet aan de bomen, dus is het nog wat gemakkelijker om de vogels in de kijker te krijgen. De tocht voerde helemaal tot het einde van het begrazingsgebied (richting waterplas). Helaas zagen we hier dit keer geen blauwborst, jammer! In de buurt van de Udense Dreef hoorden we een compleet concert kwakende rugstreeppadden, een prachtig geluid. Peter van de Braak liet vervolgens (via zijn gsm) het geluid van een bosuil horen. Er kwam echter géén reactie op deze lokroep. Zo rond kwart over negen kwamen we in het donker weer terug bij het Natuurcentrum. Een schitterende start van de maandagavondwandelingen!

2. Recreatiepark Hemelrijk - Volkel (20 april 2009)

Een zonnige avondwandeling (ca. 18°C) rond de immense (en diepe) waterplas van het Billy Bird Recreatiepark. Eigenaar Ton Derks stond ons al op te wachten en liep deze avond met de groep mee. Vanaf het terras werd al flink gevogeld. Witte én gele kwikstaarten in overvloed. Ook enkele paartjes geoorde futen ontbraken niet. Ton legde uit waar de nieuwe (milieuvriendelijke) achtbaan wordt gebouwd. Even verderop, langs de waterkant, vliegt een kleine plevier op. Een mooie waarneming. Achter in de hoek van het terrein vinden momenteel graafwerkzaamheden plaats. Hier wordt binnen afzienbare tijd een compleet nieuw bungalowpark gebouwd. De bijbehorende waterplas wordt in totaal acht hectare groot en zes tot acht meter diep. Ton vertelt dat ook hier de natuur en recreatie 'hand in hand' gaan. Tegen negenen komt de groep weer bij het paviljoen aan, waarna Ton de deelnemers trakteert op een warme bak koffie of thee. Ton, bedankt voor de gastvrijheid en tot volgend jaar!

3. Poldergebied - Haren (4 mei 2009)

Deze avond werden we vergezeld en begeleid door onze collega's van Vogelwerkgroep Oss, Marjo van Kreijl (300^e lid Vogelwacht Uden) en Paul Reijs. De wandeling kon niet mooier beginnen. Een koppel slechtvalken had drie vliegvlugge jongen in de nestkast, boven op de TV-toren. Morgen worden ze geringd. Met behulp van de telescoop kon iedereen genieten van dit prachtige schouwspel. Dat de slechtvalk zeldzaam is, bewijst het feit dat er maar vijf broedende paartjes in Nederland zijn. Nadat Marjo tekst en uitleg had gegeven, zette de groep zich in beweging voor een wandeling door een gevarieerd en kleinschalig natuurgebied in de omgeving van de TV-toren. Dit gebied, genaamd 'de Ossekampen', heeft een oppervlakte van ruim driehonderd hectare en is eigendom van Natuurmonumenten. Even verderop, bij het plasje, wijst Marjo op een kolonie van elf paartjes blauwe reiger met jongen. Langs de waterrand ontdekte de groep twee oeverlopers. "Kenmerkend is het wit in de flank wat verder doorloopt. Een witgatje heeft dat weer niet", doceert Marjo. Daarnaast ontdekt de groep ook een groenpootruiter, zwarte ruiter en een fuut met jongen. Plotseling vliegen twee groene spechten op en verdwijnen in de naastgelegen houtsingel. Een grote zilverreiger completeert het geheel. Deze majestueuze vogel tref je regelmatig aan tussen broedende blauwe reigers. Na een tijdje komt de groep boven op de dijk en loopt vervolgens door een oude Maasarm. "Hier hebben we een aantal nestvlotjes geplaatst voor de zwarte sterns", vertelt Marjo enthousiast. "Uiteraard hopen we dat ze hier ook gaan broeden." Nadat we vervolgens door tientallen nieuwsgierige koeien worden achtervolgd, komen we weer aan bij de TV-toren en genieten nog na van een schitterende ontdekkingstocht door de Harense Polder. Marjo en Paul bedankt voor het gidsen!

4. De Tongelaar - Mill (18 mei 2009)

Het was een fraaie voorjaarsavond met een mooie laaghangende zon (ca. 17°C). Maar liefst 33 deelnemers hebben genoten van de schitterende natuur rondom 'Kasteel Tongelaar'. De Vogelwacht wordt de laatste jaren steeds groter, ik kom steeds nieuwe mensen tegen die ik nog niet ken. Een uitstekende gelegenheid om elkaar beter te leren kennen. We begonnen de wandeling met het karakteristieke geluid van de kleine karekiet, die zich verstopt had in het hoge riet langs de 'Graafsche Raam'. Ook een koppeltje grasmussen liet zich mooi bekijken. Jammer dat we in het aanpalende bos (nog) geen nachtegaal hoorden. Gelukkig konden we zijn melodieuze en welluidende zang aan het eind van de wandeling in een bosje vlakbij het kasteel, aan onze scorelijst toevoegen. De natuur is nu op zijn mooist. De rust is kenmerkend voor dit schitterende natuurgebied, dat eigendom is van het 'Brabants Landschap'. Helaas de wielewaal konden we niet ontdekken. Wél een spotvogel, een geelgors, zeven Canadese ganzen, nieuwsgierige koeien en een oplettende ree. Een erg mooie wandeling die voor herhaling vatbaar is.

5. Kasteel Heeswijk - Heeswijk (2 juni 2009)

'Derde Pinksterdag'; misschien doordat dit op een dinsdagavond is gepland (wat niet zo vaak voorkomt), waren er wat minder deelnemers (14) op afgekomen. De wandeling was er niet minder mooi om! We hebben een wat kortere route gelopen rondom het schitterende kasteel Heeswijk. De natuur is hier in blakende gezondheid, veel groen, mooie bloemen en natuurlijk een aantal mooie vogelsoorten, waaronder de roodborsttapuit en groene specht. Wat opviel was dat verschillende bomen en struiken volledig omkapseld waren door een soort van 'gespinsel'. Dit ziet er enigszins luguber uit. Bij een riviertje aangekomen was er even discussie; "Is dit de Leygraaf, de Dommel of de Aa?" Uiteindelijk was het de laatste. In de omgeving van het opvanghuis voor gehandicapten ontdekte Lambert Verkuijlen een kolonie aalscholvers. Hans van de Heuvel zette vervolgens zijn telescoop erop, zodat iedereen deze ietwat apart gevormde vogel wat beter kon bekijken. Zo'n anderhalf uur later kwamen we weer terug bij de parkeerplaats van het kasteel. Over twee weken is alweer de laatste avondwandeling van het seizoen. Wat gaat de tijd toch weer snel!

6. Estersbroek - Escharen (15 juni 2009)

Op deze laatste maandagavondwandeling van het seizoen hebben enkele tientallen enthousiaste deelnemers een mooie tocht gelopen langs 'de Raam', een snelstromend riviertje wat even verderop bij Grave in de Maas uitmondt. Naast meerkoet, fuut en huiszwaluw, zagen we de kleine karekiet, roodborsttapuit en de rietgors. Het was behoorlijk warm, een teken dat de zomer eraan zit te komen. Het vogelseizoen zit er weer bijna op. Over een aantal weken gaan de meeste Vogelwachters weer op vakantie en komen weer uitgerust terug van een welverdiende vakantie. Het is altijd prettig wanneer je even 'de boel de boel' kunt laten. Na afloop haalde Liesbeth de bekende kannen koffie en thee tevoorschijn met lekkere cake. Het was een mooie afsluiting van de maandagavondwandelingen. Liesbeth, bedankt voor jouw hulp!

Veel mensen hebben dit voorjaar weer genoten van de avondwandelingen, waarbij het gemiddelde aantal deelnemers op ruim twintig zat. Hierbij wil ik iedereen bedanken voor hun deelname aan én de gezelligheid tijdens de avondwandelingen. Na zeventien jaar de avondwandelingen te hebben georganiseerd wil ik graag het stokje overdragen aan een andere enthousiasteling binnen de club. Vanwege drukke werkzaamheden, lukt dit mij helaas niet meer. Wie wil zich daar voor opgeven, zodat de avondwandelingen blijven gewaarborgd? Laat het mij even weten, telefoon: 0413-251691 of per e-mail: peternoy@hetnet.nl.

Peter Noy
(Coördinator Maandagavondwandelingen)

Verslag Vogelcursus 2009

Dit jaar werd de vogelcursus op woensdagavond gegeven, wat mij de gelegenheid gaf deze te volgen. Met nog zo'n tweeënveertig andere mensen begon de eerste les op 4 maart jl. Tijdens het uitleggen van de verschillende lessen werden door de cursusleiders, Jan van den Tillaart, Jan-Willem Hermans en Liesbeth Verkaar, leuke anekdotes verteld over wat ze zelf meegemaakt of gezien hadden. Dat maakte de theorie minder saai en bleef het boeiend om te luisteren. Ook de mooie foto's van de leden zelf maakten het een mooi geheel. Helaas heb ik zelf de les over roofvogels en uilen moeten missen.

Op zondag 22 maart was de eerste excursie in de Maashorst (zie verslag verderop in dit Bruujssel). Ook de cursisten van de piepcursus liepen mee. Veel verschillende soorten gezien en gehoord, waaronder ook de Klappekster. Aangezien ik ook de piepcursus had gevolgd herkende ik nu ook meer vogels dan daarvoor. De niet-vogelwachtleden waren erg verbaasd over hoe de gidsen alle vogels herkenden. De les na deze excursie werd er door Jan-Willem nog uitgebreid ingegaan op alle soorten verrekijkers. Dit was misschien een wat te uitgebreide informatie voor de meeste mensen. Aan het eind van bijna iedere les werden er ook nog wat algemene (tuin-)vogels behandeld in beeld en geluid. Dit gaf bij de meeste mensen weer wat herkenning van de vogels in hun eigen tuin.

Klappekster

(foto: Ron van Rossum)

Op zondag 24 mei was de afsluitende excursie in de Maashorst. Het zonnetje liet zich van zijn goede kant zien. Ook nu weer heel wat soorten gezien. In de verte een Zwarte Specht zien vliegen. Natuurlijk was de Boompieper van de partij, evenals de Roodborsttapuit. Ook een paar Kneutjes, Geelgorzen en Grasmussen gezien. Bij het Slingerpadij heel even de Fluiter gehoord en op weg terug naar de parkeerplaats nog een jonge Sperwer zien vliegen. Kortom een mooie excursiedag.

Ik vond de cursus erg boeiend. Leuk verteld door de enthousiaste cursusleiders, mooie foto's en een mooi ingebonden cursusboek om alles nog eens na te lezen. Het is zeker de moeite waard geweest.

Simone Schraven (cursist)

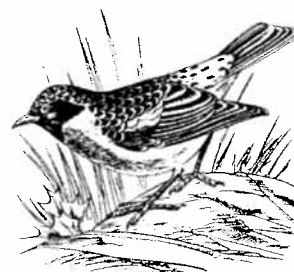
Geelgorz

Klappekster

Boompieper

Roodborsttapuit

Bijzondere Waarnemingen

Hierbij de opsomming van de bijzondere waarnemingen van begin maart tot en met begin juni 2009. Slechts één IJsvogel is er in onze regio gezien, de meesten zijn helaas gesneuveld door de strenge vorst van afgelopen winter. Gelukkig zien we toch wel wat soorten terugkomen: Geoorde Fuut, een vaste broedvogel van Hemelrijk, Nachtegaal bij de Kleuter en zelfs de Wielewaal is op twee plaatsen gezien. Ben erg benieuwd of deze laatste als broedvogel gaat tellen in de Maashorst. Als voorjaars doortrekkers zijn Rode- en Zwarte Wouwen vaste trekvogels over de Maashorst. De Visarend zien we ook jaarlijks op Hemelrijk, helaas zit er te weinig vis zodat hij direct doortrekt.

Wil je op de hoogte blijven kijk regelmatig op onze site: www.vogelwachtuden.nl

Groeten, Peter van de Braak (Inventarisatiewerkgroep), telefoon: 0413-253586.

E-mail: petervandeBRAAK@hetnet.nl

Datum:	Aant.	Soort:	Locatie:	Waarnemer:
07-03-2009	1	Smelleken	Maashorst - Begrazingsgebied	John Hermans
11-03-2009	14	Goudplevier	Maashorst - Telpost zuid	Gerard van Aalst
13-03-2009	1	IJsvogel	Veghel - De Laren	Chris Verkoeijen
14-03-2009	1	Zomertaling	Maashorst - Hofmans Plassen	John Hermans
16-03-2009	1	Rouwkwikstaart	Maashorst - Brobbelbies	Toy Janssen
17-03-2009	1	Rode Wouw	Zeeland	Teun van Kessel
27-03-2009	6	Geoorde Fuut	Volkel - Hemelrijk	Jan Verhoeven
28-03-2009	1	Zwartkopmeeuw	Erp - Tolstraat	Carel van der Sanden
30-03-2009	2	Dwergmeeuw	Vorstenbosch	Teun van Kessel
01-04-2009	1	Zwarte Wouw	Maashorst - Begrazingsgebied	Jan Verhoeven
01-04-2009	1	Toendrarietgans	Maashorst - Begrazingsgebied	Gerard van Aalst
01-04-2009	2	Bokje	Maashorst - Begrazingsgebied	Gerard van Aalst
03-04-2009	1	Regenwulp	Volkel - Hemelrijk	Carel van der Sanden
03-04-2009	1	Visarend	Volkel - Hemelrijk	Jan Verhoeven
03-04-2009	1	Grote Zilverreiger	Erp - Leijgraaf	Carel van der Sanden
04-04-2009	1	Middelste Zaagbek	Maashorst - Hofmans Plassen	Jan Verhoeven
06-04-2009	1	Blauwborst	Maashorst - Begrazingsgebied	Seniorengroep
06-04-2009	1	Klapster	Maashorst - Begrazingsgebied	Seniorengroep
12-04-2009	1	Vuurgoudhaan	Uden, Bitswijk	Kell Eradus
12-04-2009	76	Grote Barmsijs	Maashorst - Begrazingsgebied	Gerard van Aalst
16-04-2009	1	Purperreiger	Volkel - Hemelrijk	Jan Verhoeven
17-04-2009	1	Velduil	Princepeel	Peter van de Braak
21-04-2009	1	Paapje	Maashorst - Telpost Zuid	Gerard van Aalst
22-04-2009	2	Zwartkopmeeuw	Vorstenbosch	Teun van Kessel
02-05-2009	2	Nachtegaal	Uden, Loopkant/Liessent	Jan Verhoeven
03-05-2009	1	Wielewaal	Maashorst - Kooldert	Jan Verhoeven
04-05-2009	1	Bosruiter	Maashorst - Begrazingsgebied	Joop Bergsma
13-05-2009	2	Kwartel	Maashorst - Brobbelbies	Isidro Rendon
14-05-2009	1	Rode Wouw	Boerdonk - Coxsebaan	Willemijn Verkampen
21-05-2009	1	Visarend	Zeeland	Jos van der Wijst
22-05-2009	1	Grauwe Klauwier	Maashorst - Begrazingsgebied	Jos van der Wijst
22-05-2009	1	Blauwe Kiekendief	Maashorst - Brobbelbies	John van Zuijlen
24-05-2009	1	Zwarte Ooievaar	Leijgraaf - Vorstenbosch	Chris van Lieshout
25-05-2009	1	Zwarte Wouw	Volkel	Isidro Rendon
01-06-2009	4	Nachtzwaluw	Schaijkse Heide zuidwest	Jan van Lith
01-06-2009	1	Wielewaal	Maashorst - Slabroekse bossen	Leo Ballering

Publiekswandeling Tweede Paasdag (13 april 2009)

Op een mooie, iets heilige Tweede Paasdag, zijn we met een groep van vijftientig man gaan wandelen, onder begeleiding van Jan-Willem Hermans. In totaal hadden we vier grote groepen. Ongeveer honderd personen hadden zich aangemeld om de mooie 'Berg en Breukroute' te gaan bewandelen. Zoals ik al zei hadden wij een geweldige begeleider, die ons heel veel van het gebied kon vertellen, maar waar ik het meest voor was gekomen, dat was natuurlijk het observeren en beluisteren van de vele vogels, die in deze tijd van het jaar zich van hun beste kant laten zien, ware het niet, dat wij af en toe tegen de zon in door onze verrekijkers de verkeerde kant te zien kregen en de mooie kleuren niet zagen.

Nu heb ik net de piepcursus afgesloten, dus met mijn oren open, mijn blik in de bomen en struiken, wat soms voor mijn nek niet zo prettig was, ging ik op zoek naar al die mooie zingende, vliegende en ook zittende vogels. We hebben veel soorten gezien en mede door de verrekijker op statief, hebben we een Roodborsttapuit, en een mooie Kneu goed kunnen bekijken. Ook hebben we een koppel Ringmussen zien paren. Ik vertelde Jan-Willem hoe erg ik het vind om 's morgens wakker te worden en dan al gelijk mijn oren spits, bij het horen van zoveel gezang, en dan proberen te raden wat er zingt. Mijn God, ik word er soms horendol van. Nu hebben we wel veel ezelsbruggetjes geleerd, maar om wakker te worden en gelijk aan de

Roodborsttapuit

'moeder van Jezus Christus' te denken of de 'vijfde symfonie van Beethoven', dat valt voor mij niet mee. Maar ik wil het voor geen goud meer missen. Bij het Annabos vertelde Jan-Willem ons over de Peelrandbreuk en voor velen was dit een nieuw verhaal. Daaraan kun je zien dat er steeds nieuwe mensen met zo'n wandeling meelopen. Ik zelf vind het gebied bij 'De Leijgraaf' en de 'Bitswijkse Loop' erg mooi, zeker nu je de ontwikkeling ziet groeien tot een Ecologische Verbindingszone (EVZ). Door deze EVZ kunnen dieren en planten reizen van het ene naar het andere natuurgebied. Bij Bedaf hebben we de Boomklever en de Boompieper gezien en ook de Tjiftjaf zagen we duidelijk in beeld. Wat heel apart was dat Jan-Willem ons iets liet horen, wat we niet konden zien, dus al onze verrekijkers in de aanslag, maar we konden de vogel niet vinden, bleek het een 'telefoonvogel' te zijn. Al met al het was een geweldige leuke wandeling.

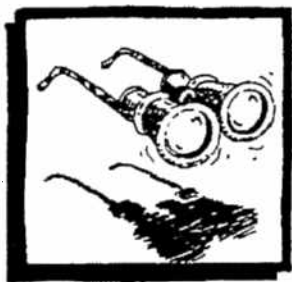
De vogels die wij hebben waargenomen zijn:

Aalscholver, Boerenwaluw, Bonte Vliegenvanger, Boomklever, Boomkruiper, Buizerd, Fazant, Fitis, Geelgors, Gekraagde Roodstaart, Goudhaantje, Grauwe Gans, Groene Specht, Grote Bonte Specht, Heggenmus, Holenduif, Houtduif, Kievit, Kleine Plevier, Kneu, Koolmees, Kraai, Meerkotje, Merel, Pimpelmees, Ringmus, Roodborst, Roodborsttapuit, Scholekster, Spreeuw, Tjiftjaf, Gaai, Watersnip, Winterkoning, Zanglijster, Zwartkop en Witte Kwikstaart.

Grote Bonte Specht

Annie Krancher

Bijzondere vogel in de kijker...

'De Fluiters'

De Fluiters (*Phylloscopus sibilatrix*) is een apart vogeltje. Zo zie je ze in één jaar geregeld en zo zie je ze in jaren niet. De Fluiters lijkt enigszins op de Fitis, maar is groter en feller van kleur. Het felle groene

bovendekkleed valt meer op en de borst is duidelijk citroengeel. Ook de keel en de wenkbrauwstreep zijn felgeel. Het mannetje ziet eruit als het vrouwtje. Fluiters zijn te vinden in bossen met hoge bomen en een gesloten bladerdek, vaak in beukenbossen, waarbij er wel wat ondergroei moet zijn. Het valt niet mee om deze vogel in het struikgewas gewaar te worden. Gelukkig hebben ze een zeer karakteristieke zang, waaraan zijn naam ontleend is. Het begint met een geweldige triller, die zeer lang aanhoudt en regelmatig wordt herhaald. Het tweede deel van zijn liedje hoor je wat minder, maar is niet minder opvallend. Het klagelijke 'puu-puu-puu' hoef je maar één keer gehoord te hebben om het nooit meer te vergeten.

De vogels verblijven in de winter ten zuiden van de evenaar in Afrika. Een hele rit om hier te komen, vandaar dat ze ook laat in Nederland aankomen. Eind april komen ze door. De vogels die nog noordelijker trekken, hebben de neiging om hier al te zingen. Dus eind april de zang horen, betekent niet meteen dat er sprake is van een broedgeval. Ze brengen in het algemeen maar één legsel groot met gemiddeld zes tot zeven jongen. Het wijfje bouwt het nest op de grond. Het bestaat uit een kom van bladeren en gras met een koepelvormig dak en een zij-ingang. Het mannetje is haar wel behulpzaam met het voeren van de jongen. In augustus, uiterlijk half september gaan ze weer richting Afrika.

Zoals gezegd is het aantal broedparen zeer variabel. In sommige jaren zijn Fluiters overal te horen in de geschikte biotopen, terwijl er jaren zijn dat we ze niet aantreffen in dit gebied, ook in gebieden met een zeer dichte Fluiterspopulatie zijn ze dan minder algemeen. Na enkele jaren afwezigheid in de Maashorst ziet het er naar uit dat we dit jaar weer enkele broedparen mogen noteren. Langs het Slingerpad zijn twee territoria gehoord en zijn de vogels ook goed te zien. In 1996 en in 2002 is de Maashorst ook volledig onderzocht op broedvogels, identiek aan wat we nu in 2009 en 2010 aan het doen zijn. In 1996 waren er maar liefst zeven territoria van Fluiters waargenomen, terwijl in 2002 geen enkel territorium is waargenomen. Op een enkele waarneming na, zijn er in de voorbije jaren weinig Fluiters gehoord. Hopelijk is dit weer een begin van nog veel meer Fluiters in de Maashorst.

Jan-Willem Hermans

Fluiters

'Big day 2009'

Nadat in 2008 door het slechte weer de 'Big Day' niet was doorgegaan popelden diverse vogelaars om in 2009 de competitie weer aan te gaan. Zondag 31 mei (Eerste Pinksterdag) was het dan zo ver. Om er zeker van te zijn dat het evenement in 2009 in ieder geval door zou gaan was er nog een reservedag vastgesteld maar gelukkig hebben we die niet nodig gehad. Sterker nog, deze Eerste Pinksterdag verliep met heel mooi weer, wel een iets te harde wind waardoor er helemaal geen vogeltrek waar te nemen was. Om zeven uur 's morgens stonden we met zijn tien op de parkeerplaats bij het Natuurcentrum Slabroek. Dit is voor de Big Day een record. Kennelijk schrikt het toch de meesten mensen af om zeven uur aan een stuk door de Maashorst te lopen. Toch ken ik enkele personen, waaronder mijzelf, die het fantastisch vinden om deze 'competitie' te houden.

Voor degene die nog nooit van de 'Big Day' heeft gehoord even het volgende. We lopen in kleine groepjes van 's morgens zeven uur tot 's middags twee uur en proberen binnen de grenzen van de Maashorst zoveel mogelijk soorten te scoren. Om twee uur komen we bij elkaar, worden de soortlijsten doorgenomen en de groep met de hoogste score krijgt de beker (die je niet mag houden) en de eeuwige roem. We besloten om dit jaar ons op te splitsen in drie groepen; Jan Verhoeven, Chris van Lieshout en Alexander Vesters vormden een groep. Jan-Willem Hermans, Ron van Rossum en Jos van der Wijst en de derde groep, John Hermans, Henk Arnoldussen, Hans van de Heuvel en Isidro Rendon. Hierbij een korte impressie van de rondgang zoals wij; de groep van John hem hebben beleefd.

We waren nog maar net aan het lopen toen we al een Scholekster zagen. Dit is een soort die we met de Big Day niet elk jaar scoren dus een goed begin. Achter het Natuurcentrum hadden Henk en ik tijdens de inventarisatieronde een Spotvogel horen zingen dus wij ernaar toe. Vrij snel hoorden en zagen we de vogel, weer een soort die je gemakkelijk mist. Daarna richting de Udense Heide. Boven op de heuvelrand scoorden we Kleine Bonte Specht en Boomklever. Op de Udense Heide zit al geruime tijd een Ransuil maar de laatste week zagen we deze vogel niet meer. Gelukkig wel tijdens de Big Day. De score begon dus al aardig de goede richting op te gaan. Op de kop van het beekdal zagen we bij het vennetje heel mooi een Appelvink rond scharrelen op zoek naar voedsel. Minutenlang hebben we deze vogel met zijn viertjes kunnen volgen. Inmiddels is wel duidelijk dat de Appelvink op diverse plaatsen in de Maashorst moet broeden want de doortrek is al lang voorbij. Nog even hilariteit, want bij het ven langs de Karlingerweg wilde ik er nog even omheen lopen door het moeras waarbij ik tot mijn knieën in de prut wegzakte, we hebben dus toch nog moeras in de Maashorst. Langs het Slingerpad hebben we de afgelopen weken diverse malen de Fluitslager gehoord, dus wij ernaar toe. Helaas misten we deze soort maar de andere groepen hoorden allebei de Fluitslager zingen. Bij het tweede ven langs de Grensweg nog mooi een langs vliegende Rietgors waargenomen en achter bij het vennetje een wegvliegende Blauwe Reiger. Bij het eerste vennetje meende ik een wegvliegende Grote Gele Kwikstaart te zien maar door tegenlicht hebben we die niet genoteerd als soort. Jammer want elk jaar zien we tijdens de Big Day wel zeldzame soorten die de Big Day zo interessant maakt. Wil je een kans maken om te winnen dan moet je in ieder geval de Hofmans Plassen bezoeken want hier scoor je watersoorten zoals de Fuut, Dodaars, Aalscholver, Grauwe Gans, Meerkoet en Oeverzwaluw. Ook de schaars in de Maashorst broedende Zomertortel kom je hier tegen zodat je al snel zeven extra soorten op je lijstje mag toevoegen.

Appelvink

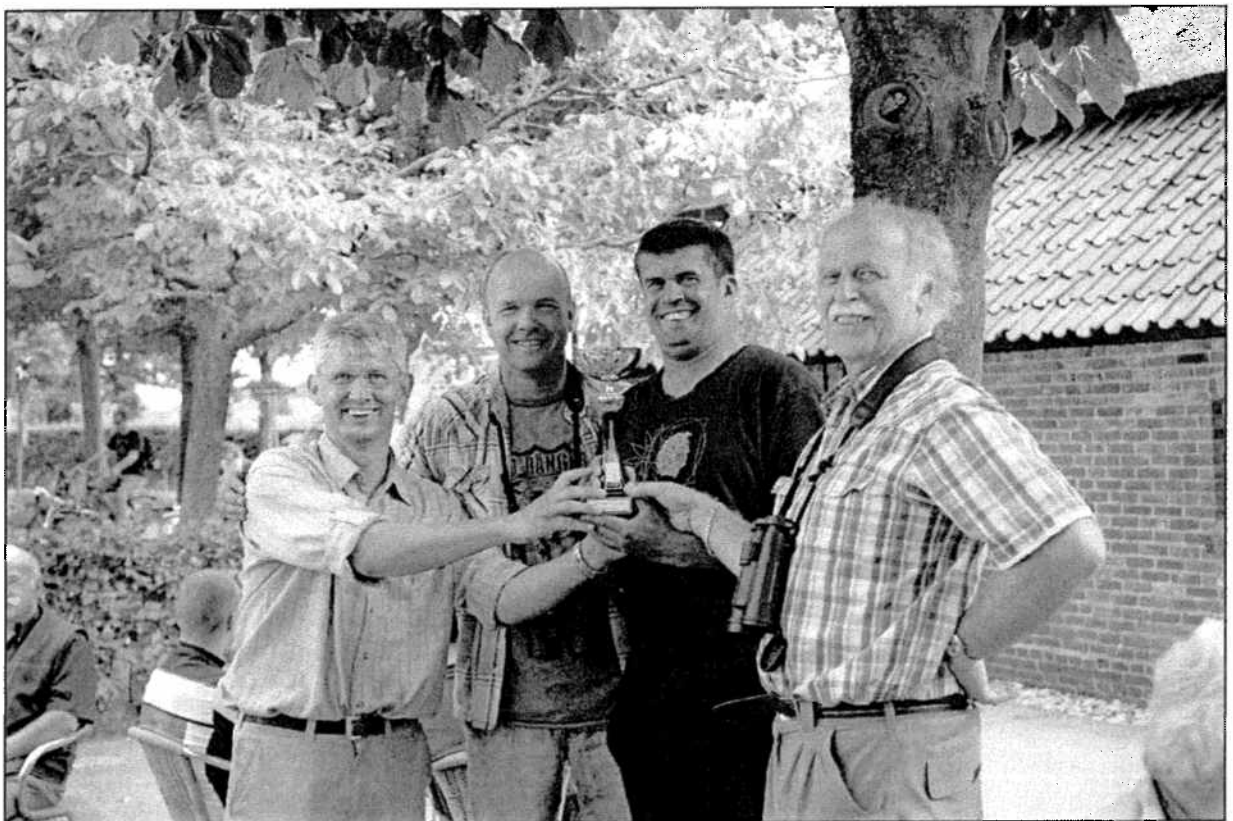
Daarna even op ons 'Benkske' in de Brobbelbies gaan zitten. Voordat we dit deden zagen we een Graspieper met voedsel. Dit moeten we goed in de gaten houden want volgens mij is dit het enige broedpaar in de gehele Maashorst. Kijk de komende tijd maar eens of je de Graspieper ook ziet. Vanaf het 'Benkske' zagen we vrij snel de Gele Kwikstaart en heel mooi twee overvliegende Wespddieven. De Kwartel hoorden we helaas niet maar naderhand begrepen we dat de groep met Jan de Kwartel wél had gehoord. Als laatste togen we naar het moerasgebiedje bij Nistelrode waar ik een week geleden luid zingend een Bosrietzanger had waargenomen, maar nu dus niet. Wel scoorden we de laatste soort, een Zwarte Roodstaart. Iets te laat kwamen we bij het Natuurcentrum aan waar de andere groepen ons al zaten op te wachten. Sommigen van ons hadden zichtbaar moeite met het zeven uur aan een stuk lopen maar volgens mij was het toch weer een geslaagd evenement.

Gele Kwikstaart

Na het tellen van de soorten bleken wij met tweeënzeventig soorten de winnaar te zijn, gevolgd door Jan met eenenzeventig soorten en Jan-Willem met negenenzeestig soorten. Alles bij elkaar hebben we die dag eenentachtig soorten in de Maashorst geteld. Niet slecht voor een gebied wat weinig vocht telt. Uiteraard werden de winnaars op de foto gezet en mochten ze even de beker vasthouden.

John Hermans

'De trotse winnaars van Big Day 2009'

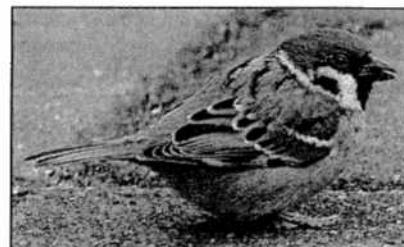
V.l.n.r.: John Hermans, Hans van de Heuvel, Isidro Rendon en Henk Arnoldussen.

Verslag excursie met de cursisten

Op zondag 22 maart hielden we de eerste excursie voor de cursisten van de Vogelcursus én de Piepcursus. Er waren een kleine zestig mensen aanwezig. Er werden vier groepen gemaakt.

John Hermans, Jan-Willem Hermans en Jan van den Tillaart namen ieder een groep mee en ik had een groep van een man of twaalf. Het was koud, maar droog weer met een frisse wind.

De mensen van de Piepcursus hadden deze net afgesloten en konden vandaag de vogelgeluiden in de praktijk gaan brengen. Ze hadden in zes lessen vijftig vogelgeluiden geleerd. De cursusleiders waren John Hermans en Jan Verhoeven. De mensen van de Vogelcursus hadden net twee lessen achter de rug. We hebben er bewust voor gekozen om op dit tijdstip een excursie te houden, want eind maart zijn nog niet zo veel zomervogels terug. Als je een maand later voor het eerst het veld in gaat, duizelt het van de vogelgeluiden. Nu zijn het

Ringmus

voornamelijk de mezen en lijsterachtigen die we horen. Ook zijn de bladeren nog niet aan de bomen, wat het vogelen gemakkelijker maakt. Toch valt het voor de beginners niet mee, er is zo veel te zien en te horen. Het eerste stuk al, vanaf de grote parkeerplaats van het Natuurcentrum Slabroek tot aan de hoek Karlingerweg zagen en hoorden we al zoveel vogels! Op zo'n klein stukje kun je als beginnende al heel veel leren. Bijvoorbeeld de Vink die zich prachtig liet bewonderen in zijn nu al mooie zomerpak. Af en toe maakte hij de hele vinkenslag al af. Verschillende Spreeuwen zongen er op los, zij waren nog in hun gespikkelde winterpak. Hun broedkleed bestaat uit een groenblauw fluorescerend verenkleed, erg mooi als de vogel in de zon zit! Deze tijd van het jaar zie je vogels in verschillende verenpakken, zowel winter- als zomerkleden. We konden mooi het verschil ontdekken tussen de Huismus en de Ringmus. Ook de verschillende duivensoorten werden uitgelegd, we zagen de Houtduif, de Holenduif en de Turkse Turtel. Voor de Zomerturtel is het nog te vroeg, deze trekduif overwintert ten zuiden van de Sahara en komt pas eind april terug. De buitende Kieviten maakten mooie geluiden, het eerste kievitsei is ook al weer gevonden. We lopen via het Beekdal en zien verschillende groepen sijsjes, die op de elzenproppen foerageren. Ze kunnen zo leuk met elkaar keuvelen. Als ze wegvliegen, dansen ze in de lucht. Het zijn echte wintergasten en broeden niet bij ons. In het begrazingsgebied zingt de Veldleeuwerik al volop. Dit geluid hebben de 'piepcursisten' niet geleerd, maar dat vergeet je niet snel en er zijn niet veel vogels die zo in de lucht hangend hun territorium claimen. Het is een echt zomergeluid. Tot onze verbazing zien we Jan Verhoeven in het veld staan met enkele makkers. Moet hij zijn cursisten niet bijstaan? En hij is nog wel net verkozen tot het Goudhaantje van 2008! Na drie uur komen we weer op de parkeerplaats aan. Hopelijk hebben we weer mensen warm kunnen maken voor het vogelen, al zal het wel wat duizelen, zo'n eerste keer. Isidro Rendon heeft de soorten bijgehouden, bij elkaar tweeënveertig soorten, niet slecht. Hij vertelde af en toe ook wat en dat is erg fijn, 'hulpgeidsen' zijn altijd erg prettig om in de groep te hebben. En Ramon natuurlijk, die drie uur met de telescoop heeft gesjouwd. We hebben er dankbaar gebruik van gemaakt. De volgende soorten werden genoteerd:

Houtduif, Holenduif, Turkse Turtel, Huismus, Ringmus, Vink, Groenling, Spreeuw, Merel, Kievit, Heggenmus, Havik, Sperwer, Buizerd, Geelgors, Grote Lijster, Zanglijster, Winterkoning, Gaai, Sijs, Roodborst, Tjiftjaf, Zwarte Specht, Grote Bonte Specht, Boomklever, Koolmees, Pimpelmees, Kuifmees, Zwarte Mees, Matkop, Staartmees, Roodborsttapuit, Klapekster, Grauwe Gans, Veldleeuwerik, Graspieper, Kauw, Zwarte Kraai, Ekster, Aalscholver, Witte Kwikstaart en Groene Specht.

Liesbeth Verkaar

Interne(s)t

Hierbij weer enkele sites die een bezoek meer dan waard zijn:

Lambert Cox, die ook lid van onze vereniging is, heeft met een aantal andere personen (en sponsors) een site opgezet over het natuurgebied genaamd 'De Snelle Loop'. Dit is een gebied op de grens van Gemert, Bakel en Laarbeek. De bekende TV-toren, waarin de Slechtvalken huizen, ligt ook in dit gebied. Om niet alleen de Slechtvalken te laten zien hebben ze natuurbeelden van het omliggende gebied en zijn bewoners vermeld op www.desnelleloop.nl. Een website die volop nog in ontwikkeling is, waar de (live) filmpjes van Lambert de trekker moet gaan worden. We houden het in de gaten.

Op www.soortenbank.nl zijn een heleboel gegevens te vinden van planten, dieren en vogels die in een bepaald gebied voorkomen. Leuk om te zien. Het kan ook nadelig werken, als de gegevens van jouw gebied niet opgenomen zijn, lijkt het of het gebied niet zo interessant is en kunnen er allerlei ontwikkelingen plaatsvinden die niet gewenst zijn. Voor de gewone bezoeker toch een leuke site.

Op www.cubra.nl staat het culturele erfgoed van Brabant vermeld. Onder de noemer 'Vogels in Brabant' zijn een aantal vogelzangen te horen en worden een aantal Brabantse vogelnamen beschreven. Bij een heleboel vogels staan ook leuke gedichten vermeld. De Grote Lijster wordt in Volkel ook de Waterlijster genoemd en in Boekel kent men de Gierzwaluw onder de naam Steenzwaluw. Een zeer leuke Brabantse site, met uiteraard niet alleen natuurgegevens. Onder het kopje 'Natuur' is wel van alles te lezen over natuurgebieden en andere natuurzaken. Een aanrader.

Het Vogeljaar is een Stichting die al vele jaren lang een leuk tijdschrift uitbrengt, genaamd 'Het Vogeljaar'. Voor € 13,50 per jaar krijg je dit blad in de bus. De stichting is nu ook digitaal gegaan, op www.vogeljaar.nl is het een en ander te lezen en te zien over vogels. Vooral de filmpjes die op de site gezet worden, zijn de moeite van het kijken waard.

Op www.natuurbericht.nl staan heel veel actuele natuurberichten. Regelmatig kijken, vergroot je kennis.

Als laatste tip nog een site over gezenderde vogels. In deze rubriek hebben we er al meer naar voren gebracht. Op www.werkgroeplepelaar.nl zijn de Nederlandse Lepelaars te volgen. Niet alleen het trekgedrag wordt beschreven, maar ook uitgebreide informatie over de leefwijze van deze boeiende vogels.

Veel surfplezier.

Jan-Willem Hermans

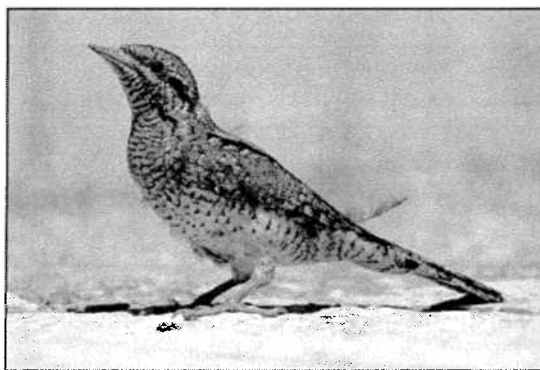
Lepelaar

Eilat, een paradijs voor trekvogels

Ik ben inmiddels al tweemaal eerder eind maart in Eilat; Israël geweest om daar de vogeltrek te aanschouwen maar dit heeft mij er niet van weerhouden om er nog weer een keer naar toe te gaan. Ik heb in het voorjaar diverse belangrijke telposten in Europa bezocht maar ik durf wel te stellen dat Eilat alles overtreft, in soorten, in aantallen maar ook in het zien van soorten van zeer dichtbij. Ik bedoel dan binnen een afstand van vijf meter. Samen met acht anderen hebben we via de reisorganisatie Birdingbreaks, Eilat en omgeving bezocht. Via Schiphol land je in Tel Aviv waarna het nog zeker vijf uur rijden is voordat je onderaan in Eilat bent (het meest zuidelijke punt van Israël). Onderweg zie je het landschap behoorlijk veranderen. In de omgeving van Tel Aviv is het rond deze tijd behoorlijk groen waarbij we op het vliegveld al meteen een Grauwe Klauwier en een Huisgierzwaluw zagen. In de groene omgeving vielen meteen Putters en Grauwe Gorzen op. Twee soorten die je in Eilat niet of nauwelijks zult zien. Ongeveer halverwege de rit verandert het landschap vrij plotseling (binnen twintig kilometer) in woestijn. Tot aan Eilat blijft dit zo, maar in Eilat zie je naast de woestijn ook de Rode Zee, wat iets meer afwisseling brengt in het landschap.

Waarom komen in het voorjaar hier zoveel vogels op doortrek en met name roofvogels? Als je de kaart bekijkt dan zie je dat alle vogels die in Afrika overwinteren en broeden in Oost-Europa en Siberië zo ongeveer wel bij Eilat moeten uitkomen. Vanuit Afrika vliegt men richting noord west tot men aan de Rode Zee uitkomt. De Rode Zee omhoog volgend kom je vanzelf bij Eilat terecht waarna heel veel vogels verder door Israël trekken om daarna linksaf naar Turkije te gaan of omhoog richting Rusland/Siberië. Ook vanuit Arabië kom je automatisch bij de Rode Zee terecht, dus de overwinterende soorten van Afrika en Arabië komen allemaal langs Eilat. Niet zo verwonderlijk dat rond deze tijd heel veel vogelaars uit Europa naar hier komen om dit fenomeen te aanschouwen.

Veel vogels kun je al in de directe omgeving van Eilat waarnemen. 's Morgens begon de dag voor ons dikwijls aan de North Beach; de haven bij Eilat. Hier zie je regelmatig Reuzen Stern en Grote Stern langskomen. Vanaf het strand zie je hier haast altijd ver weg op zee de Witoogmeeuw, een vrij donkere meeuw die daarom al te herkennen is want de meeste meeuwen zijn licht van kleur. In de haven zat een Mangrovereiger, vrij zeldzaam, ook voor Eilat. Iets verder van het strand af heb je een brak meertje waar het ringstation bij gevestigd is. Op het meertje kun je allerlei steltlopers zien waaronder een Grauwe Franjepoot en een Terekrutter en bij het ringstation krioelt het van de kleine vogels die daar met behoorlijke aantallen worden gevangen en geringd. Tijdens een bezoek aan het ringstation zagen we vooral veel Bergfluiters, Rietzangers en Braamsluiers in de netten hangen, drie soorten die rond deze tijd in behoorlijke aantallen doorvliegen. Midden in Eilat kom je verschillende parkjes tegen die automatisch worden besproeid. Het zijn groene oases in een woestijnomgeving, dus de plaatsen waar vele kleine doortrekkende vogels even rusten of jagen om vervolgens hun tocht weer te vervolgen. Opvallend hierbij is de tamheid van vele vogels. Dit zal ongetwijfeld te maken hebben met de lange reis, de vermoeidheid en de weinige groene oases. Zo zagen we op een dag acht Draaihalzen waarbij een exemplaar drie meter van ons af zat. Tussen de tegels was de Draaihals mieren aan het opeten. Hier had hij meer zin in dan iets anders waardoor je er zeer dichtbij kon komen.

Draaihalzen

Ook de Ortolanen, Bruinkeelortolanen, Balkankwikstaarten, Braamsluiers en Roodkeelpiepers zijn hier volop te zien van heel nabij. Verder zie je hier altijd wel enkele Maskerklauwieren, een prachtig klauwiertje die alleen in Oost Europa te bewonderen is. Aan de zuidzijde van Eilat beginnen de heuvels. Hier heb je ook Egypte vlakbij zodat je overal militairen ziet die je regelmatig hinderlijk terugsturen terwijl het toch gebieden zijn waar je normaal mag komen. De heuvels bezoek je meestal rondom tien uur 's morgens. De temperatuur is dan dusdanig dat er veel thermiek (opstijgende warme lucht) is waardoor de roofvogels gaan opstijgen. Dit jaar viel het een beetje tegen maar nog zie je elke dag minimaal duizenden roofvogels overvliegen. Verreweg de meesten zijn Steppebuizerds, gevolgd door Zwarte Wouw, Steppearend, Dwergarend, Aasgier, Vale Gier, Slangenarend, Visarend en Keizerarend. Ook zie je regelmatig overvliegende groepen Ooievaars en Zwarte Ooievaars. Doordat je in de heuvels staat zie je ze af en toe ook op ooghoogte voorbij komen. Kortom een spektakel van jewelste. Iets verder van Eilat af bezoek je de waterreservoirs. Vooral tegen de avond kun je hier vanuit de auto vlakbij allerlei steltlopers tegenkomen en mooi fotograferen. Je ziet hier van alles zoals Tureluurs, Groenpootruiters, Zwarte Ruiters, Poelruiters, Bosruiters, Witgatjes, Bontbekplevieren, Strandplevieren, Woestijnplevieren, Sporenkievit, Steltkluten, Bonte Strandlopers, Temmincks, Strandlopers en heel veel Kemphanen. Ook zeldzaamheden als de Vorkstaartplevier en de Kaspische Plevier heb ik hier gezien. De Kaspische Plevier was voor mij een nieuwe soort terwijl ik twee jaar geleden Kazachstan heb bezocht waar ze broeden. Toen niets, nu heel mooi te zien.

We zijn ook een dag de Negev woestijn ingereden. Hierbij maak je veel kilometers maar toch de moeite waard. Dé soort om te zien in de Negev woestijn is de Kraagtrap. Dit is een echte woestijnvogel maar in veel Arabische landen door het jagen met valken volledig verdwenen. Weer een reden om de valkeniersjacht te verbieden. Alleen in Israël is dit verboden waardoor hier nog een populatie Kraagtrappen aanwezig is. Dit keer hadden we geluk, want totaal hebben we vijf exemplaren gezien. Naast de Kraagtrap zagen we hier de Renvogel, Vale Woestijnvink, Moabmus, Sinai Roodmus, Arabische Woestijnpatrijs, Aziatische Steenpatrijs, kortom allemaal woestijnsoorten die je bij ons nauwelijks ziet. Op de terugweg hebben we nog het graf van Ben Goerion, de grondlegger van de staat Israël na de tweede wereldoorlog, bezocht. Dit graf ligt midden in de Negev woestijn met een prachtige kloof waar verschillende vogelsoorten zitten. De belangrijkste soort is hier de Havikarend die boven op een rotsrichel aan het broeden was. Verder nog enkele typische woestijnsoorten als de Zwartstaart, een Roodstaart maar nu met grijs en zwart, en de Woestijnleeuwrik.

Dit is nog maar een kleine opsomming van alles wat we in een week hebben gezien. Hierbij heb ik nog niet eens waarnemingen van Syrische Kanarie, Steppekiekendief, Smyrna Gors, Rosse Waaierstaart, Maskerduifje, Dwergooruil en Zwarte Waaierstaart genoemd. Totaal waren het dit keer maar liefst 190 soorten, maar zoals ik al bij de inleiding heb verteld doet het aantal er niet zo toe maar vooral de waarnemingen van zeer nabij. Ondanks het feit dat er altijd ruzie is in Israël, maar gelukkig merk je er in Eilat weinig van, is het zeer de moeite waard om in maart Eilat te bezoeken. Ik verwacht dat het voor mij zeker niet de laatste keer is geweest.

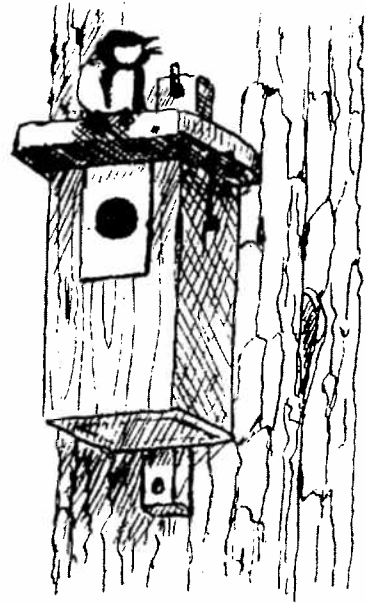

Oostelijke Blonde Tapuit

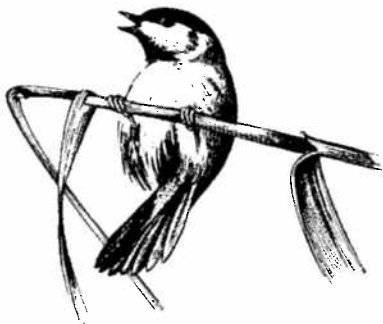
John Hermans

Gebeurtenissen in de tuin

Wat kun je soms rare dingen meemaken. Natuurlijk geldt dat voor iedereen. Niets bijzonders toch? Voor mij echter zo bijzonder dat ik er verslag van doe. Sinds een jaartje doe ik mijn best om de nestkastjes in onze tuin te bewaken. Ik inventariseer wekelijks en heb daarbij trouwe hulp van onze oudste kleinzoon, net acht jaar geworden. Op maandagmiddag, na schooltijd gaan we samen op stap. Ik voorop met de keukentrap (ik ben 153 centimeter lang), tangetje in de broekzak om de kastjes open te maken en een spiegeltje als hulpmiddel als het keukentrapje niet hoog genoeg is. Daarachter loopt mijn trouwe hulp. Gewapend met een bloknoetje en een potlood. Plattegrond van de tuin op een schrijfbordje met op de plattegrond keurig de geplaatste nestkastjes genummerd en wel. Als ik iets bijzonders zie, noteert mijn assistent en die klimt vervolgens op het trapje om mee te genieten van al het moois in het nestkastje. Zo doen wij dat dus samen. We vonden al drie nestjes met eitjes en een paar nestjes in aanbouw. Hij heeft dus administratie te voeren. We genieten samen van al dat moois. Maar.....toen gebeurde er iets heel verschrikkelijks!

Na schooltijd, maandagmiddag stond mijn kleinzoon totaal verslagen voor het huiskamerraam. “Oma er ligt een vogeltje voor het raam en het beweegt niet meer”, zei hij voorzichtig. Onze kleindochter van zes kwam ook eens kijken en met ons drietjes gingen we naar het Zwarte Meesje toe. “Oma, is hij dood?”, vroeg hij. “Misschien wordt hij nog wel wakker”, troostte zij. Ik keek toe, en herkende het Meesje als één van onze wintergasten bij de voedertafel. Jammer, maar het vogeltje was toch echt dood. De kleinkinderen vertrouwden het nog niet zo erg en zagen hun kans schoon om het vogeltje van dichtbij te bekijken en te onderzoeken. “Hij is nog warm, is hij dan toch dood?” Hij heeft hele kleine nageltjes aan zijn pootjes en wat zijn zijn veertjes zacht. Hij weegt bijna niets. Wat voor kleur oogjes heeft hij?” Bij het vogeltje werd het ooglid voorzichtig omhoog geschoven en de conclusie was dat de oogjes zwart waren. Op de

Zwarte Mees

vraag hoe we het vogeltje moesten begraven, moest ik even nadenken voor ik antwoord kon geven. We besloten om het Zwarte Meesje in een velletje keukenpapier te wikkelen. Zo gezegd, zo gedaan. De begrafenisstoet vertrok naar de groentetuin. De kinderen vonden dat de meest veilige plaats omdat de hond daar niet kan komen. Zoals ik zei, ik vond het een echte begrafenisstoet, ook al was het maar een stoetje van drie man sterk. De kinderen met een zeer bedroefd gezicht. De kleinzoon voorop met in zijn rechterhand het tuinschepje. Daarachter liep de kleindochter, met het vogeltje, gewikkeld in het papiertje van de keukenrol, in beide handjes. Oma sloot de stoet en voerde de regie. In een hoekje van de groentetuin

werd een kuiltje gegraven en het vogeltje werd er zéér voorzichtig ingelegd. Nog één keer moest het papiertje open en werd het vogeltje gedag gezegd. Toen gingen er een paar schepjes zand op. De begrafenis was afgerond. De kinderen gingen spelen en ik verbaasde me over zoveel betrokkenheid van de kinderen bij iets wat sterft in de natuur. Maar ook hoe snel ze dat vergeten zijn. En de volgende maandag zochten we weer samen naar jonge vogeltjes en verwonderen ons hoe mooi die zijn.

Mieke van Gerwen

Tweede Brabantse zwaluwentil in Keldonk

'Wethouder Hooiveld verricht openingsplechtigheid huiszwaluwenwoning'

Ruim een jaar geleden werd het plan opgepakt om iets extra's te doen voor de Huiszwaluw. Als vogel- en natuurliefhebbers waren Tiny van den Elsen van Vogelwacht Uden en Toon van den Elsen (geen familie van elkaar) het snel eens dat ze voor deze vogel iets extra's wilden gaan doen. Omdat er in de nieuwbouwwijk 'Den Dries' in Keldonk al enkele jaren zwaluwen voorkwamen werd er geobserveerd. Enkele maanden later werd in Nederland in Biddinghuizen de eerste zwaluwentil geplaatst maar omdat het te laat was zijn er nog geen zwaluwen geweest. Heel belangrijk voor het plaatsen, zo vertellen de twee, is een plaats waar de zwaluw wil wonen en die was snel gevonden. Nadat enkele sponsors gevonden waren en ook de vergunning van de gemeente er was kon plaatsing van de zwaluwentil gepland worden. Op 28 maart was de uiterlijke plaatsingsdatum omdat de huiszwaluw elk jaar de eerste weken van april terug komt van een overwintering in Afrika. Maanden van voorbereiding gingen er aan vooraf, er is gekozen voor een zeskantige til waaronder in totaal dertig kunststof nestkasjes komen. De paal wordt vijf meter hoog en in Duitsland bleek dat de til ook voor permanent onderdak voor de Huiszwaluw goed voldeed. Vroeger bouwden de Huiszwaluw tegen rotsen en later tegen overstekende dakranden. Helaas worden huiszwaluwen steeds zeldzamer en zijn zelfs met uitsterven bedreigd. Daarom is de zwaluwentil ontwikkeld die huiszwaluwen, juist ook in moderne steden en dorpen, nieuwe broedmogelijkheden moet bieden.

Kenmerken

Huiszwaluwen zijn 12,5 cm lang en hebben een korte gevorkte staart. Het zijn kolonievogels; ze leven en broeden in groepen. Op mooie zomerdagen horen we hun heldere roep 'prrrit - prrrit'. Een heerlijk gekwetter. Huiszwaluwen zijn zomergasten. De winter brengen ze door in Afrika. Jaar na jaar keren ze in april terug naar het plekje waar ze geboren werden om er zelf te nestelen. Binnen een straal van honderd tot tweehonderd meter moet er modder, klei of leem te vinden zijn en de aanwezigheid van voldoende insecten in de omgeving is een must. Een huiszwaluwenpaar brengt per jaar twee à drie broedsels groot. Per broedsel worden drie tot vier witte eitjes gelegd. Na twintig dagen worden de jongen geboren, ze worden drie weken op het nest gevoerd. Na het uitvliegen zitten de jongen vaak op een draad, tak of richel om voedsel te bedelen. Jongen uit het eerste nest helpen vaak mee met het grootbrengen van de volgende broedsels.

Op vrijdag 6 maart jl. werd de plaats waar de Zwaluwentil komt te staan, uitgegraven en de bekisting geplaatst. Enkele dagen later werd er ongeveer zeshonderd kilo beton in gestort. Het heeft vervolgens enkele weken de tijd om te harden. Na ruim twee weken na het storten van de beton werd op maandag 23 maart de paal geplaatst waar op zaterdag 28 maart de Zwaluwentil komt. Het plaatsen werd nauwkeurig uitgevoerd, door de vogelliefhebbers.

Officiële onthulling

Onder grote belangstelling, wat zeker de vogelliefhebbers tevreden zal stellen, werd op zaterdagmiddag 28 maart de zwaluwentil geplaatst op de daarvoor bestemde paal die enkele dagen eerder al geplaatst was. Bijna honderd belangstellenden waren getuigen van dit unieke gebeuren. Wethouder Piet Hooiveld heeft zich goed voorbereid en heeft een leuke speech voor de aanwezigen. Ook zegt hij trots te zijn om dit unieke project in de gemeente Veghel te mogen openen.

Bron: Keldonk.nl

Natuur dicht bij huis!

Dat je de natuur niet zo ver weg hoeft te zoeken, bewijst de ‘lange afstandswandeling’ van het IVN-Uden. Helaas waren we (Sjan en ondergetekende) 1 februari jl. verhinderd om deze wandeling met het IVN mee te lopen. Het was die bewuste zondag in februari snijgend koud. Toch hebben zo’n vijftien deelnemers de lange wandeltocht volbracht. Het leek ons een goed idee om deze mooie en gevarieerde tocht in het voorjaar met zijn tweeën te lopen, waarvan akte:

Zondagmorgen 5 april; de weersvoorspellingen waren goed (droog, zonnig en ca. 18 graden), de blaadjes nog niet aan de bomen. Een aantal zangvogels is al weer terug in het broedgebied, kortom alle ingrediënten voor een mooie wandeltocht. De route maakt deel uit van het nieuwe wandelroutenetwerk en is ingekleurd in een overzichtelijke plattegrond. De totale lengte bedraagt ongeveer zeventien kilometer. Grofweg loopt de route direct ten noorden van Uden, via Hengstheuvel naar Slabroek, de snelweg A50 over en van daaruit via Bedaf en Moleneind weer terug naar Uden. Je kunt de route in twee richtingen lopen, onderweg kom je op diverse plaatsen routepaaltjes (groen bordje met gele pijl) tegen. Met behulp van de topografische kaart lukte het ons over het algemeen goed om de juiste weg te vinden.

De route is zeer de moeite waard. Je loopt over boerenpaden, landweggetjes, bospaden, door een gevarieerd landschap van bossen, heidevelden, zandverstuivingen, akkers en weidegronden. We hebben de afgelopen jaren al heel wat paadjes belopen in de omgeving van Uden, maar we wisten niet dat er nog zoveel mooie wandelpaadjes in de directe omgeving van Uden zijn. In de omgeving van het nieuwe ziekenhuis zagen we dat diverse huizen al compleet waren verdwenen. Eeuwig zonde dat dit stukje oud-Uden, met zijn kleinschalige cultuurgronden, voor eens en voor altijd verloren gaat. Op een eikenboom had een buurtbewoner een bord gehangen met daarop de tekst ‘na 43 jaar word ik opgeofferd’.

We hoorden een kakofonie aan vogelgeluiden, waaronder de Winterkoning, Roodborst, Merel, Zanglijster, Groenling, Heggenmus, Vink, Boomklever en heel veel Tjiftjaffen. Deze laatste zijn net weer enkele weken terug in Nederland en laten zich nu goed horen. De Fitis daarentegen, hoorden we sporadisch, maar dat zal over enkele weken wel veranderen. Ik begrijp dat het voor een ‘vogelcursist’ of ‘piepcursist’ in deze tijd lastig is om alle vogelgeluiden uit elkaar te houden. Toch is het voorjaar de beste tijd om er opuit te trekken en de geluiden goed onder de knie te krijgen. Daar kan geen ‘vogelgeluiden CD’ tegenop.

Plotseling hoorden we een apart, verdragend geluid. Het deed me in eerste instantie denken aan dat van een Groene Specht. Even later kwamen we oog in oog met een Zwarte Specht, een schitterende majestueuze vogel. Zijn gigantische snavel, grote kop en rood petje vielen daarbij op. Minutenlang bleef de vogel op een meter of twintig afstand in een oude boomstronk pikken, op zoek naar iets eetbaars.

Onderweg kwamen we op verschillende plaatsen projecten van de Udense Vogelwacht tegen. Denk aan de ‘vernieuwde blokhut’, diverse genummerde nestkasten tussen de Slabroekseweg en de

A50, Het Bruujssel in het Natuurcentrum Slabroek, een teruggezette Elzensingel op de Strikseweg. Met gepaste trots moet je dan aan het actieve clubje denken, waar je deel van uitmaakt! Boven de landerijen van Dorien en Jan van den Biggelaar zagen we twee Boerenzwaluwen in een snelle duikvlucht achter elkaar aanjagen. Mijn éérste van dit jaar. Zo houd ik al jaren de fenologielijst bij, het houd je immers scherp!

Rond het middaguur kwamen we aan bij de vernieuwde blokhut. Deze blokhut nieuwe stijl is tot stand gekomen met medewerking van Joop Bergsma, naar het ontwerp van architect Lambert Mickers. Informatieve panelen geven het publiek uitgebreide voorlichting over flora en fauna van de Maashorst. Vanaf dit markante punt, midden in de bossen en nabij een kruispunt van fietspaden, kan men ieder seizoen een beschreven wandelroute volgen. Deze gevarieerde route voert de deelnemers door bos, begrazingsgebied en het mooie beekdal en duurt ongeveer twee uur. De wandeling is te downloaden via de website van Vogelwacht Uden: www.vogelwachtuden.nl en wordt ieder seizoen aangepast aan de vogels die er op dat moment te zien zijn. Aan een van de hier geplaatste picknicktafels hebben we onze boterhammen genuttigd en de thermoskan geleegd waarna we vol frisse moed aan het tweede gedeelte van de wandeling begonnen.

Via het 'Beekdal', wat doorsneden wordt door de 'Kraaienloop', liepen we richting het Begrazingsgebied. De Kraaienloop is een klein beekje, wat ook wel laaglandbeek wordt genoemd. Dit schitterende kleinschalige natuurlandschap is een van de pareltjes van de Udense natuur. Onderweg hoorden we de 'vijfde symfonie van Beethoven', de Geelgors. Een kanarieachtige vogel die nog met tientallen broedparen in de Maashorst vertegenwoordigd is. De temperatuur steeg met het uur, het voorjaar hing in de lucht. Wat geeft het een heerlijk gevoel om zo rond te kunnen wandelen in de mooie natuur en dat in de 'achtertuin' van Uden. Vervolgens kwamen we langs het Natuurcentrum Slabroek voor een bak koffie/thee en een sanitaire stop. Altijd leuk wanneer je hier wat in de aanwezige folders kunt neuzen. Na een half uurtje vervolgden we onze route via de Slabroekseweg en tegenover de Udense Heide rechtsaf richting de natuurbrug over de A50. Dit was overigens de enige keer dat we niet meteen het juiste pad vonden. Telkens wanneer we over de dierenbrug (A50) komen, vragen we ons af of hier ook dieren oversteken. Misschien dat een sporenonderzoek antwoord geeft op die vraag. Zo halverwege de middag, in de omgeving van 'de Rakt', hebben we een iets kortere route genomen richting onze startplaats ('Poort van Uden'). In totaal zo'n vijftien kilometer afgelegd. Mijn nieuwe schoenen waren daarmee in één dag ingelopen. Een schitterende, vogelrijke wandeling en zeker voor herhaling vatbaar. We hebben ervan genoten!

Waargenomen vogelsoorten:

1. Blauwe Reiger	12. Groenling	23. Roodborst
2. Boerenzwaluw	13. Groene Specht	24. Spreeuw
3. Boomklever	14. Grote Bonte Specht	25. Tjiftjaf
4. Boomkruiper	15. Heggenmus	26. Turkse Tortel
5. Boompieper	16. Holenduif	27. Vink
6. Buizerd	17. Houtduif	28. Wilde Eend
7. Ekster	18. Huismus	29. Winterkoning
8. Fitis	19. Kauw	30. Zanglijster
9. Gaai	20. Koolmees	31. Zwarte Kraai
10. Geelgors	21. Merel	32. Zwarte Specht
11. Goudhaan	22. Pimpelmees	33. Zwartkop

Peter Noy

P.s.: Voor degene die de (ingekleurde) route van de langeafstandswandeling rondom Uden per e-mail wil ontvangen, stuur dat een e-mail naar peternoy@hetnet.nl.

Gezamenlijke excursie Vogelwacht en IVN-Uden

'Bezoek bronnetjesbos Kasteel Elsloo op zondag 14 juni jl.'

Het was prachtig weer en we hadden er allemaal veel zin in. We vertrokken met tien personen naar Kasteel Elsloo in Elsloo (Limburg). Elsloo ligt aan de A2 even voor vliegveld Maastricht-Aken aan de rechterkant van de weg. Na ruim een uur rijden komen we in Elsloo en volgen de borden naar het kasteel. Kasteel Elsloo met zijn watermolen stamt uit 1552. Momenteel herbergt het een hotel en restaurant. Het kasteel ligt prachtig in een park, grenzend aan het Bunderbos ofwel het 'Bronnetjesbos'. Het woord zegt het dus al; een bos met bronnetjes en dat hebben we ook gezien. Het water is niet drinkbaar. De tientallen bronnetjes die in dit heuvelachtige bos

Reuzenpaardestaart

ontstaan, komen samen in een beek, genaamd de Hemelbeek. Deze beek stroomt onder het Julianakanaal door naar de Maas. Het Bunderbos is heuvelachtig, met natte en vruchtbare grond. Hierdoor is een bijzondere flora en fauna ontstaan. Het is een uniek gebied in Nederland. Het bos is aangemerkt als A-locatie bos, wat betekent dat de structuur en soortensamenstelling kenmerkend zijn en bedreigd in Nederland. A-locaties verdienen nog meer dan andere bossen volledige bescherming, waarbij ook de randzone van groot belang is. Wat vooral opviel was de weelderige groei van planten en bomen. De paardestaart is echt een reuzenpaardestaart en komt op sommige plekken massaal voor. Het is een plant

waaraan wij uiteindelijk onze steenkool te danken hebben. We lopen eerst langs de Hemelbeek en ontdekken daar naast de reuzenpaardestaarten, met vele slakken, andere soorten planten zoals onder andere zegge, aronskelken, daslook. We lopen verder naast de beek een donkere tunnel door en het was net alsof je vanuit de tunnel in de verte het licht zag en in de 'hemel' kwam! Een bijzondere ervaring. We gaan omhoog het gemengd bos door en komen onder andere varens, de eenbes (een zeldzaamheid), bingelkruid en bosandoorn tegen. De vogelaars onder ons hadden intussen ook niet te klagen en hoorden en zagen onder andere Grauwe Vliegenvanger, Groene Specht, Zanglijster en Boompieper.

Na onze gezellige koffiestop liepen we via de typische Limburgse 'holle wegen' verder. Deze wegen hebben door hun ligging en uiterlijk bijzondere biotopen. De temperatuur kan heel verschillend zijn en door hun diepte aan de zijwanden vaak ook nat. We zagen hier ook veel aronskelken, wespenorchis, akkerhoornklaver, stinkende gouwe, heggenrank, hop, wilde clematis. Maar ook kersenvormen, mossen, varens en look zonder look. De vogelaars spotten de Veldleeuwerik, een jong Goudhaantje, Zwarte Roodstaart, Grote Bonte Specht, enzovoorts. Een echte vogelaar wees me op de penseelkever, die ik nog niet eerder gezien had. Midden in een klein dorpje (Catsop) kwamen we op 'den Dries'. Het middelpunt van het dorpje, met een herinneringsmonument bestaande uit een beeld van drinkende koeien. Een inwoner van het dorpje vertelde dat op deze plek vroeger de koeien kwamen drinken.

Eenbes

Op splitsingen van wegen kwamen we natuurlijk ook de kruisbeelden tegen, die zo kenmerkend voor het Limburgse land zijn. Na de wandeling van 2 ½ uur werden we, terug bij het kasteel op het prachtige terras, verwend met heerlijke koffie en Limburgse vlaai! Nou, alle thuisblijvers kunnen spijt hebben dat ze er niet bij waren. Ik heb enorm genoten van alles wat we beleefden in de natuur en ook van het mooie weer, want in Uden regende het pijpenstelen! Het Bunderbos is een aanrader om er nog eens naar terug te gaan. Er lopen drie mooie wandelroutes door het gebied. De mensen die deze excursie georganiseerd hebben wil ik hiervoor heel hartelijk bedanken. Een prachtige locatie en daardoor een goede keuze. Voor een volgende keer: allemaal zeker meegaan!

Ine Verberne

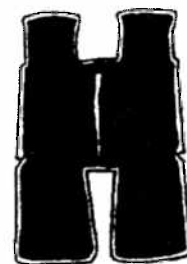
Verzamelen bij Kasteel Elsloo

Halverwege een picknick

Nieuwe sponsor voor Vogelwacht Uden

Foto Rooijmans uit Budel is voor menig vogelaar geen onbekende op het gebied van fotoapparatuur, verrekijkers en telescopen. Eigenaar Henri Rooijmans is bereid gevonden om vanaf dit jaar Vogelwacht Uden te sponsoren door middel van het plaatsen van een advertentie in Het Bruujsel én het plaatsen van een hyperlink op de homepage van onze website.

Het kan zo gek niet zijn of hij heeft het wel in huis. Zijn assortiment is de afgelopen jaren sterk uitgebreid. Denk daarbij aan merken als: Swarovski, Leica, Bresser, Canon, Nikon, Pentax etc.

Uiteraard ontbreekt het Foto Rooijmans niet aan deskundigheid om alle (technische) vragen te kunnen beantwoorden. Met ruim dertig jaar ervaring in fotografie kunnen zij een schat aan informatie verstrekken. Voor meer informatie en adres-/routegegevens, kijk op: www.fotorooijmans.nl.

Het is zeker de moeite waard om een dagtripje, eventueel samen met collega vogelaars, naar Budel te maken. Vogelwacht Uden spreekt haar waardering uit voor deze samenwerking en wenst Foto Rooijmans veel succes met het verkopen van kwaliteitsproducten.

Peter Noy

Impressie publiekswandeling op Tweede Paasdag (13 april 2009)

De publiekswandeling van Tweede Paasdag voerde zo'n kleine honderd deelnemers over de Bedafse Bergen, achter de Bergen, door buurtschap Bedaf en langs de Leijgraaf en Bitswijkse loop. Deze gevarieerde wandelroute van ruim zes kilometer maakt deel uit van het bekende wandelroutenetwerk en voert het publiek door het afwisselende landschap rondom het buurtschap Bedaf, gelegen tussen Uden en Vorstenbosch.

Gidsen van Vogelwacht Uden ontdekten tijdens de wandeling bijzondere vogelsoorten als roodborsttapuit, geelgors, boompieper, boomklever en de kleine plevier. Deze laatste behoort tot de kievitachtige en is een vrij schaarse broedvogel in Nederland. Sinds de naturomvorming in het gebied achter de 'Bedafse Bergen', enkele jaren geleden, komen hier enkele kleine plevieren voor. Gids Jan-Willem Hermans wees nabij het 'Annabos' het publiek op de miljoenen jaren oude tektonische breuk in het gebied. Het hoogteverschil in het landschap is hier nog duidelijk zichtbaar. "Normaal horen we hier de zeldzame bosrietzanger, maar nu even niet. In het hogere gedeelte -de Horst- kun je tot aan je knieën in de modder wegzakken", vertelt Jan-Willem lachend.

Ecologische verbindingzones

Even verderop voert de wandeling langs de oevers van de Leijgraaf en de Bitswijkse loop. Ook hier zijn duidelijk de aanpassingen in het landschap te zien. Vanwege het natuurcompensatieplan A50 zijn de traditionele steile oevers omgevormd tot ecologische verbindingzones. Jan-Willem wijst de wandelaars op de recent aangelegde flauwe oevers (plas-dras). Plotseling vliegen twee watersnippen op uit het riet, geen alledaagse soort voor dit gebied. Na een tocht van drie uur arriveert de groep weer bij de parkeerplaats nabij Speelboerderij Hullie. De volgende publiekswandeling van Vogelwacht Uden is op zondag 20 september a.s. en vertrekt om negen uur vanaf de centrale parkeerplaats bij het Natuurcentrum Slabroek aan de Erenakkerstraat 5 te Nistelrode.

Peter Noy

Oproep: Inval begeleiders 'Jeugd Vogelwacht'

De jeugdgroep van de Vogelwacht draait erg goed. We hebben elk jaar een erg leuk programma en een groep hele enthousiaste kinderen tussen de tien en de vijftien jaar. We hebben op dit moment echter nog maar vier begeleiders en dat blijkt in de praktijk te weinig te zijn. Met name omdat het regelmatig voorkomt dat er twee mensen niet kunnen. Daarom zijn we op zoek naar mensen die minimaal één keer per jaar mee willen gaan als begeleider. Je hoeft dus absoluut niet elke keer mee te gaan, bovendien gaan we maar één keer per maand, elke derde zaterdag van de maand 's morgens van negen uur tot half twaalf.

Wie heeft er zin om een keertje mee te gaan als begeleider?

We zijn al een hele tijd op zoek naar extra mensen, maar niemand heeft zich aangemeld. Misschien denkt iedereen dat je 'veel verstand van vogels' moet hebben. Dat hoeft niet! De jeugd vindt het vooral leuk om eigen ervaringen met de begeleiders te delen, dus iemand die wil luisteren en enthousiast is. Verder gaan we vooral 'het veld in' en geven we dus ook geen theoretische informatie over vogels. We willen vooral dat de kinderen het zelf ervaren en daardoor enthousiast worden (of blijven).

Regelmatig gaan we op pad met specialisten van een andere werkgroep. Dus dat kan ook een reden zijn om een keer mee te gaan! Zo gaan we bijna elk jaar een horst van een stootvogel opzoeken (en jongen van dichtbij bekijken), jonge uilen ringen en nestkasten controleren. Je kunt dan mooi zo'n 'gratis excursie' meedoen en het enige wat we van jou verwachten is dat je erbij bent om een beetje op de jeugd te letten.

Op de website staat de agenda van de Jeugd, daar kun je zien wat we zoal organiseren. Ook vind je daar korte verslagen en foto's waar je kunt zien hoe leuk het is! Als je ons wilt helpen, bel of mail dan even naar Peter, telefoon: 0413-253586 of mail naar jeugd@vogelwachtuden.nl

Alvast bedankt voor je hulp!

Peter van de Braak, Leo Ballering, Hermien Verkuijlen en Jolanda Rutten.

De enthousiaste jeugdleden met begeleiders

Vogelwacht - Winkel

Kijk eens goed in de winkel van de Vogelwacht. Mogelijk kunt u iemand verrassen met één van de onderstaande cadeaus en/of praktische middelen. U steunt daarmee tevens het werk van Vogelwacht Uden e.o.

Zoals u mogelijk constateert is het aantal artikelen afgenomen, heeft u nog ideeën? Neem a.u.b. contact met mij op, telefoon: 0413-369388.

Meer willen weten over vogels? De winkel kan u daarbij helpen:

• 1-2-3 Natuurgidsen Vogels.....	€ 10,00
• Atlas van de vogeltrek	€ 20,00
• Alle vogels van Europa.....	€ 40,00
• De dwergganzen van Anjum.....	€ 17,00
• De kiekendieven van het Oldambt.....	€ 19,00
• De zwaluwen van Singraven	€ 19,00
• Herkenning van roofvogels in het veld.....	€ 11,00
• Klein kanoetenboekje	€ 8,00
• Kraaienbende	€ 11,00
• Langs Weinddupper en Schrijverke.....	€ 19,95
• Mus	€ 11,50
• Natuurdetective Insectenjager.....	€ 7,50
• Natuurdetective Vogelspotter	€ 7,50
• Nieuwe zakgids Vogels	€ 10,00
• Nieuwe zakgids Vogels (D).....	€ 12,00
• Roofvogels van Europa.....	€ 40,00
• Roofvogels van Nederland	€ 19,50
• Tuinvogels in beeld.....	€ 3,50
• Uilen van Europa	€ 32,50
• Uilenvlucht	€ 10,00
• Veldgids Roofvogels	€ 25,00
• Vogels in en rond de tuin.....	€ 10,00
• Vogels over de vloer.....	€ 15,00
• Vogels van Europa ANWB	€ 22,50
• Vogels van maand tot maand.....	€ 11,50
• Vogels voor elke dag	€ 10,00
• Vreemde vogels	€ 13,00
• Wat zingt daar?	€ 17,00
• Cd's met vroege vogelzang Nico de Haan, vogels rond het huis	€ 11,00
• Cd's met vroege vogelzang 2 Nico de Haan, vogels van bos, hei en wei.....	€ 11,00
• Cd's met vroege vogelzang 3 Nico de Haan, vogels van plas en moeras.....	€ 11,00
• DVD Herken onze Uilen	€ 11,00
• DVD Onze weidevogels	€ 17,00
• DVD Onze zwanen en wilde ganzen	€ 17,00
• DVD Onze eenden.....	€ 17,00

Nestkasten:

• Bedaf.....	€ 8,00
• Mussenpot terracota.....	€ 7,50
• Metz	€ 7,00

Verrekijkers:

• Bresser Hunter 8x40	€ 30,00
• Bresser Corvette 10x42.....	€ 90,00
• Optisan OH PRO-PC 8x42	€ 155,00

Andere artikelen:

• Vogelwacht Uden sticker.....	€ 0,50
• Mooie geborduurde Vogelwachtsticker (geel/blauw embleem).....	€ 1,00
• Vogelwachtspeeldje (een 'must' voor leden).....	€ 5,00
• Vogelwacht Uden cap.....	€ 4,00
• Raamstickers.....	€ 3,95
• Voedersilo metaal 20 cm hoog.....	€ 9,00
• Voedersilo metaal 35 cm hoog.....	€ 13,00
• Voedersilo metaal 52 cm hoog.....	€ 18,00
• Voederhuis.....	€ 10,00
• Vogelvoer 1 kilo.....	€ 1,50
• Vogelvoer 2,5 kilo.....	€ 3,60
• Vogelvoer 5 kilo.....	€ 7,00
• Observatietent.....	€ 70,00
• Pluche vogels, Roodborst, Pimpelmees of Winterkoning.....	€ 5,00

Suggesties met betrekking tot aanpassing en/of uitbreiding van het winkelassortiment zijn bijzonder welkom.

Coördinator Vogelwacht-Winkel:

Jacques Raats

Maasstraat 65 te Veghel

Telefoon: 0413-369388 (voor afspraak van tevoren even bellen)

Kijk ook eens op www.vogelwachtuden.nl en klik op 'algemeen', daar vind je de winkel.

Verrekijkers in onze winkel

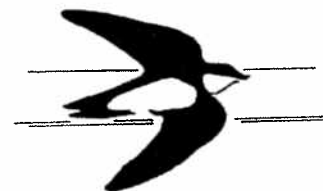
Een verrekijker is het basis gereedschap voor onze hobby. De verrekijker moet daarom ook passen bij de eigenaar zoals een kledingstuk, het moet lekker in de hand liggen en gemakkelijk te hanteren zijn. Voor onze jeugdleden en de beginnende vogelaar had de Vogelwachtwinkel steeds de Pilot 8x40 ZCF in voorraad voor slechts € 30,- (een goede kijker). De leverancier van de Pilot 8x40 ZCF heeft besloten om deze kijker niet meer te leveren. Er blijft echter de behoefte bestaan om een goede maar goedkope kijker in de winkel te hebben. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in het dealerschap van de volgende merken verrekijkers en telescopen: Bresser, Capture, Kowa, Meopta, Optisan en Outdoor.

De voorraad in de winkel op dit moment zijn:

- * Bresser Hunter 8x40 voor de verkoop, weer voor de prijs van € 30,-;
- * Bresser Corvet 10x42 als show model;
- * Optisan OH PRO-PC 8x42 als show model.

Alle andere kijkers en ook telescopen kunnen geleverd worden, waarbij bestellen ook afnemen betekent. Wat betekent dit dan voor de leden van de Vogelwacht Uden e.o.? De leden krijgen 25% korting op de adviesprijs van kijkers en telescopen. Er is natuurlijk ook een nadeel, de winkel is niet kapitaalcrachtig genoeg om de kijkers en telescopen op voorraad te hebben. Om nu een zeer goede telescoop van Kowa, het type TSN-883 met zoomoculair 20-60x in de winkel te hebben met een adviesprijs van € 2.389,- is natuurlijk erg overdreven, maar deze is voor de leden dan wel weer te koop voor exact € 1.791,75 en dat is toch bijna € 300,- goedkoper. De service van de winkel zal bestaan uit de beschikbare modellen te bestellen en te adviseren bij de verschillende types. Hoe de prijzen bij de winkels in de omgeving exact liggen weten we niet, de verwachting is dat Foto Rooijmans in Budel goedkoper is. Men moet dan wel naar Budel rijden. In een volgende Bruujssel zal een artikel staan over verrekijkers, er zijn zoveel nieuwe leden bij gekomen dat zo'n artikel op zijn plaats zal zijn. De winkel van onze vereniging zal blijven proberen om nieuwe artikelen te ontdekken waarvan de leden het profijt hebben.

Wat doet Vogelwacht Uden e.o.?

Vogelwacht Uden e.o. (en omgeving) is een zelfstandige vereniging die zich actief inzet voor alle, in de vrije natuur, levende vogels. De belangrijkste doelstellingen zijn:

- Directe bescherming van vogels en hun biotoop.
- Het behouden en creëren van nestgelegenheid voor vogels.
- Belangstelling kweken voor vogels bij een groot publiek.
- Deelname aan landelijke en provinciale activiteiten m.b.t. vogelstudie en inventarisatie.

Om de doelstellingen te realiseren worden tal van activiteiten georganiseerd, waaronder:

- Publiekswandelingen zowel in het Udense Maashorstgebied als de omliggende dorpen.
- Excursies naar waardevolle natuurgebieden in Nederland en ook daarbuiten.
- Film- en dia-avonden in het eigen clubgebouw, de Groenhoeve.
- Vogelcursussen voor leden en niet-leden.
- Houden van lezingen voor scholen, verenigingen en instanties.
- Geven van voorlichting op tentoonstellingen en open zondagen.
- Verzorgen van publicaties in diverse media en tijdschriften.

Naast de hierboven genoemde educatieve middelen verleent Vogelwacht Uden ook daadwerkelijke hulp aan de vogels door middel van:

- Het plaatsen en onderhouden van nestkasten (zang-, stootvogels en uilen).
- Herstel en beheer van kleinschalige natuurgebieden in Uden en omgeving.
- Beheer en onderhoud van de kunstmatige oeverwaluwenwand op het Hemelrijk.
- Het plaatsen van nestbeschermers voor weidevogels.
- Wintervoeding aan vogels in nood (in geval van strenge en langdurige vorst).

Andere activiteiten van de Vogelwacht zijn:

- Het inventariseren van diverse (broed)vogelsoorten in het Maashorstgebied.
- Het opstellen van beleidsplannen en aanbevelingen ten aanzien van Gemeentes en Overheden om zodoende voor de belangen van de natuur en in het bijzonder de vogels op te komen.
- Ten behoeve van Vogelwacht Uden, I.V.N.-Uden en de Kinderboerderij het exploiteren en onderhouden van het gezamenlijke onderkomen, de Groenhoeve.
- Het plaatsen van schuil- en observatiehutten.
- In samenwerking met het I.V.N.-Uden actief deelnemen aan het Vrijwillig Landschapsbeheer Uden (V.L.U.). Het behouden en herstellen van kleine landschapselementen in Uden e.o.
- Het samenstellen en uitgeven van een eigen verenigingsblad "Het Bruijsel".

Vogelwacht Uden werkt samen met provinciale en landelijke organisaties op het gebied van:

- Inventarisaties, waaronder het Broedvogel Monitoring Project (B.M.P.), wintervogeltellingen en de Vogeltrek-teldag in de Maashorst.
- Het ringen en registreren van o.a. stootvogels, kerkuilen en zangvogels.
- Controle op de naleving van de (nieuwe) Vogelwet.

Wilt u actief meedoen of een financiële bijdrage geven?

- De jaarcontributie bedraagt € 14,- per persoon.
- Gezinsleden betalen € 6,-.
- Het éénmalig inschrijfgeld bedraagt € 2,50.
- Per adres ontvangt men ieder kwartaal "Het Bruijsel".

Voor inlichtingen en lidmaatschap:

- Secretariaat: Liesbeth Verkaar, Oliemolenstraat 53 - 5402 LH UDEN.
Telefoon: 0413-265397 of E-mail: info@vogelwachtuden.nl

Website Vogelwacht Uden: www.vogelwachtuden.nl

Clubgebouw: De Groenhoeve, Artillerieweg 3, Uden (bij Kinderboerderij). Telefoon: 0413-250047.

Nobru.....

TECHNISCH PERSONEEL BV

Dé specialist voor technische functies

- **Opdrachtgevers** kunnen vacature(s) voorleggen aan Nobru waarna zij zich toelegt op het, binnen de gestelde termijn en budget, adequaat vervullen van de personeelsbehoefte.
- **Werkzoekenden** met een technische of technisch/commerciële achtergrond kunnen bij Nobru terecht voor advies en bemiddeling naar een duurzame baan bij een van haar opdrachtgevers.

De belangrijkste vakgebieden waarbinnen Nobru Technisch Personeel werkzaam is, zijn:
Elektrotechniek, Werktuigbouwkunde, Bouwkunde en Civiele Techniek.

Nobru Technisch Personeel B.V.
Rondweg 73 (Poort van Uden)
Postbus 73
5400 AB Uden

Telefoon: 0413-243610
Fax: 0413-243615
E-mail: info@nobru.nl
Internet: www.nobru.nl

premium honden & katten voeders,

ZO'N KWALITEIT; ZO VOORDELIG !!

www.4feedt.nl

Onder andere in ons assortiment:

20 kg Senior krokant:	€ 28,80
20 kg Superieur Krokante brok:	€ 25,20
20 kg Superieur Kip & Rijst (Premium):	€ 27,10
20 kg Superieur Puppy brokjes:	€ 34,10
20 kg Superieur Lam & Rijst (hypoallergeen):	€ 29,50
10 kg 6-Mix kattenbrokjes:	€ 18,50

en vele andere soorten; ook alles in 10 kg verpakkingen

Gratis bezorgservice in Uden, Oss, Veghel, Nijmegen, Wijchen en omgeving!

U bent ook van harte welkom in onze winkel:
Honden & Katten Speciaalzaak 4FEEDT
Volkelseweg 26 - 5405 NA Uden

Kijk eerst op www.4feedt.nl voor de openingstijden !!

Meer informatie en VOORDELIG on-line shoppen (> 1.000 artikelen):

www.4feedt.nl

Of vraag een folder aan: 0413 - 266 398

 De Kleuter
tuincentrum

Uw tuinvakman

Alle tuinartikelen, tuinontwerp,
aanleg en onderhoud van tuinen

Tuincentrum De Kleuter
Goorkensweg 1 - UDEN

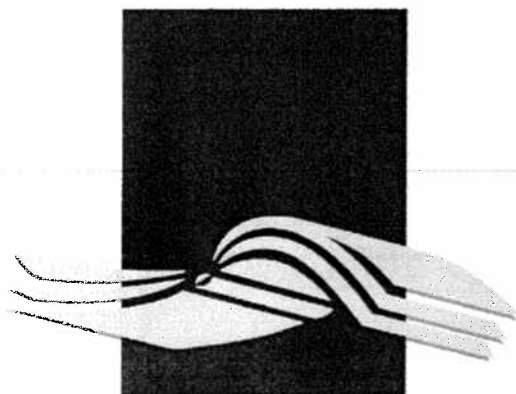
Telefoon: (0413)261078

Fax: (0413)252323

E-mail: info@dekleuter.nl

Internet: www.dekleuter.nl

Voor boeken en tijdschriften gaat u naar:

Boekhandel Bert van der Heijden

Mondriaanplein 12, 5401 HX UDEN

Telefoon: 0413-260907

Internet: www.libris.nl

E-mail: bertheijden@libris.nl

Gordijnen
vloerbedekking
binnenzonwering
raamdecoraties
enz.

Neringstraat Oost 7-9
5401 GM Uden
Tel.: 0413-250510
Fax.: 0413-247210

www.vloerenraam.nl

Een huiscollectie Impressions;
een collectie met veel keus en
kwaliteit, speciaal voor u
geselecteerd en vervaardigd.
WELKOM

Het Bloemenmagazijn
Botermarkt 5-7
5404 NV UDEN

Tel.: 0413-267988
Fax: 0413-257584

Partner in wonen

Huisvesting Consultancy
Bouwprojectmanagement
Beheer & Onderhoud

Atriensis B.V.
Insulindelaan 124
Postbus 842
5600 AV Eindhoven
Telefoon: 040-2367859
Fax: 040-2364278

E-mail: info@atriensis.nl
Webite: www.atriensis.nl

Th. Peters Machinale Timmerwerken

Het juiste adres voor kozijnen en trappen

Eisenhowerweg 22
5466 AC VEGHEL
Tel.: 0413-377744
Fax: 0413-354755

Slagerij Frans Knobbout

Drossaard 12
5403 ET UDEN
tel: 0413-267354

*Wij bieden u met zekerheid het
beste rundvlees uit Nederland*

COCK ULAND de fietsenwinkel

Drossaard 47
5403 ES Uden
Tel. 0413-267088

Duifhuizerweg 8 Tel. 0413 363785
5406 TB Uden Fax 0413 342047

*Voor al uw agrarisch
loonwerk*

Wim de Wilt tweewielers

Tweewielers Wim de Wilt v.o.f.
Kerkstraat 4, 5401 BE UDEN

Telefoon: 0413-262620

Telefax: 0413-255560

E-mail:

tweewielerswimdewilt@gmail.com

snijders metaal

IJZERWAREN
GEREEDSCHAPPEN
METALEN

Kapelstraat 1
5401 EC UDEN
Tel.: 0413 - 262780

de Bruin

verzekeringen

**Een vertrouwd adres
voor al uw verzekeringen**

Velmolenweg 87, Uden • Telefoon: (0413) 330999
E-mail: info@debruin.nl • Internet: www.debruin.nl

Foto Rooijmans

www.fotorooijmans.nl

Markt 10 - 6021CD - Budel
tel. 0495-494890
h.rooijmans1@chello.nl

Al vele jaren zijn wij het adres voor Swarovski verrekijkers, Spottingscopes en toebehoren.

Met gedegen advies en eindeloos geduld staan we u terzijde in uw keuze voor het juiste Swarovski produkt.

Een produkt dat beschouwd mag worden als de "Rolls Royce" onder de optiek. De "EL-serie" bijvoorbeeld wordt op 140 punten op kwaliteit gecontroleerd. Daardoor ontstaat een produkt waarop met een gerust hart 30 jaar garantie wordt gegeven (10 jaar bij spotting scopes)

SWAROVSKI OPTIK DIGISCOPING

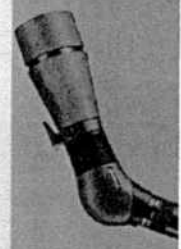
Dankzij de DCA, DCB en TLS800 gaat voor u de fascinerende wereld van SUPER-TELE-FOTOGRAFIE open.

Met gemak haalt u uw moeizaam te benaderen object 40,..50,..60 maal dichterbij. Vogels en wild fotograferen was nog nooit zo gemakkelijk.

Met 30 jaar ervaring in fotografie kunnen wij u uiteraard een schat aan informatie en adviezen verstrekken, waardoor goede resultaten meteen haalbaar zijn.

Het assortiment van Swarovski omvat meer dan 25 kijkers en telescopen.

**Super
deBoer**
**Supermarkt
De Laak**

'DE BESTE SUPERMARKT VAN BRABANT'

**Drossaard 14-18
5403 ET UDEN
Telefoon: 0413-267837**

**BRESSERS
MANNENMODE**

**Marktstraat 12
5401 GH Uden**

**Telefoon: 0413262568
Fax: 0413271305
E-mail: Bressers@wanadoo.nl**

Beschermen helpt. Helpt u mee?
**Want één op de vijf
vogels wordt nog
bedreigd!**

De ooievaar is terug. Dat is natuurlijk goed nieuws. Maar zowel in Nederland als Wereldwijd groeit de Rode Lijst van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten nog steeds. Help mee, word lid en ontvang gratis een Zakgids Vogels of een Nestkast als welkomstcadeau.

**Vogelbescherming
NEDERLAND**

Ja, ik word lid voor f40,- per jaar (65+ f27,50) en ontvang elke 2 maanden gratis het tijdschrift VOGELS en één van de welkomstcadeaus. Hiernaast heb ik mijn keuze aangekruist.

Dhr./Mevr. _____

Adres: _____

Postcode: _____

Plaats: _____

Stuur deze bon naar: Antwoordnummer 1974, 3700 WB Zeist.
Postzegel hoeft niet, mag wel.

JAN PEERENBOOM

**Aannemings bedrijf
Jan Peerenboom B.V.
Volkelseweg 6
5405 NA Uden
tel: (0413) 26 37 40**

Graphiset
 MEDIA AT WORK

Graphiset bv is een modern grafimedia bedrijf met een fullservice dienstverlening. Met meer dan 50 innovatieve, creatieve en kwaliteitsgedreven medewerkers voorzien wij in de communicatie-behoefte van ondernemingen variërend van MKB tot multinational.

Graphiset bv • Frontstraat 2b, 5405 PB Uden • T (0413) 264 293 • info@graphiset.nl • www.graphiset.nl

Nobru.....
 TECHNISCH PERSONEEL BV

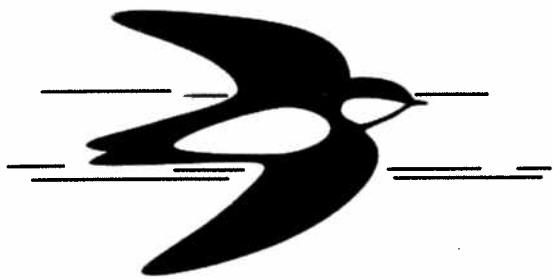

WERVING & SELECTIE, DETACHERING

MTS-HTS-TU personeel

Rondweg 73 (Poort van Uden)
 Postbus 73, 5400 AB Uden

Telefoon: (0413) 24 36 10
 Internet: www.nobru.nl

Vogelwacht Uden e.o.

